

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง

ปริญญานิพนธ์
ของ
เสวี เจียมมสติดย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
กุมภาพันธ์ 2552

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง

ปริญญานิพนธ์
ของ
เสวี เจียมมสฤติย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
กุมภาพันธ์ 2552
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง

บทคัดย่อ
ของ
เสรี เจียมสฤติย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
กุมภาพันธ์ 2552

เสรี เจียมสถิติ. (2552). แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของ

นักเรียนสถาบันคฤมอ. ปริญญาโท วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :

รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพณท์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนสถาบันคฤมอที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม รุ่นที่ 8 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ พบว่า นักเรียนของสถาบันคฤมอมีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ พบว่า

2.1. นักเรียนสถาบันคฤมอที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ ไม่แตกต่างกัน

2.2. นักเรียนสถาบันคฤมอที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ ไม่แตกต่างกัน

2.3. นักเรียนสถาบันคฤมอที่ศึกษาภูมิภาคต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ ไม่แตกต่างกัน

MOTIVATION TO PARTICIPATE IN CAMPING OF KUMON STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
SEREE JEAMSATIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University
February 2009

Seree Jeamsatit. (2009). *Motivation to Participate in Camping of Kumon students*.

Master thesis, M.S. (Recreation Management). Bangkok: Graduate School,
Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Tawate Piriyaen,
Asst. Prof. Chairon Saiphant.

The purpose of this research was to study and compare motivation to participate in Camping of Kumon students. According to the sex, age and land for study. The sample were 80 students in kumon (revition 8). The tool used in the collection of data was a questionnaire with the 5 - rating scales. The statistics used frequency, percentage, mean, standard deviation and hypothesis of research test by t - test.

The results of the research were as follows:

1. The motivation to participate in Camping of Kumon students by overall and individual factors were high level.
2. The mean score comparison of motivation to participate in Camping of Kumon students found :
 - 2.1. The students who belongs to different sex have not different all factors statistical different.
 - 2.2. The students who belongs to different age have not different all factors statistical different.
 - 2.3. The students who belongs to different land for study have not different all factors statistical different.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง

ของ
เสรี เจียมสฤติย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพจน์)

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกทวี พึ่งโพธิ์ทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพจน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ นาวากาญจน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพจน์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์ คณะกรรมการ ควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อารมณีนาวาภาคุณัญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุง เนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ , ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุรัตน์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง , ว่าที่ร้อยตรีจักรพงษ์ ธรรมพงษ์วร และคุณศิริวรรณ โกบุตร ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ความ อนุเคราะห์รับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และ ปรับปรุงเครื่องมือจนมีคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาสันตนาการทุกท่าน ที่ได้คอยประสิทธิ์ประสาท วิชาให้ความรู้ ตลอดจนให้คำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้และ บุคลากรบัณฑิตวิทยาลัยทุกๆ ท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณ คุณสมักร ภูมิเขต เจ้าหน้าที่ภาควิชาที่ช่วยให้คำแนะนำในด้านเอกสาร ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการติดต่อสื่อสารประสานงานเกี่ยวกับการศึกษา

ขอขอบพระคุณ พี่ๆ บริษัท คุ่มอง (ไทยแลนด์) จำกัด ทุกท่านที่คอยช่วยหาข้อมูล ขอขอบคุณน้อง Completer's ทุกคนที่คอยช่วยเก็บแบบสอบถาม และน้องๆทุกคนที่เข้าร่วม กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุพนธ์ เจียมสฤติย์ และคุณแม่ทวายุ เจียมสฤติย์ ที่คอย อบรมสั่งสอน และเป็นผู้มอบพลังอันยิ่งใหญ่ ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะพยายามและไม่ย่อท้อกับ อุปสรรคต่างๆ รวมถึงบุคคลที่ไม่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและให้ กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ประโยชน์หรือคุณค่าและความดีงามประการใดจากปริญญานิพนธ์นี้ อันพึงมีแก่ผู้อ่าน และผู้สนใจทั่วไป ผู้วิจัยขอน้อมนำเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา - มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มี พระคุณทุกท่าน

เสรี เจียมสฤติย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แรงจูงใจ.....	7
แนวคิดเรื่องการเรียนรู้.....	21
แนวคิดเรื่องทัศนคติ.....	24
แนวคิดเรื่องความคาดหวัง.....	28
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ.....	30
ค่ายพักแรม.....	33
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันคุมครอง.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	59
งานวิจัยในประเทศไทย.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
การกำหนดประชากร.....	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	86
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	86
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	93
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 แสดงความมุ่งหมายของการอยู่ค่ายพักแรม.....	39
3 แสดงประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรม.....	43

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวน และคำร้อยละข้อมูลส่วนตัวของของนักเรียนสถาบันคุมมอง ได้แก่ เพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา (N = 80).....	68
2	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง รายด้านและ รายข้อ (N = 80).....	69
3	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง โดยรวมและ รายด้าน (N = 80).....	72
4	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง จำแนกตามเพศ (N = 80).....	73
5	แสดงเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง จำแนกตามเพศ (N = 80).....	74
6	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง จำแนกตามอายุ (N = 80).....	75
7	แสดงเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง จำแนกตามอายุ (N = 80).....	76
8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง จำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา (N = 80).....	77
9	แสดงเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง จำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา (N = 80).....	78

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกแห่งยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทุกคนย่อมมุ่งหวังให้ชีวิตของตนมีชีวิตที่ดี ประสบความสำเร็จ และอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีชีวิตชีวาและมีอนาคตตามที่อยากจะเป็น เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการธำรงรักษาอิสรภาพและความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิด จิตใจให้ประณีตให้มีศรัทธามั่นคงในคุณงามความดีมีความประพฤติเรียบร้อยสุจริตและมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันกระทำ โดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ (พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. 2522)

เด็กไทยในปัจจุบัน ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม และสื่อต่างๆ ที่อันตรายอย่างมากมายน มีการเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศโดยปราศจากสติ ขาดความยั้งคิดในความรับผิดชอบชั่วดี จนเกิดเป็นค่านิยมและทัศนคติที่ผิดตามมา ดังนั้น ผู้ใหญ่ในครอบครัวและสังคมหวั่นวิตกกังวลว่า “เด็กไทยในปัจจุบันจะเป็นอย่างไรต่อไป และควรจัดการศึกษาอย่างไรให้แก่เยาวชน” ระบบการศึกษาในปัจจุบันนั้นดีพอหรือยังที่จะทำให้เด็ก ๆ ของเราพัฒนาไปเป็นคนที่มีวินัย พึ่งพาตนเองได้ คิดเองเป็น ทำเองเป็น แยกแยะผิดถูกได้ รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร ดังนั้นการให้การศึกษาแก่เด็กนั้น ไม่ใช่หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เป็นพ่อแม่แต่เพียงฝ่ายเดียว หากแต่เป็นความรับผิดชอบของพวกเราผู้ใหญ่ทุกคน สังคมจะดีขึ้นหรือไม่ ประเทศของเรามีสภาพเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับว่าเด็กไทยในวันนี้ ซึ่งมีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคตนั้น ได้รับการศึกษาเช่นไรในปัจจุบัน

ไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม เราทุกคนคงต้องการให้เด็ก ๆ เติบโตขึ้นเป็นคนเก่ง มีความสามารถ ควบคู่ไปกับการเป็นคนดี มีคุณค่าและมีความสุขในการดำรงชีวิต เพราะคนลักษณะนี้จะทำให้ประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่สังคมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นแบบอย่าง เป็นที่รักและศรัทธาแก่คนรอบข้าง ทำให้ผู้คนที่อยู่รอบข้างนั้น อยากเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้นตามไปด้วย

โดยพื้นฐานแล้ว “คนที่ดี มีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของสังคม” ควรจะเป็นคนที่มีลักษณะดังนี้

1. เป็นบุคคลที่มีวินัย มีการตั้งเป้าหมายให้กับตนเอง มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความขยันหมั่นเพียร และอดทนในการทำสิ่งต่างๆ จนประสบความสำเร็จ
2. มีปฏิภาณไหวพริบ และมีความสามารถทั้งในด้านปฏิบัติการ วิเคราะห์สถานการณ์และสาเหตุอันทำให้เกิดปัญหา รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาและเรียนรู้จากความผิดพลาดได้

3. เป็นผู้ที่ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รู้จักแสดงออกอย่างเหมาะสม มีน้ำใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีผละกำลังและสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะดำเนินชีวิตได้อย่างเข้มแข็ง

การที่สังคมจะเกิดการพัฒนาดังต่อเนื่อง และมีความสุข สังคมของเราควรจะต้องประกอบไปด้วยคนที่มีลักษณะเช่นนี้เป็นจำนวนมาก โดยมีทั้งความสามารถและจิตใจที่ดั่งามควบคู่กันไปอย่างสมดุลทั้งสองส่วน มิฉะนั้นอาจจะเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนนั้น ได้นำเอากิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมนันทนาการต่างๆ มาประยุกต์ใช้หรือจัดขึ้นในค่ายพักแรม รวมถึงกิจกรรมทางด้านความรู้ และทักษะอื่นๆ (วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา. 2547 : 2) ซึ่งกิจกรรมค่ายเยาวชนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่พัฒนาให้เยาวชนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังให้เด็กอยู่ร่วมกัน ฝึกการทำงานเป็นทีม รู้จักการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มและรู้จักการช่วยเหลือตนเอง ทำให้เกิดความประทับใจแก่เยาวชนในสิ่งที่ได้ จะสามารถช่วยในการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนได้

สิ่งที่สถาบันคุมองให้ความสำคัญสูงสุด คือ “การเรียนรู้ในระบบคุมองไม่ว่าเป็นวิชาใดก็ตาม จะเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีประโยชน์เสมอต่ออนาคต และการเติบโตของเด็กคนนั้น และเป็นการสร้างโอกาสให้เด็กๆ จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ได้เรียนรู้ด้วยระบบคุมอง เป็นหลัก 2 ประการที่เราจะยึดมั่นไว้ในหัวใจเสมอในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เพราะนั่นคือเหตุผลเดียวที่ทำให้มีระบบคุมองตั้งอยู่และมีการพัฒนาดังต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นความรับผิดชอบของเราที่มีต่อเด็กทุกๆ คนด้วยยามใดที่เราได้หลงทางไปหรือเกิดความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในการทำงาน เราจะตั้งคำถามกับตนเองเสมอว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ทำไปเพื่อเด็กๆ จริงหรือไม่ และเราจะยืนหยัดร่วมกันในทิศทางที่เราจะก้าวไปด้วยกันเสมอ เราจะทุ่มเทกำลังกายและกำลังความคิดอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างคุณค่าของระบบการศึกษานี้ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น และเพื่อให้เด็กๆ จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ด้วยระบบคุมอง” (คุมอง. 2549 : 11)

มนุษย์เราเกิดมาพร้อมกับแรงขับเพื่อตอบสนองความต้องการต่างๆ ดังนั้นพลังที่แรงจูงใจมอบให้จึงเป็นสิ่งที่มียู่ในตัวเราโดยธรรมชาติ สิ่งที่ต้องทำก็เป็นเพียงความสามารถที่จะไขกุญแจเพื่อปลดปล่อยให้พลังดังกล่าว นำเราไปสู่จุดประสงค์และเป้าหมาย ถ้าเรามีปฏิกิริยาตอบโต้สถานการณ์โดยใช้ความรู้สึกและร่างกาย เราจะไม่ถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจตรงกันข้ามกับถูกหน่วงเหนี่ยวด้วยอะไรบางอย่าง ความรู้สึกที่ดีมักเกิดขึ้น หลังจากนั้นจะรู้สึกสบายใจ แต่ถ้าเราทำตามความรู้สึกของเราในครั้งแรก เราอาจไม่เริ่มต้นเลยก็ได้

คนที่ไม่ได้ถูกกระตุ้นด้วยแรงจูงใจ มักจะทำตามอารมณ์ของตนมากกว่าคนที่ถูกกระตุ้นจากแรงจูงใจ คนที่มีแรงจูงใจมักเป็น “นักปฏิบัติ” จึงมักจะสนใจและใช้เวลากับการงานมากกว่าเสียเวลากับความรู้สึกของตนเอง คนที่มีแรงกระตุ้นสูงมักมีแรงขับอยู่เสมอ คนพวกนี้จะมึนงงมากจนไม่มีเวลามานั่งวิตกกังวล เครียด หรือหวาดหวั่นอะไรทั้งสิ้น แต่กลับมีความสุขและมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตัวเอง เนื่องจากมักจะประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ ฉะนั้น จงจำไว้ว่าการกระทำและความคิดเป็นตัวผลักดันให้เกิดแรงจูงใจมิใช่อารมณ์ เป้าหมายมีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างแรงจูงใจ

หากปราศจากเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว ก็เป็นไปได้ที่จะสร้างแรงจูงใจ ดังนั้น จะเป็นการดีที่สุด หากกำหนดเป้าหมายโดยเริ่มต้นจากระยะยาว ระยะกลาง และจบลงด้วยระยะสั้น แต่คนส่วนใหญ่ มักกำหนดเป้าหมายในทางตรงกันข้าม จึงควรกำหนดเป้าหมายให้แจ่มชัด วัดได้ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง การสร้างความเชื่อมั่น เป็นวิธีช่วยตนเองให้เกิดแรงจูงใจเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ คนเราชอบตั้งเป้าหมายบ่อยๆ แต่มักมีอุปสรรค บางทีก็ไม่เชื่อว่าตัวเองสามารถทำได้สำเร็จ นั่นคือ เรามักตั้งความปรารถนามากกว่าเป้าหมาย อย่างไรก็ตามบุคคลที่ประสบความสำเร็จสามารถบรรลุความปรารถนาที่ตั้งไว้ได้เป็นส่วนใหญ่ วิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถทำความฝันของตนให้เป็นความจริงขึ้นมากได้ ก็คือ การสร้างความเชื่อมั่น บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สำเร็จมักมีเป้าหมายที่ชัดเจน และวางแผนที่จะบรรลุเป้าหมายของตน มีจิตใจมั่นคง และไม่คอยสนใจกับอุปสรรคนานัปการที่ขวางกั้นหนทางสู่ความสำเร็จ (ปริญญ์ ปรากฏานพพร. 2551 : 51)

จากความคิดเห็นข้างต้นนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะศึกษาถึงเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา ซึ่งความมุ่งหวังของแต่ละคนอาจจะเกิดจากแรงจูงใจที่แตกต่างกัน และมีแรงจูงใจใฝ่สำเร็จที่มีอิทธิพลในการเข้าร่วมกิจกรรม จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อฝ่ายฝึกอบรม และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผนกิจกรรมให้สนองตอบความต้องการของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางแก่ผู้สนใจการศึกษาในการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา
2. เปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึง แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายฝึกอบรม และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผนแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมค่ายพักแรมให้สนองตอบความต้องการของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม และกระตุ้นแรงจูงใจของนักเรียนให้มีความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางแก่ผู้สนใจการศึกษาในการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนสถาบันคุมครองที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมรุ่นที่ 8 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1. เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง
- 1.2. อายุ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ อายุ 10 – 15 ปี และอายุ 15 ปีขึ้นไป
- 1.3. ภูมิภาคที่ศึกษา แบ่งเป็น 2 ภูมิภาค คือ ศูนย์คุมครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศูนย์คุมครองในเขตต่างจังหวัด

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง แรงกระตุ้น หรือสิ่งเร้าทำให้นักเรียนของสถาบันคุมครองตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

1.1. แรงจูงใจภายใน หมายถึง สิ่งที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่ ความต้องการความสนใจ ทักษะที่ดีต่อกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม จนทำให้นักเรียนอยากเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างกำลังใจให้กับตนเองมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนคุมครองจนระดับสุดท้าย และได้เรียนรู้ทักษะในการดำเนินชีวิต เช่น การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ความสามัคคี การแก้ไขปัญหาต่างๆ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

1.2. แรงจูงใจภายนอก หมายถึง สิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความต้องการหรือมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของสถาบันคุมครอง ได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่ที่สำเร็จการเรียนในระดับสุดท้ายของสถาบัน อาจารย์ประจำศูนย์คุมครอง การประชาสัมพันธ์ของสถาบันคุมครอง รวมไปถึงวัน เวลา สถานที่จัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมมีความเหมาะสม

2. กิจกรรมค่ายพักแรม หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในรูปแบบสร้างกำลังใจให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนคุมครองจนจบระดับสุดท้าย เพื่อให้นักเรียนได้สะสมกำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนนักเรียนจะได้เรียนรู้ทักษะในการดำเนินชีวิต และนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนคุมครองกับเพื่อนๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมสัมพันธ์ กิจกรรมการแสดง การออกกำลังกาย แรลลี่การศึกษาและกิจกรรมเข้าฐานเรียนรู้ทักษะชีวิต

3. นักเรียนสถาบันคุมมุงที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ในสถาบันคุมมุง ตั้งแต่ระดับ A - Q แต่ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้นักเรียนในระดับ L - Q และได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม รุ่นที่ 8 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน โดยจำแนกดังนี้

นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ L	จำนวน 52 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ M	จำนวน 18 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ N	จำนวน 6 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ O	จำนวน 2 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ P	จำนวน 1 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ Q	จำนวน 1 คน

3.1. เพศ หมายถึง เพศของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง

3.2. อายุ หมายถึง อายุจริงของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่

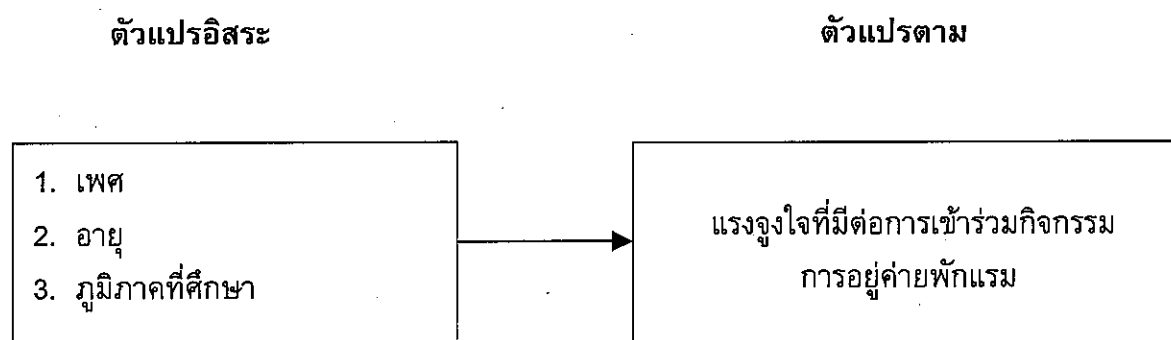
- 3.2.1. 10 - 15 ปี
- 3.2.2. มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

3.3 ภูมิภาคที่ศึกษา หมายถึง ศูนย์คุมมุงที่นักเรียนเลือกเรียน ได้แก่

- 3.3.1. ศูนย์คุมมุงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 3.3.2. ศูนย์คุมมุงในเขตต่างจังหวัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัย เรื่องแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ศึกษาภูมิภาคต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาคำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง ในด้านต่าง ๆ โดยเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แรงจูงใจ
2. แนวคิดเรื่องการเรียนรู้
3. แนวคิดเรื่องทัศนคติ
4. แนวคิดเรื่องความคาดหวัง
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ
6. ค่ายพักแรม
7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันคุมมุง
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยในประเทศ

แรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

อัญชลี ภูพานิช (2539 : 44) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึงปัจจัยต่างๆ หรือสิ่งเร้าที่เป็นเหตุทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมา เพื่อตอบสนองความต้องการหรือ เพื่อตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล และแรงจูงใจนี้จะทำให้บุคคลเกิดความพร้อม ความตั้งใจ และพลังหรือแรงขับในการที่จะกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บัวขาว กมลศิลป์ (2540 : 13) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึงสภาวะ หรือ แรงกระตุ้นที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแรงกระตุ้นเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2541 : 153) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึงองค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดหมาย แต่เนื่องจากไม่สามารถสังเกตแรงจูงใจได้โดยตรง จึงต้องอาศัยพฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นสิ่งที่อ้างอิง

ถวิล ธาราโกชน ; และศรัณย์ ดำริสุข (2545 : 155) กล่าวว่า แรงจูงใจก็คือ ความปรารถนา ความต้องการ และความสนใจที่มากกระตุ้นอินทรีย์ให้แสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายปลายทาง

จันทร์ ชุ่มเมืองปัก (2546 : 15) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึงประสบการณ์จากจิตสำนึกหรือสภาวะจากจิตใต้สำนึกที่จะเป็นปัจจัยหรือสาเหตุมากระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือให้สังคมเกิดการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดไว้

บราวน์ (Brown. 1980 : 112 - 119) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายาม เพื่อตอบสนองตามความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ แรงจูงใจซึ่งเป็นแรงขับอยู่ภายในประกอบด้วยอารมณ์ ความปรารถนา เป็นเหตุให้คนแสดงพฤติกรรมออกมาซึ่งมีปริมาณมากน้อยไม่เท่ากัน

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1983 : 115) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่กระตุ้นบุคคลให้เกิดพลังและนำไปสู่การกระทำ

วูล์ฟอล์ก (Woolfolk. 1993 : 36) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึงพลังทางจิตซึ่งเป็นภาวะภายในที่กระตุ้นกำหนดทิศทาง และคงสภาพพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมาย

เบอร์เดน ; และไบด์ (Burden and Byrd. 1994 : 282) กล่าวว่า เป็นกระบวนการกระตุ้นซึ่งกระตุ้นพฤติกรรม

เฮนสัน ; และเอลเลอร์ (Henson and Eller. 1999 : 371) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึงปฏิกิริยาของคนที่แสดงออกทางพฤติกรรมต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่มากระตุ้นความสนใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปความหมายของแรงจูงใจ ได้ว่า เป็นการกระตุ้น เพื่อช่วยให้การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จบรรลุเป้าหมายมีแนวทางอันแน่นอน ซึ่งเกิดจากความต้องการของผู้กระทำเองหรือผู้กระทำได้รับสิ่งเร้าจากภายนอก

ความสำคัญของแรงจูงใจ

สุชา จันทร์เอม (2536 : 71 - 72) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ อันจะทำให้เกิดการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทำให้เกิดความพร้อมในการเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แรงจูงใจยังทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถไปสู่จุดหมายปลายทางที่เขาคาดหวังไว้ กล่าวได้ว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่มิอาจขาดต่อการเรียนและการทำงานของบุคคลอย่างมาก หากผู้เรียนหรือผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจในระดับสูงย่อมทำให้พวกเขาตั้งใจเรียน หรือตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่ย่อท้อและทำให้ประสบความสำเร็จทั้งในการเรียนและการทำงาน

จันทร์ ชุ่มเมืองปัก (2546 : 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจว่าทำให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองขึ้นตามที่เราต้องการ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะเข้มข้นมีประสิทธิภาพหรือมีศักยภาพเพียงใด ก็ย่อมขึ้นอยู่กับความเข้มหรือความน่าสนใจของแรงจูงใจหรือการสร้างแรงจูงใจนั่นเอง และพฤติกรรมบางอย่างถ้าไม่มีแรงจูงใจเลยพฤติกรรมอาจจะไม่เกิดขึ้นเลยก็ได้

ประเภทของแรงจูงใจ

นักจิตวิทยาให้ความสนใจต่อแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลทั้งหลาย เพราะจากการศึกษากระบวนการจูงใจ พบว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมามีหลายอย่างนั้น เป็นเพราะได้รับการกระตุ้น

จากแรงจูงใจทั้งสิ้น จากการศึกษาพบว่าแรงจูงใจจำแนกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation)

มาลี จุฑา (2542 : 138 - 139) กล่าวว่า แรงจูงใจมี 2 ประเภท ได้แก่

1. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกให้มองเห็นจุดหมายและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ เป้าหมายหรือการคาดหวังของบุคคล ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า การทดสอบอย่างสม่ำเสมอ การให้รางวัลและคำชมเชย นอกจากนี้แรงจูงใจภายนอกอาจเกิดจากปฏิกิริยาทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมในการเรียน ซึ่งเกิดจากการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อวาจา สื่อการอธิบาย บทบาทสมมติ เกม เพลง เป็นต้น

1.1 การแข่งขัน เป็นการแข่งขันกับตัวเอง การแข่งขันระหว่างบุคคลและการแข่งขันในระหว่างกลุ่ม เมื่อมีการแข่งขันทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะได้รับชัยชนะ การแข่งขันทำให้เกิดการกระตุ้นและการแสดงพฤติกรรม

1.2 การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการสร้างทีมงานและความสามัคคีในกลุ่มขึ้น

1.3 บุคลิกของครู ทำให้บุคคลโดยเฉพาะนักเรียนอยากเรียนหรือไม่อยากเรียนก็ได้

1.4 วิธีการสอนของครู ทำให้นักเรียนอยากเรียนหรือไม่อยากเรียนก็ได้

1.5 การให้รางวัล เช่น การให้สิ่งของ คะแนนหรือกำลังใจ มีผลทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

1.6 การลงโทษ เช่น ตัดสิทธิ์ ตัดคะแนน ต่าหนี หรือดักเตือนมีผลทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือหยุดยั้งพฤติกรรมได้

1.7 การใช้สื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน ชุดการสอน จัดทัศนศึกษา จัดฉายภาพยนตร์ และจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

1.8 การสอบ เช่น ครูบอกนักเรียนว่า ท้ายชั่วโมงจะมีการสอบทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

2. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความต้องการ หรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะว่าแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใด ก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการของตนเสมอ ส่วนแรงจูงใจภายนอกนั้น บุคคลอาจเกิดความรู้สึกเฉยๆ ก็ได้ สำหรับตัวอย่างของแรงจูงใจภายใน ได้แก่

2.1 ความอยากรู้อยากเห็น ทำให้นักบุคคลเกิดการค้นคว้าเพิ่มเติมหรือเกิดไทยมุงได้

2.2 ความสนใจ ทำให้นักบุคคลเกิดการไต่ถามหรือจ้องมอง

2.3 ความรัก ทำให้เสียสละและทำอะไรก็ได้

2.4 ความอบอุ่น ทำให้สบายใจ

2.5 ความเห็นอกเห็นใจ	ทำให้บุคคลเกิดการคล้อยตามหรือตามใจ
2.6 ความสงสาร	ทำให้เกิดการให้อภัย
2.7 ความสำเร็จ	ทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจ
2.8 ความหิว	ทำให้บุคคลปรับพฤติกรรมได้
2.9 ความต้องการ	ทำให้บุคคลเป็นอะไรหรือทำอะไรก็ได้
2.10 ความพอใจ	ทำให้บุคคลยินดีและทำอะไรก็ได้
2.11 ความศรัทธา	ทำให้บุคคลเกิดการยอมรับและทำอะไรก็ได้
2.12 ความซาบซึ้ง	ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้

อารี พันธมณี (2546 : 270) กล่าวว่าแรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตัวเอง ไม่ต้องอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งเร้าภายนอก เช่น การเรียนเพื่อต้องการหาความรู้ ทำงานเพราะต้องการความชำนาญ ซึ่งความต้องการหรือความสนใจพิเศษตลอดจนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของแต่ละบุคคลที่จะผลักดันให้บุคคลสร้างพฤติกรรมขึ้น ซึ่งได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา เป็นต้น

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของ เกียรติยศ เงิน ปริญญابัตร ความก้าวหน้า รางวัล การชมเชย เป็นต้น ทำให้บุคคลมองเห็นเป้าหมาย จึงเร้าให้บุคคลเกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมมุ่งสู่เป้าหมายนั้น

ปิยะรัตน์ ดีกลาง (2550 : 16 ; อ้างอิงจาก พาสนา จุลรัตน์. 2548 : 197) แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. แบ่งตามที่มาของแรงจูงใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1.1 ทางสรีระหรือแรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการทางร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหายและความต้องการทางเพศ เป็นต้น

1.2 แรงจูงใจทางสังคม (Social motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ และมีการพัฒนาต่อเนื่องกันมาพัฒนาต่อเนื่องกันมาโดยตลอดจากที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ความต้องการ ความรัก ความอบอุ่น และการมีชื่อเสียง เป็นต้น

2. แบ่งตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motive) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมโดยตรง ไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลหรือผลของสิ่งเร้าภายนอก กล่าวคือ บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะแสดงพฤติกรรมหรือกระทำด้วยความเต็มใจ เชื่อกันว่าถ้าผู้เรียนเกิดแรงจูงใจประเภทนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เช่น การที่นักเรียนอยากเรียนหนังสือ เพราะต้องการมี

ความรู้ หรือบุคคลอยากออกกำลังกาย เพราะต้องการให้ร่างกายแข็งแรง เป็นต้น ดังนั้น ครูควรพยายามสร้างแรงจูงใจประเภทนี้ให้เกิดขึ้นมากที่สุด

2.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motive) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากอิทธิพลหรือผลของสิ่งเร้าภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นที่ต้องการของบุคคลนั้น เช่น นักเรียนขยันเรียนเพราะต้องการได้เกรด A หรือเพื่อให้ได้รับรางวัลจากแม่ เป็นต้น นักจิตวิทยาอธิบายว่าแรงจูงใจภายนอกเกิดขึ้น เนื่องจากการเสริมแรง (Reinforcement) นั่นคือ การแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ถ้าหากนักเรียนได้รับการเสริมแรงทางบวก (ได้รับในสิ่งที่พอใจ) หรือได้รับการเสริมแรงทางลบ (นำสิ่งที่ไม่พอใจออก) นักเรียนจะเกิดแรงจูงใจ (พลัง) ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีก เช่น นักเรียนทำการบ้านถูกต้องแล้วครูให้ดาว ในครั้งต่อไปนักเรียนก็พยายามทำการบ้านให้ถูกต้องอีก เพราะนักเรียนได้รับแรงเสริมทางบวกจากครู (ได้รับสิ่งที่พอใจ) เป็นต้น

ออสซูเบล (Ausubel, 1968 : 368 – 379) ได้กล่าวว่าแรงจูงใจเกิดขึ้นมาจากความต้องการของบุคคล 6 ประการด้วยกันคือ

1. ความต้องการใฝ่รู้
2. ความต้องการเปลี่ยนแปลง
3. ความต้องการการเคลื่อนไหว
4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม
5. ความต้องการความรู้
6. ความต้องการชื่อเสียง

สรุปได้ว่าแรงจูงใจสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ แรงจูงใจภายนอกเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่ถูกกระตุ้นภายนอกร่างกาย ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่อยู่ในสังคมและเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น ความต้องการความรัก ความสำเร็จ การยกย่องชมเชย การแข่งขัน การให้รางวัล วิธีการสอนและบุคลิกของครู เป็นต้น และแรงจูงใจภายในที่เกิดจากความต้องการพื้นฐานภายในบุคคล เช่น ความสนใจ ความต้องการ เจตคติ และรสนิยม เป็นต้น

องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

อารี พันธมณี (2546 : 282) กล่าวว่า ลักษณะแรงจูงใจของบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคล ทุกคนมีธรรมชาติของคนแตกต่างกับคนอื่น คือ มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 แรงขับ แรงขับของบุคคลจัดว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเกิดพฤติกรรมแรงขับเป็นสภาวะที่เกิดจากความไม่สมดุลภายในร่างกายของมนุษย์ ซึ่งแรงขับเกิดขึ้นได้จากลักษณะ 2 ประการ คือ

1.1.1 แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายในร่างกาย เช่น ความหิว

1.1.2 แรงขับที่เกิดขึ้นจากภายนอกร่างกาย เช่น การได้รับความเจ็บปวดจากสิ่งเร้าภายนอก สภาวะความกดดันจนทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียด

1.2 ความวิตกกังวล ความวิตกกังวลจะมีผลต่อการเรียนรู้ หรือการกระทำพฤติกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจสูงมาก กลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจน้อยควรได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ส่วนกลุ่มที่มีความวิตกกังวลใจสูงแม้จะไม่ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าก็ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้

2. สถานการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม ย่อมจะส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจได้แตกต่างกันไป ลักษณะสถานการณ์ต่างๆ ที่มีผลต่อแรงจูงใจ คือ

2.1 การแข่งขัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ต้องการเอาชนะผู้อื่นหรือต้องการทำให้ตนมีสถานการณ์ที่ดีขึ้น ลักษณะการแข่งขันจะมีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 การแข่งขันกับตนเอง เป็นการแข่งขันที่ทำให้ตนดีขึ้นด้วยความเต็มใจและความต้องการของตนเองไม่มีผู้ใดมาบัญชาให้เกิดพฤติกรรม

2.1.2 การแข่งขันกับบุคคลอื่น เป็นความต้องการที่จะเอาชนะต้องการให้ตนเองอยู่เหนือผู้อื่น และมักทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองชนะเสมอ

2.2 ความร่วมมือ หมายถึง แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแรงผลักดันเป็นลักษณะของการมีพฤติกรรมแบบประนีประนอม

2.3 การตั้งเป้าหมาย หมายถึง การที่บุคคลได้มีการตั้งเป้าหมายไว้ในชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นผลให้บุคคลมีความพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ ลักษณะการตั้งเป้าหมายมี 2 ลักษณะ คือ

2.3.1 เป้าหมายรวม เป็นเป้าหมายที่มักจะมีเป้าหมายย่อยๆ อื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง

2.3.2 เป้าหมายระยะไกล เป็นเป้าหมายที่ตั้งขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายหนึ่ง โดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายระยะไกลนี้จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางสมองพอสมควร

2.4 การตั้งความทะเยอทะยาน เป็นการตั้งเป้าหมายสูงไว้ หรือการเกิดความทะเยอทะยานจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น แต่ถ้าบุคคลตั้งความทะเยอทะยานไว้สูงเกินความสามารถของตน จะทำให้เกิดความล้มเหลวได้ง่าย ทำให้เกิดความท้อถอยต่องานนั้น หรือถ้าตั้งไว้ต่ำกว่าความสามารถของตนเองก็ทำให้ไม่มีแรงจูงใจพอที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ ต่อ

3. ความเข้มข้นของแรงจูงใจ โดยปกติแล้ว ลักษณะของความเข้มข้นของแรงจูงใจในแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับลักษณะต่อไปนี้

3.1 การเสริมแรง หมายถึง การส่งเสริมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วมีความคงทนถาวร หรือเกิดซ้ำๆ การเสริมแรงมี 2 ลักษณะ คือ

3.1.1 การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การทำให้อินทรีย์ได้รับสิ่งเร้าแล้วเกิดความพอใจ เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชย เป็นต้น

3.1.2 การเสริมแรงทางลบ หมายถึง การที่อินทรีย์ถูกนำสิ่งเร้าที่ไม่พอใจออกไป แล้วทำให้อินทรีย์เกิดความพอใจ

3.2 ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดๆ ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความสนใจของบุคคลนั้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของแรงจูงใจ คือ ธรรมชาติของแต่ละบุคคลสถานการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม และความเข้มของแรงจูงใจ ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมและการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้แตกต่างกันไป

หน้าที่และอิทธิพลของแรงจูงใจ

ลักษณะทั่วไปอันเป็นธรรมชาติของแรงจูงใจ ก็คือ การกระตุ้นผลักดันเร้าให้มนุษย์เรากระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ฉะนั้นแรงจูงใจจึงทำหน้าที่ 2 ประการ คือ

1. กระตุ้น (energizing) ให้ร่างกายมีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างที่จะกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามใจปรารถนา ส่งเสริมให้ทำงานจนสำเร็จ
2. ชี้แนวทาง (directing) ให้ร่างกายกระทำพฤติกรรม นำพฤติกรรมของเด็กให้ตรงทิศทางเพื่อบรรลุถึงความสำเร็จที่ต้องการ แรงจูงใจจะช่วยชี้แนวทางอันควรประพฤติปฏิบัติแก่อินทรีย์ให้กระทำพฤติกรรม บังคับหรือกำหนดพฤติกรรมให้ดำเนินไปตามวิถีทางที่พึงประสงค์ผลักดันให้ประกอบกิจกรรมจนประสบผลสำเร็จ

นอกจากนี้ ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2540 : 100) ยังได้กล่าวถึงอำนาจหรืออิทธิพลของแรงจูงใจ ดังนี้

1. ทำให้ร่างกายเปลี่ยนแปลงไป
2. ทำให้สภาพอารมณ์เปลี่ยน
3. ก่อให้เกิดนิสัยความเคยชิน
4. ช่วยสร้างความรู้สึกรู้สึกเชื่อมั่น ทศนคติ คุณค่า
5. ทำให้เกิดความมุ่งหวัง อยากได้สิ่งต่างๆ และจัดการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเสียใหม่

หลักการเสริมแรงจูงใจ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 237 – 239) กล่าวว่า การใช้แรงจูงใจในการเรียนรู้สามารถทำได้ดังนี้

1. การเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อาจทำได้โดย
 - 1.1 เร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยการจัดสภาพห้องให้น่าสนใจ
 - 1.2 เร้าให้เกิดความวิตกกังวล
2. สร้างให้มีการแข่งขันและร่วมมือไปพร้อมๆ กัน
3. การให้ผู้เรียนได้ทราบผลสำเร็จในการเรียน
4. การให้ผู้เรียนได้ทราบพัฒนาการก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งจะให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองทำสิ่งหนึ่งได้เพียงใด

5. การตั้งระดับความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนและความเป็นจริง

6. การให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

6.1 ควรใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน และไม่ควรให้ผู้เรียนคำนึงถึงรางวัลมากกว่าความสำเร็จของตน

6.2 การลงโทษไม่ควรรุนแรง และพรั่นพรึงจนเกินไป ควรเป็นการลงโทษให้ผู้เรียนทำตัวดีขึ้นจึงจะเรียนรู้ได้ดี

6.3 การให้รางวัลและลงโทษควรให้ทันทีโดยเร็วที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น โดยทราบผลงานที่ถูกและผิด

7. การชมเชยและการตำหนิ มีผลทำนองเดียวกันกับข้อ 3

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ ได้มีผู้รู้หลายท่านได้อธิบายไว้หลายทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Theory of Human Motivation)

อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) ได้นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ และเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย ซึ่งมาสโลว์ได้แบ่งความต้องการพื้นฐาน ดังนี้ (สรวงศ์ ใ้วตระกูล. 158 - 162 ; อ้างอิงจาก Maslow. 1970 : 35 - 47)

1. ความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological needs) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ และการพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับการมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอจะขาดเสียไม่ได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดจะกระตุ้นให้มนุษย์มีกิจกรรมขวนขวายที่จะสนองความต้องการ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety needs) หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัวขู่เข็ญ บังคับจากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการประเภทนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งวัยชรา ความต้องการที่จะมีงานทำเป็นหลักแหล่ง ก็เป็นความต้องการเพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่อย่างหนึ่ง

3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love and belonging needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่ยรักของผู้อื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ คนที่รู้สึกเหงาไม่มีเพื่อน มีชีวิตไม่สมบูรณ์ เป็นผู้ที่ต้องสนองความต้องการประเภทนี้ คนที่รู้สึกว่าเป็นที่ยรักและยอมรับของหมู่ จะเป็นผู้ที่สมปรารถนาในความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า (Esteem needs) ความต้องการประเภทนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่สมความปรารถนาในความ

ต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์และมีค่าตรงข้ามกับผู้ที่ขาดความต้องการประเภทนี้ จะรู้สึกว่าคุณไม่มีความสามารถและมีปมด้อยมองโลกในแง่ร้าย

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริง และพัฒนาตามศักยภาพของตน (Need for Self actualization) มาสโลว์อธิบายความต้องการที่เรียกว่า "Self actualization" ว่าเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน กล้าที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเอง บรรดาคนที่จะเป็นคนดีที่สุดในชีวิตที่มีความสามารถทำได้ ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ความรู้สึกยอมรับตนเองทั้งส่วนดีและส่วนเสีย ที่สำคัญที่สุดก็คือการมีสติที่จะยอมรับว่าตนใช้กลไกในการป้องกันตนในการปรับตัวและพยายามที่จะเลิกใช้ เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต เผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ โดยคิดว่าเป็นสิ่งที่ "ท้าทาย" "น่าตื่นเต้น" และมีความหมายกระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน เพราะมีน้อยคนที่จะได้ถึงขั้น "Self actualization" อย่างสมบูรณ์

ทฤษฎีแรงจูงใจ ERG (Existence – Relatedness – Growth Theory)

Clayton Alderfer (สมัยศ. นาฬิกา. 2544 : 370 - 371) แอลเดอร์เฟอร์ได้เสนอแนะทฤษฎี ERG ที่ได้ย่อลำดับความต้องการ 5 อย่างของมาสโลว์ เหลือเพียง 3 อย่าง คือ

1. ความต้องการดำรงอยู่ (Existence needs) ซึ่งเป็นความต้องการระดับต่ำสุด ความต้องการเหล่านี้จะรวมความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการความปลอดภัยของมาสโลว์เข้าไว้

2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relation needs) จะรวมความต้องการทางสังคมและความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงของมาสโลว์เข้าไว้

3. ความต้องการเจริญเติบโต (Growth needs) จะเป็นความต้องการระดับสูงสุด ซึ่งจะรวมความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงบางส่วน และความต้องการความสมหวังของชีวิตเข้าไว้

แอลเดอร์เฟอร์ ไม่เชื่อว่าบุคคลจะตอบสนองความต้องการระดับหนึ่งอย่างเต็มที่ที่ก่อนที่บุคคลนั้น จะก้าวต่อไปยังความต้องการอีกระดับหนึ่ง แต่แอลเดอร์เฟอร์ได้พบว่าบุคคลจะถูกจูงใจด้วยความต้องการมากกว่าระดับหนึ่งพร้อมกันไป ยิ่งกว่านั้นแอลเดอร์เฟอร์ได้พบว่าลำดับของความต้องการจะแตกต่างกันระหว่างบุคคล

แอลเดอร์เฟอร์ ได้ขยายทฤษฎีของมาสโลว์ออกไปโดยการพิจารณาว่า บุคคลจะมีปฏิกิริยาอย่างไร เมื่อบุคคลสามารถหรือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ แอลเดอร์เฟอร์ได้พัฒนาหลักการความพอใจ ความก้าวหน้า (Satisfaction - Progression principle) ขึ้นมาได้อธิบายถึงวิถีทางที่บุคคลจะก้าวขึ้นไปตามลำดับตามความต้องการ เมื่อบุคคลได้ตอบสนองความต้องการระดับต่ำกว่าแล้ว ในทางกลับกันหลักการความคับอกคับใจ การถดถอย (Frustration - Regression principle) ของแอลเดอร์เฟอร์ได้อธิบายว่า เมื่อบุคคลยังคับอกคับใจกับความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการระดับสูงนี้ และถดถอยกลับมาตอบสนองความต้องการระดับต่ำแทน

ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จ (The Need to Achieve Theory)

แมคเคลแลนด์ (Mc Clelland) เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการเหมือนกันเพียงแต่มีขนาดมากน้อยต่างกันเท่านั้น ความต้องการนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 : 99 - 100 : อ้างอิงจาก Bartol and others. 1998 : 499)

1. ความต้องการความสำเร็จ (need for achievement : nAch) เป็นความต้องการที่จะบรรลุผลสำเร็จในงานที่มีความท้าทาย และการบรรลุมาตรฐานของงานที่ทำได้อย่างดีเยี่ยม (excellence) โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จในงานสูงจะพยายามหาหรือสร้างสถานการณ์เชิงแข่งขันให้กับตนเอง เพื่อทำงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยความพยายามของตนเองและต้องการได้รับผลจากการทำงานนั้นในทันทีด้วย และบุคคลที่มีความต้องการเช่นนี้มักหลีกเลี่ยงงานที่มีจุดมุ่งหมายที่เป็นไปไม่ได้หรือยากเกินไป เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อความล้มเหลว นอกจากนี้บุคคลประเภทนี้ยังต้องการแก้ปัญหาด้วยความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม จึงเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าขององค์กร

2. ความต้องการอำนาจ (need for power : nPow) เป็นความต้องการมีอิทธิพลเหนือคนอื่นและสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ อำนาจนี้มีสองลักษณะ คืออำนาจเชิงส่วนตัว (personal power) เป็นอำนาจที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ต้องการให้คนอื่นภักดีต่อตนเองเป็นส่วนตัว ไม่ใช่เพื่อองค์กร บางครั้งอาจทำให้จุดหมายขององค์กรถูกทำลายลงได้ อีกลักษณะหนึ่งคืออำนาจเชิงสถาบัน (institutional power) เป็นอำนาจที่มุ่งทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อบรรลุจุดหมายขององค์กร เป็นการที่บุคคลพยายามหาอะไรทำเพื่อองค์กร อุทิศตนเพื่อองค์กร จึงเป็นบุคคลที่ผู้บริหารพึงส่งเสริมให้มีตำแหน่งเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการใช้ความพยายามของคนอื่นด้วย

3. ความต้องการความสัมพันธ์ (need for affiliation : aAff) เป็นความต้องการความอบอุ่นและความเป็นมิตรกับผู้อื่น จึงมักแสดงออกโดยหวังจะได้รับที่ยอมรับจากคนอื่นหวังได้รับการมีน้ำใจตอบแทนจากคนอื่น จึงพยายามทำให้ตนให้สอดคล้องกับความต้องการของคนอื่นและพยายามทำตนเป็นคนมีความจริงใจและพยายามเข้าใจความรู้สึกของคนอื่นให้มาก บุคคลประเภทนี้ผู้บริหารพึงสร้างแรงจูงใจโดยให้ทำงานแบบมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

ทฤษฎีสององค์ประกอบ (Herzberg's Two Factor Theory)

ทฤษฎีสององค์ประกอบของ เฟรดริก เฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) เป็นทฤษฎีแรงจูงใจที่ศึกษาถึงสาเหตุจูงใจให้ทำงาน เฮิร์ซเบิร์ก พบว่ามี 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจในการทำงาน คือ (เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. 2543 : 339 - 340 : อ้างอิงจาก Hick. 1967 : 234 - 240)

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่ทำให้คนงานมีความรู้สึกพอใจในงานมีความรู้สึกในด้านดี ปัจจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่ โดยคนงานจะถูกจูงใจให้เพิ่มผลผลิต ปัจจัยกระตุ้นได้แก่ ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ โอกาสก้าวหน้าและลักษณะของงานที่ทำ ถ้ามีปัจจัยเหล่านี้ คนงานก็จะเกิดความพอใจในการทำงาน

และเกิดแรงจูงใจ เพราะสามารถสนองความต้องการสำเร็จในชีวิตได้ แต่ถ้าไม่มีปัจจัยเหล่านี้ความพอใจในการทำงานและแรงจูงใจก็ไม่เกิดขึ้น

2. ปัจจัยคำจุน (Hygiene Factor) เป็นปัจจัยป้องกันไม่ให้คนงานเกิดความไม่พอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ เช่น นโยบายของหน่วยงานและการบริหาร การบังคับบัญชา สภาพการทำงานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รายได้ ตำแหน่งและความมั่นคง ถ้าปัจจัยเหล่านี้ขาดไปจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน แต่ถ้ามีอยู่ก็จะสามารถช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน แต่ก็ไม่ได้เพิ่มความพอใจในการทำงานหรือเพิ่มแรงจูงใจได้

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยคำจุนนั้นเป็นเพียงองค์ประกอบเสริมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจถือเป็นปัจจัยหลักที่จำเป็นต้องอยู่ในทุกองค์การหรือหน่วยงาน เช่น ค่าจ้าง สภาพแวดล้อมการทำงาน รวมทั้งการบริหารงาน หากสิ่งเหล่านี้ได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างพอเพียง ความไม่พอใจจะหายไป แต่ก็จะมีผลทำให้เกิดทัศนคติทางด้านบวกหรือแรงจูงใจขึ้น ส่วนปัจจัยกระตุ้นนั้น ถือเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน รวมทั้งการชื่นชมยินดีในผลงานและความสามารถของตนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของมนุษย์นั้น มีหลายทฤษฎีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่โดยสาระสำคัญของแต่ละทฤษฎีแล้วสามารถสรุปได้ว่า มนุษย์มีแรงจูงใจหรือความต้องการไม่สิ้นสุด โดยจะมีความต้องการขั้นพื้นฐานมาก่อน คือ ความต้องการด้านปัจจัยสี่ ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยหรือความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และความต้องการปลอดภัยหลังจากที่ได้รับ การตอบสนองในขั้นพื้นฐานแล้ว ก็จะมีแรงจูงใจหรือความต้องการในขั้นต่อไป ซึ่งเป็นความต้องการในระดับสูงขึ้นไป คือ ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ ต้องการมีเพื่อน ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการให้บุคคลอื่นยกย่องนับถือ ต้องการมีอำนาจบารมีเหนือคนอื่น ๆ ต้องการความเจริญก้าวหน้า ต้องการประสบความสำเร็จ และต้องการรักษาชื่อเสียง เกียรติยศ รวมทั้งความสำเร็จให้คงอยู่ตลอดไป

แรงจูงใจในการเรียนรู้และการสร้างแรงจูงใจในการเรียน

แรงจูงใจในการเรียนรู้

อาร์ พันธ์มณี (2546 : 182) กล่าวว่า การเกิดแรงจูงใจ ต้องอาศัยแรงจูงใจขั้นปฐมภูมิ (Primary motives) ที่เกิดจากความต้องการทางร่างกายโดยเฉพาะ และแรงจูงใจขั้นทุติยภูมิ (Secondary motives) ที่เกิดจากแรงจูงใจทางสังคม ซึ่งเกิดขึ้นหลังการเรียนรู้แล้ว

การสร้างแรงจูงใจในการเรียน

สามารถ เลิศโอภาส (2539 : 30) ได้เสนอแนวความคิดเห็นว่าแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก ซึ่งนักเรียนแต่ละคนย่อมจะมีแรงจูงใจแตกต่างกัน บางคนอาจมีแรงจูงใจมีความสนใจอยากที่จะเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ บางคนอาจจะรู้สึกเฉยๆ หรือบางคนอาจจะไม่ชอบเรียนภาษาต่างประเทศเพราะคิดว่าเป็นวิชาที่ยาก อย่างไรก็ตามครูผู้สอนสามารถช่วยนักเรียนเหล่านี้ ให้เกิด

ความรู้สึกที่ดีและอยากเรียนได้ด้วยการพยายามสร้างแรงจูงใจ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ทุกครั้งที่สอง

มาลี จูทา (2542 : 141 - 142) เห็นว่าต้องสร้างแรงจูงใจภายในและภายนอก โดย

1. การทำให้ตื่นตัว (Arousal) เป็นวิธีการกระตุ้นสมองและกล้ามเนื้อให้ตื่นตัวอยู่เสมอ การตื่นตัวของบุคคลมี 3 ระดับ คือ ตื่นตัวมาก ตื่นตัวปานกลางและตื่นตัวน้อย ถ้าตื่นตัวมากเกินไปก็จะตื่นตัว ถ้าตื่นตัวน้อยไปก็จะเฉื่อยชา แต่ถ้าตื่นตัวระดับกลางๆ จะดีที่สุด วิธีสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน โดยทำให้ผู้เรียนตื่นตัว เช่น กำหนดว่าการเรียนในชั่วโมงนี้สำคัญมากจะมีการทดสอบในปลายชั่วโมง หรือในชั่วโมงนี้จะมีการถ่ายวิดีโอทัศน์ก็จะทำให้นักเรียนตื่นตัวได้โดยง่าย

2. การตั้งจุดมุ่งหมาย (Objective) เป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอน ในแต่ละครั้งว่า ต้องการให้เกิดอะไรขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจ จะได้ติดตามและประเมินผลการเรียนว่าบรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด เกิดความภาคภูมิใจในกรณีที่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แต่หากยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ ก็จะพยายามหาวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้ได้

3. การใช้เครื่องล่อ (Incentive) เป็นวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้นและบ่อยครั้งขึ้น เช่น ปรียญาบัตรเป็นเครื่องล่ออย่างหนึ่งที่นักศึกษาอยากจะได้ การที่นักศึกษาอยากจะได้ปรียญาบัตรดังกล่าว ทำให้นักศึกษาต้องขยันในการศึกษาเล่าเรียนยิ่งขึ้น

4. การลงโทษ (Punishment) เป็นวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน และมีความมานะพยายามในการเรียน โดยใช้วิธีการลงโทษ เช่น การดูการว่ากล่าวตักเตือน การตำหนิ การเขียนดี การตัดคะแนน และการตัดสิทธิบางประเภท เป็นต้น การลงโทษมิใช่เป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนที่ดี เพราะการลงโทษนั้นมิได้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นเพียงช่วยหยุด พฤติกรรมชั่วคราวเท่านั้น ดังนั้นจึงควรใช้การลงโทษควบคู่กับการให้รางวัลแก่ผู้เรียนเสมอ กล่าวคือ เมื่อหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในตัวผู้เรียนได้แล้ว ก็ควรให้รางวัลแก่ผู้เรียนในทันทีที่เขาได้แสดงพฤติกรรมตามที่ครูประสงค์

5. การแข่งขัน (Competition) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความมานะอดทนและพยายามปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น การแข่งขันกระทำได้หลายวิธี เช่น ให้นักเรียนแข่งขันกับผลการเรียนของตนเองในแต่ละภาคเรียน เพื่อดูว่าตนเองจะมีผลการเรียนดีขึ้นหรือไม่ หรือให้มีการแข่งขันกับเพื่อนๆ หรือหมู่คณะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียน การปฏิบัติงานเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544 : 73) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบและปัจจัยร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ คือ วุฒิภาวะ (Maturity) ความพร้อม (Readiness) การจูงใจ (Motivation) การเสริมแรง (Reinforcement) และการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of learning) ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ครูควรศึกษาความต้องการของผู้เรียน
2. เสริมแรงตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3. มีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเกิดความกระตือรือร้น
4. แนะนำให้ผู้เรียนวางเป้าหมายก่อนเริ่มเรียน
5. สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ มีการไต่ถาม มีการทำงานอภิปราย
6. มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับซึ่งกันและกัน
7. ใช้การทดสอบเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเอาใจใส่ต่อบทเรียน
8. ติดตามผลการทำงานจนผู้เรียนทำงานนั้นสำเร็จ

ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 237 - 238) กล่าวว่า ครูสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ โดยการพัฒนาสร้างแรงจูงใจสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของผู้เรียน ดังนี้

1. สร้างแรงจูงใจภายนอก ในรูปของการให้รางวัลและการลงโทษ
2. สร้างแรงจูงใจภายใน ด้วยการสร้างความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้
3. สร้างบทเรียนหรืองานที่ทำสำหรับผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ สามารถทำตามความถนัด มีความคาดหวัง เป็นความคาดหวังจากกลุ่ม
4. ให้การยอมรับจากครูและเพื่อน ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจอยากเรียนรู้
5. ครูจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้
6. ครูคอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้เรียน
7. ครูหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจ เกิดความขัดแย้งเป็นเหตุให้แรงจูงใจลดลง และบั่นทอนความอยากเรียนของผู้เรียน เช่น การสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดจนเกินไป การกลั่นแกล้งของเพื่อน

8. การให้ผู้เรียนรู้ถึงผลการเรียน ทำให้ผู้เรียนถูกกระตุ้นให้ใช้ความพยายามมีแรงจูงใจในการทำงาน เช่น การทดสอบ การแข่งขัน

อารี พันธุ์ณี (2546 : 288 - 289 , 292) กล่าวถึง หลักในการสร้างแรงจูงใจว่า ครูควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ให้ทั้งการชมเชยและการตำหนิ
2. มีการทดสอบบ่อยครั้ง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
4. หาวิธีการแปลกใหม่ เพื่อสร้างความสนใจ
5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย
6. ยกตัวอย่างจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง
7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เคยเรียนมาแล้ว
8. ใช้เกมและการเล่นละคร เพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนาน เพลิดเพลิน
9. ลด หรือขจัดสถานการณ์ที่ไม่มีผลต่อการเรียนรู้

สุรางค์ ไควตระกูล (2541 : 181 - 182) ก็ได้เสนอแนวทางส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการเรียนไว้ดังนี้

1. การปรับปรุงวิธีการสอนของครูโดยตรง
 - 1.1 ครูควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ท้าทายความอยากรู้ อยากรูเห็นของผู้เรียน
 - 1.2 บอกวัตถุประสงค์เฉพาะบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ
 - 1.3 พยายามให้งานแก่ผู้เรียนตามความสามารถและให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียนรู้
 - 1.4 พยายามให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและแนะนำให้ผู้เรียนใช้ข้อมูลย้อนกลับช่วยปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น
 - 1.5 พยายามพบผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยผู้เรียนวิเคราะห์ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการเรียนของผู้เรียน
 - 1.6 บรรยากาศของห้องเรียนต้องปราศจากการขู่เข็ญ หรือเป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนมีความไว้วางใจในครูว่าเป็นผู้คอยเอื้อการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ
 - 1.7 ให้หลักการสอนของนักจิตวิทยามนุษยนิยม มาสโลว์ที่ว่า “ผู้เรียนจะเรียนรู้ก็ต่อเมื่อความต้องการพื้นฐานสมปรารถนา”
 - 1.8 ครูจะต้องเป็นผู้ที่เป็นแม่แบบอย่างในการแสดงความกระตือรือร้นในขณะที่สอน
 2. การทำงานร่วมกันกับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียน
 - 2.1 ช่วยให้ผู้เรียนตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้วิชาต่างๆ
 - 2.2 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนในการทำงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว
 - 2.3 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักประเมินผลของงานที่ทำและนำผลข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ให้ดีขึ้น
 - 2.4 ช่วยให้ผู้เรียนในการวิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จหรือไม่สำเร็จ
 - 2.5 ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการพยายามในการทำงาน
 - 2.6 ช่วยให้ผู้เรียนให้ค้นพบความสามารถพิเศษของตนในด้านต่างๆ และช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนวิชานั้นๆ
 - 2.7 ชี้แจงให้ผู้เรียนได้เข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับการตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศให้ใกล้เคียงกับระดับความสามารถของตน
 - 2.8 ช่วยให้ผู้เรียนจัดเวลาทำการบ้าน ดูหนังสือที่บ้าน และการเตรียมตัวสำหรับสอบ
- บราวน์ , อาร์มสตรอง ; และทอมสัน (Brown , Armstrong and Thomson. 1998 : 52) ได้เสนอแนะการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนว่า ครูควรชี้ให้ผู้เรียนเห็นและเข้าใจในความมุ่งหมายความสำเร็จ ความจำเป็นในการเรียนของเรื่องนั้นอย่าชัดเจน และชี้ให้ผู้เรียนเข้าใจว่ามีคุณค่าเท่าๆ กันกับความต้องการที่จะเรียน จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพยายามที่จะทำให้สำเร็จ ด้วยการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบลงมือปฏิบัติจริง

แนวคิดเรื่องการเรียนรู้

ความหมายของการเรียนรู้

สมบุญ ศาลยาชีวิน (2526 : 123) สรุปความหมายของการเรียนรู้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเกิดจากการฝึกหัด หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการที่ผู้เรียนปรับตัวเอง เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพื่อบรรลุเป้าหมายและในกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ ครอบคลุมถึงระบบต่างๆ ของรายการ รวมทั้งด้านอารมณ์ ทักษะ การปรับตัวด้านสังคม

เชียรศรี วิวิธสิริ (2534 : 19) การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การฝึกหัด การปฏิบัติการ การกระทำจริงจะด้วยวิธีการที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 39) การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการได้รับสิ่งเร้า และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะที่ถาวรพอสมควร ซึ่งก็คือการได้รับประสบการณ์นั่นเอง

สรุปว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการปรับตัวของบุคคล อันมีสาเหตุมาจากสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น เพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ประเภทของการเรียนรู้

เชียรศรี วิวิธสิริ (2534 : 21 - 22) สามารถจำแนกประเภทของการเรียนรู้ออกไปได้หลายประเภท คือ

1. การเรียนรู้โดยการจำ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนพยายามจะรวบรวม หรือเก็บเนื้อหาสาระจากสิ่งที่ต้องการจะเรียนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ สิ่งที่จะใช้ในการเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ทฤษฎี แนวปฏิบัติต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดแน่นอนตายตัว
2. การเรียนรู้โดยการเลียนแบบ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยผู้เรียนพยายามที่จะลอกเลียนหรือกระทำตามต้นแบบที่ตนเห็นว่าดี หรือเป็นประโยชน์แก่ตนเอง เช่น การที่ผู้ได้บังคับบัญชาเลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาจากผู้บังคับบัญชา การเรียนรู้โดยการเลียนแบบที่เห็นได้ชัด ได้แก่ การเลียนแบบในการเข้าสังคม การวางตัว การพูด ฯลฯ
3. การเรียนรู้โดยการหยั่งรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมองเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ย่อยว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทำให้มองเห็นสถานการณ์รวม หรือภาพรวมทั้งหมด ซึ่งขั้นตอนของการเรียนรู้ประเภทนี้ จะเกิดขึ้น 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนมองเห็นหรือมีปฏิกิริยาต่อส่วนรวมของสถานการณ์ทั้งหมดก่อน

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนแยกแยะส่วนรวม เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของส่วนย่อยนั้นๆ

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสถานการณ์นั้น แจ่มแจ้งเรียกว่า เกิดการหยั่งเห็นหรือ

หยั่งรู้

4. การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนพยายามใช้ทางเลือกหลายๆ ทาง เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้น โดยการเลือกทางแก้ปัญหานั้น ไม่ได้ใช้เกณฑ์หรือเหตุผลใดมาประกอบการเลือกเลย การเรียนรู้แบบนี้ ผู้เรียนเปรียบเสมือนถูกขังอยู่ในห้องๆ หนึ่งที่มีประตูหลายประตูให้เลือก แต่จะมีประตูที่เปิดแล้ว สามารถออกจากห้องได้เพียงประตูเดียว ผู้เรียนจำเป็นต้องเลือกเปิดทีละประตู จนกว่าจะพบประตูที่ถูกต้องโดยไม่มีหลักเกณฑ์ใดๆ ซึ่งการใช้การเรียนรู้ประเภทนี้มักเป็นวิธีสุดท้ายที่ผู้เรียนรู้ไม่มีวิธีใดดีกว่านี้ แล้วจึง “เสี่ยง” เลือกเอาวิธีใดวิธีหนึ่ง ถ้าหากวิธีนั้นไม่ถูกก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ

5. การเรียนรู้โดยสร้างมโนคติ มโนคติหรือความคิดรวบยอด (Concept) ของสิ่งใด หมายถึง ลักษณะที่เป็นเฉพาะของสิ่งนั้น ที่แตกต่างออกไปจากสิ่งอื่น การเรียนรู้โดยการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) นั้น เกิดจากการที่ผู้เรียนมองเห็นลักษณะรวม (Generalized) ของสิ่งนั้นก่อนต่อจากนั้นจึงพิจารณาลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้นต่อไป

ลำดับขั้นของการเรียนรู้

เชิรศรี วิวิธสิริ (2534 : 20 - 21) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การแก้ปัญหา ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้คือ

1. สถานการณ์ หมายถึง สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศรอบตัวผู้เรียน
2. ลักษณะประจำตัวบุคคล ได้แก่ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน อันจะมีส่วนช่วยให้การเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ
3. ความมุ่งหมาย คือ การทราบจุดมุ่งหมายของสิ่งที่จะเรียน
4. การแปลความหมาย เป็นการนำตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ เพื่อแปลความหมายของสิ่งที่ตนพบ ช่วยให้เกิดการแก้ปัญหา
5. การกระทำ หมายถึง การตอบสนองต่อสถานการณ์ที่พบหลังจากการแปลความหมายแล้ว
6. ผลการปฏิบัติ ได้แก่ ผลที่ได้รับจากการกระทำ ถ้าเป็นผลดีก็สามารถจะนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ แต่ถ้าผลที่ได้รับพบกับความล้มเหลวก็จะมี การแก้ไขปรับปรุง หรืออาจจะต้องเริ่มโดยการแปลความหมายสถานการณ์ที่พบใหม่
7. ปฏิบัติการต่อความล้มเหลว ได้แก่ วิธีตอบสนองต่อความล้มเหลว บางคนอาจจะแก้ไขปรับปรุงวิธีการตอบสนอง (การกระทำ) เพื่อให้ได้วิธีที่ดีหรือบางคนอาจจะล้มเลิกความหวังเต็มเสีย

เงื่อนไขการเรียนรู้

อโณทัย พึ่งทองหล่อ (2543 : 14 - 18) กล่าวว่า เงื่อนไขการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการดังนี้

1. ตัวผู้เรียน (Learner) ส่วนประกอบที่สำคัญของผู้เรียน ซึ่งเป็นบุคคลในการเรียนรู้ ได้แก่ อวัยวะรับสัมผัสระบบประสาทส่วนกลาง และกล้ามเนื้อ สถานการณ์ในสภาพแวดล้อมต่างๆ จะกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส ซึ่งส่งผลไปสู่ระบบประสาทส่วนกลาง โดยเฉพาะส่วนสมองของผู้เรียน

กิจกรรมในระบบประสาทนี้จะเกิดขึ้นเป็นลำดับ และเป็นไปในรูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการจัดระเบียบภายในของบุคคล และสุดท้ายกิจกรรมในระบบประสาทจะถ่ายทอดออกมาเป็นการกระทำ ซึ่งสังเกตเห็นได้จากการแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ซึ่งเป็นการตอบสนองในลักษณะต่างๆ

2. สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นเหตุการณ์ต่างๆ ที่กระตุ้นหรือเร้าต่ออวัยวะรับสัมผัสของผู้เรียน อาจเรียกได้ว่าเป็นสถานการณ์ของสิ่งเร้า (Stimulus situation)

3. การตอบสนอง (Response) การแสดงออก ซึ่งเป็นผลจากสิ่งเร้าและกิจกรรมทางระบบประสาท เรียกว่า การตอบสนอง การตอบสนองเป็นการกระทำด้วยการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อที่แสดงออกให้เห็นถึงผลจากการเรียนรู้

หลักแห่งการเรียนรู้

1. การเรียนรู้จะได้ผลดีที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน และมีจุดประสงค์ที่แน่นอนในการเรียนรู้สิ่งนั้น

2. หากผู้เรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์มากเพียงใด ยิ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจสิ่งนั้นได้มากยิ่งขึ้น

3. หากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปนั้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับตัวผู้เรียนได้ ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจกับสิ่งที่ได้รับผลนั้น ซึ่งจะทำให้สามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้ดี และมีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น

4. การเรียนรู้สิ่งใหม่จะกระทำได้ง่ายขึ้น ถ้าหากการเรียนรู้นั้นสามารถจะสร้างความเชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มาก่อนแล้ว และจะเป็นการดีที่สุดถ้าหากได้เริ่มต้นจากขั้นที่ง่าย ซึ่งเชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้รับสามารถทำได้แล้วหรือกับสิ่งที่ได้เข้าใจมาก่อนแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ที่มีความยากมากขึ้นได้ดี

5. การเรียนรู้จะต้องการทำตามลำดับที่ละชั้น สิ่งใหม่ทุกสิ่งที่เรียนจำเป็นที่จะต้องเชื่อมต่อกับสิ่งที่เรียนรู้มาแล้วหลายๆ สิ่งให้มากที่สุด สิ่งเหล่านี้สามารถกระทำได้ดีด้วยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นลำดับที่เหมาะสม

6. การเรียนรู้จะกระทำได้ดีด้วยการลงมือปฏิบัติ ก่อนที่กระบวนการเรียนรู้จะสมบูรณ์ได้นั้น ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกหัดในสิ่งที่คาดหวังว่าจะเรียนเสียก่อน

7. การเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ความผิดพลาดจากการเรียนจะกระทำให้เกิดความเบื่อหน่าย จึงควรมีการประเมินความสำเร็จในทุกขั้นตอนของการเรียนนั้นด้วย

นอกจากหลักของการเรียนรู้ทั้ง 7 ประการนี้แล้ว จะขอเสนอกฎแห่งการเรียนรู้ของ Thorndike ที่น่าสนใจอีก 3 ประการ

1. กฎแห่งผล (Law of effect) ซึ่งได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งจะนำความพึงพอใจมาให้ กฎนี้ได้เล็งเห็นถึงผลแห่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการเรียน ดังเช่นความพึงพอใจของผู้เรียนในผลผลิตที่ตนสร้างขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความใส่ใจและตั้งใจที่จะเรียน

รู้สิ่งใหม่ต่อไป และสิ่งที่ช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็คือ การเสริมแรงทั้งทางบวก (ส่งเสริมให้การตอบสนองนี้ดำเนินต่อไป) และการเสริมแรงทางลบ (ระงับหรือลดการตอบสนองที่ไม่พึงประสงค์)

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง จะแน่นแฟ้นขึ้น เมื่อมีการฝึกหัดและกระทำซ้ำบ่อยๆ จากผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้ ทักษะจำเป็นต้องมีการฝึกหัดมาก ยิ่งมีการฝึกหัดมากเท่าใด ทักษะที่ได้รับก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม การฝึกหัดจะต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสม และต้องมีการควบคุม และเสริมแรงอย่างใกล้ชิด

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) ถ้าบุคคลจะเรียนรู้สิ่งใดจะต้องมีความพร้อมที่จะเรียน พร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่จำเป็นสำหรับกระบวนการเรียนรู้นั้น กฎแห่งความพร้อมนี้จึงสอดคล้องกันกับหลักการเรียนรู้ข้อที่ 1 ที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีความพร้อมที่จะเรียน

ชนิดของการเรียนรู้

ลักษณะของการเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 8 ชนิดดังนี้

1. การเรียนรู้ชนิดที่ 1 : การเรียนรู้ด้วยสัญญาณ (Signal learning)
2. การเรียนรู้ชนิดที่ 2 : การเรียนรู้สิ่งเร้าของการตอบสนอง (Stimulus - response learning)
3. การเรียนรู้ชนิดที่ 3 : การเรียนรู้แบบลูกโซ่ (Chaining learning)
4. การเรียนรู้ชนิดที่ 4 : การเชื่อมโยงทางภาษา (Verbal association learning)
5. การเรียนรู้ชนิดที่ 5 : การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง (Discrimination learning)
6. การเรียนรู้ชนิดที่ 6 : การเรียนรู้แบบความคิดรวบยอด (Concept learning)
7. การเรียนรู้ชนิดที่ 7 : การเรียนรู้กฎเกณฑ์ (Rule learning)
8. การเรียนรู้ชนิดที่ 8 : การเรียนรู้แบบแก้ปัญห (Problem solving learning)

แนวโน้มการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพจิตใจ หรือความรู้สึกนึกคิด ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลนั้นได้ แนวคิดที่จะสามารถทำให้เราเข้าใจบุคคลนั้นได้ดีมากยิ่งขึ้นอีก คือ แนวคิดเรื่องทัศนคติ เพราะทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ภายในจิตใจของแต่ละบุคคล

แนวคิดเรื่องทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมหรือแนวโน้มที่จะกระทำหรือมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะบางอย่างทัศนคตินี้จะแสดงออกให้เห็นจากคำพูด หรือพฤติกรรมเมื่อได้ผลจากสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น คนแต่ละคนจะมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากน้อยต่างกัน แต่ลักษณะ

ที่สำคัญของทัศนคติก็คือ ความเป็นนามธรรม (Abstraction) การศึกษาทัศนคติจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่จะได้ทำการเปลี่ยนแปลงโดยกระบวนการต่างๆ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536 : 14) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้เชิงประมาณค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น คือ รู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น บุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น

ลักษณะสำคัญของทัศนคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 231) อธิบายลักษณะสำคัญของทัศนคติดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือการได้รับประสบการณ์มิใช่สิ่งที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ทัศนคติเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีทัศนคติที่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหา หรือจะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ตรงกันข้ามถ้ามีทัศนคติที่ไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ
3. ทัศนคติสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นได้
4. ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทัศนคติย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

องค์ประกอบของทัศนคติ

เชิดศักดิ์ โฆวาลินธุ์ (2520 : 40) จำแนกองค์ประกอบทัศนคติออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าเพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินสิ่งเร้านั้นๆ
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการดีหรือเลวอย่างไร
3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งจะเป็นไปในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

ประโยชน์ของทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 4) กล่าวถึง ประโยชน์ของทัศนคติ ดังนี้

1. ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวโดยการจัดรูปหรือระบบสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา
2. ช่วยให้มีภาคภูมิใจในตนเอง (Self - Esteem) โดยบุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่างซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเรา

3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ส่วนมากจะทำในสิ่งที่พอใจมาให้ หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากบุคคลที่มีทัศนคติที่เหมือนกันนั้น มักจะเข้ากันได้ง่าย และบุคคลส่วนมากมักจะมีทัศนคติเหมือนกับบุคคลที่เขาใกล้ชิดสนิทสนมด้วย บุคคลที่มีความสำคัญกับเขา

4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่า ทัศนคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

การสร้างทัศนคติ

เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคคล ฉะนั้นมนุษย์จึงสามารถสร้างทัศนคติที่ต้องการได้ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติที่ต้องคำนึงถึงมีดังนี้คือ

1. วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อชีวิตบุคคลทุกๆ คน ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย วัฒนธรรมของชาติต่างๆ จะแตกต่างกันออกไป เริ่มจากครอบครัว โรงเรียน วัด สถาบันอื่นๆ ในสังคม วิทยุ โทรทัศน์ สื่อมวลชนต่างๆ มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติทั้งสิ้น

2. ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่อบรมให้เด็กเรียนรู้การสมาคมต่างๆ ดังนั้น ครอบครัวจึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างทัศนคติให้แก่เด็ก ตลอดจนการปลูกฝังทัศนคติในการดำเนินชีวิตให้แก่บุตรของตน ทั้งนี้เพราะเด็กมักเลียนแบบและเชื่อฟังพ่อแม่อยู่แล้ว

3. กลุ่มเพื่อน (Social groups) เด็กที่จากบิดามารดาอยู่กับกลุ่มเพื่อนตั้งแต่เล็กๆ จะได้รับอิทธิพลต่างๆ จากกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเด็กต้องการการยอมรับจากเพื่อน ต้องการคำแนะนำความช่วยเหลือจากเพื่อนฝูง นั่นคือ เด็กต้องการมิตรนั่นเอง

4. บุคลิกภาพ (Personality) ลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลมาก พวกที่ชอบออกสังคม พวกหนีสังคม พวกชอบเด่น หรือพวกอ่อนน้อม จะมีทัศนคติไม่เหมือนกัน

ประเภทของทัศนคติ

1. ทัศนคติทั่วไป (General attitude) หมายถึง แนวความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจง เช่น ทัศนคติที่มีต่อการศึกษาระดับปริญญาโท อาจมีทัศนคติว่าการศึกษาระดับปริญญาโทนั้น ให้ประโยชน์หลายด้าน เช่น เพื่อเพิ่มความรู้และเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษา เป็นต้น

2. ทัศนคติเฉพาะ (Special attitude) เป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสถานการณ์ใดเป็นการเฉพาะเจาะจง

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

1. ทฤษฎีแห่งความสอดคล้องกัน (Congruity theory) ถ้าคนๆ หนึ่งมีทัศนคติต่อสิ่งสองสิ่ง (Two attitude objective) ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือไม่ใช่บุคคลก็ได้และถ้าสิ่งสองสิ่งซึ่งบุคคลมี

ทัศนคตินี้ มีความเกี่ยวพันในทำนองที่ขัดกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งสองสิ่งนั้นแล้ว ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งสองสิ่งนั้น จะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนได้ เพื่อไม่ให้เกิดการขัดกันขึ้น

2. ทฤษฎีแห่งการขัดกันของความเชื่อ (Cognitive dissonance theory) ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อสองอย่าง อาจมีความสัมพันธ์กันหรือไม่มีความสัมพันธ์กันก็ได้ ความเชื่อที่เกี่ยวข้องมี 2 แบบ คือ ความสอดคล้อง (Constant relation) และแบบขัดกัน (Dissonance reduction) ความขัดกันจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสำคัญของความเชื่อทั้งสอง และความเกี่ยวพันกันระหว่างความเชื่อทั้งสอง ยิ่งเกี่ยวพันมากยิ่งมีโอกาสขัดกันมากขึ้นเท่านั้น เมื่อมีการขัดกันขึ้นมา บุคคลก็จะพยายามลดความขัดกันของความเชื่อ ซึ่งสามารถกระทำได้ 3 วิธีคือ

2.1 เปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

2.2 เปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

2.3 หาความเชื่อใหม่ๆ เข้ามา

การเกิดทัศนคติ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ ทัศนคติที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล และการได้พบเห็น ทำความคุ้นเคย ทดสอบ ล้วนถือเป็นประสบการณ์โดยตรง ได้แก่ การได้ศึกษาในระดับปริญญาโท เป็นต้น และจากประสบการณ์โดยอ้อม ได้แก่ การได้ยิน ได้เห็นภาพ หรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น เช่น การได้ยินหรือได้อ่านข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาในระดับปริญญาโท เป็นต้น

2. ค่านิยมหรือการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้

ดังนั้น บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้น มักจะขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์สิ่งแวดล้อมและค่านิยม กล่าวคือ บุคคลใดมีความพอใจในการมีประสบการณ์ในสิ่งใดถือว่าดี บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ในทางตรงข้ามก็ถือว่าแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย

คุณลักษณะของทัศนคติ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลขเพียงตัวเดียว อย่างไรก็ตามเราสามารถหยั่งรู้ทัศนคติของมนุษย์ได้ ถึงแม้จะมีความซับซ้อนและมีลักษณะเชิงคุณภาพอยู่มากก็ตาม

2. ทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะเป็นผลรวมของความรู้สึก ความโน้มเอียง อคติ ความกลัว หรือความคิดอื่นๆ ต่อเรื่องนั้น

3. เราสามารถวัดทัศนคติได้โดยใช้ความคิดเห็น (Opinion) เป็นเครื่องมือ แต่การใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงทัศนคตินั้น อาจทำให้มีการคลาดเคลื่อนในการวัด จึงมีข้อเสนอแนะว่า การกระทำของคนอาจจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงทัศนคติที่ดีกว่าสิ่งที่เขาพูด แต่ก็เกินไปได้ว่า ผู้นั้นอาจบิดเบือนการกระทำของตนเอง

4. จะมีความคลาดเคลื่อนอย่างแน่นอนในการวัดความคิดเห็น หรือการกระทำที่เราใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ทัศนคติ

5. ทัศนคติของคนคนหนึ่งไม่จำเป็นที่จำทำนายการกระทำของบุคคลผู้นั้นได้ถูกต้องเสมอไป

6. ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงที่วัดได้นั้นอาจเกิดจากความผิดพลาดในการวัด ดังนั้นจึงมีความคิดที่จะใช้ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of Measurement) เพื่อแยกความผิดพลาดของเครื่องมือที่ใช้วัดจากความเปลี่ยนแปลงของตัวทัศนคติ

7. ไม่สามารถใช้คำว่า “มาก” หรือ “น้อย” อธิบายทัศนคติได้อย่างสมบูรณ์ เพราะทัศนคติมีหลายมิติ

แนวคิดเรื่องความคาดหวัง

ความหมายของความคาดหวัง

สุนีย์ วีรดากร (2525 : 29) กล่าวว่า ความคาดหวังยังอาจเป็นคำทำนายเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้างในชีวิตจริงของบุคคลนั้น สิ่งที่เราคาดหวังไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ มักจะไม่ตรงกันเสมอไป

สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2530 : 148) ให้ความหมายความคาดหวังไว้ว่า ความเชื่อของบุคคลที่ว่าการกระทำอย่างหนึ่งของเขาควรจะไปสู่ผลของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2530 : 10) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อตนเองอย่างหนึ่งว่า ตนควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร ในสถานการณ์ต่างๆ หรือต่องานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่

เคลย์ (Clay. 1988 : 252) ให้ความหมายความคาดหวังต่อการกระทำหรือสถานการณ์ว่าเป็นความคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตที่ดี หรือเป็นความมุ่งหวังที่ดีงามเป็นระดับหรือค่าความน่าจะเป็นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มุ่งหวังไว้

ซันส์ (Sons. 1998 : 267) ให้ความหมายความคาดหวังว่า เป็นความหวังที่แรงกล้าว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นหรือเป็นความเชื่อมั่นว่าบางสิ่งบางอย่างควรเกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวัง เป็นความรู้สึกที่เกิดจากกระบวนการของความคิดที่เป็นการคาดคะเน หรือคาดการณ์ล่วงหน้าอย่างมีวิจารณ์ญาณต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าควรเกิดขึ้นหรือควรจะเป็น โดยพิจารณาตามความเหมาะสม ความต้องการ และสถานการณ์ที่กำหนดหรือเป็นอยู่ในปัจจุบัน สามารถแบ่งความคาดหวังได้ 2 ลักษณะ คือ ความคาดหวังของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอาจเป็นบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานอื่น ให้ปฏิบัติตามความต้องการของตนหรือปฏิบัติตามที่ตนคาดการณ์เอาไว้หรือปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบและความคาดหวังต่อตนเองในการที่จะปฏิบัติตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือความคาดหวังถึงผลจากการกระทำของตน

ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 2) กล่าวว่า ความคาดหวังมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ โดยมีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบกล่าวคือ ค่านิยมมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ ทัศนคติ ความสนใจ และมีอิทธิพลต่อความตั้งใจหรือความคาดหวังแล้วไปมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำที่มุ่งต่อสิ่งที่นิยม และพฤติกรรมมีผลย้อนกลับต่อความตั้งใจ แรงจูงใจ ทัศนคติ ความสนใจ และมีอิทธิพลต่อค่านิยมด้วย

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 69 - 80) กล่าวว่า ความต้องการและความคาดหวัง นับว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันแทบจะแยกไม่ออก ถ้ามนุษย์เกิดความต้องการแล้วคาดหวังก็จะตามมาแล้วทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ความต้องการของมนุษย์เมื่อได้รับการตอบสนองในระดับที่ตนต้องการก็จะมีการคาดหวังในสิ่งที่อยู่สูงขึ้นไปอีกตามลำดับ แสดงให้เห็นได้ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ที่ได้กล่าวถึงความต้องการชั้นต่างๆ ตามลำดับ คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security or Safety needs) ความต้องการยอมรับในสังคม (Social or belongingness needs) ความต้องการยกย่องนับถือ (Esteem or status needs) และความต้องการที่จะรู้เข้าใจตนเอง (Self actualualization or self realization needs)

ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์และความคาดหวังมีลักษณะคล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้องกัน คือ ถ้าความคาดหวังหรือความมุ่งหวังของบุคคลได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการในสิ่งเหล่านั้นตามมาและจะมากขึ้นไปตามลำดับ ขณะที่ความต้องการใดมีการตอบสนองความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่กระบวนการนี้จึงไม่มีที่สิ้นสุด

ทฤษฎีความคาดหวังเป็นทฤษฎีหนึ่งที่กล่าวถึงแรงจูงใจ (Motivation) ของบุคคล ซึ่งเป็นการขยายความของทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลเกิดความต้องการพร้อมๆ กันในหลายสิ่ง บุคคลนั้นจะเลือกปฏิบัติอย่างไร ในทฤษฎีนี้เป็นการกล่าวถึงกระบวนการคิดของมนุษย์ว่า เมื่อมนุษย์จะทำอะไรมนุษย์จะตอบคำถามที่จะทำ และได้ให้ความสำคัญต่อการที่บุคคลรับรู้ในสถานการณ์ของความเป็นไปได้ของผลที่ได้รับเป็นสิ่งจูงใจบุคคลให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ต้องการออกมา

สรุปได้ว่า ความคาดหวังช่วยในการตัดสินใจของแต่ละคนในการเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในกรณีที่เกิดความต้องการหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน นับได้ว่าความคาดหวังเป็นแรงจูงใจทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกไป โดยพิจารณาไปที่เป้าหมายว่ามีคุณค่าเพียงไรและสิ่งที่กระทำสามารถคาดหวังไปถึงจุดมุ่งหมายเพียงไร ซึ่งจะเกิดพฤติกรรมได้ก็ต้องอาศัยความสามารถที่แท้จริงและโอกาสในการกระทำพฤติกรรมนั้นด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ

อโณทัย พึ่งทองหล่อ (2543 : 25 - 28) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกสิ่งหนึ่งจากหลายๆ สิ่งหรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลายๆ ทางที่มีอยู่ สิ่งหรือวิธีการที่เลือกนั้นย่อมได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่า ถูกต้อง เหมาะสม หรือดีที่สุดและตรงกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

การทำงานของกระบวนการคิดและการตัดสินใจในการแปลงสิ่งเร้าออกมาเป็นพฤติกรรม ระบบการรับรู้จะทำหน้าที่ในการรับสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมภายนอกร่างกายผ่านทางประสาทสัมผัส หลังจากนั้นก็จะทำการย่อย แปลและกลั่นกรองข้อมูลโดยอาศัยประสบการณ์ในอดีตที่จดจำในสมองบวกกับความต้องการ ทักษะคิด และอารมณ์ความรู้สึกในขณะนั้น แล้วจึงใช้วิจารณญาณตัดสินใจว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไรในการตอบโต้สิ่งเร้า นั้น เมื่อแสดงพฤติกรรมอย่างไรแล้ว ผลที่เกิดจากพฤติกรรมนั้นจะกลายเป็นข้อมูลป้อนกลับให้กับระบบการรับรู้ และเก็บสะสมไว้ในระบบความจำ อันเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบ

1. การรับรู้ (Perception) การรับรู้เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการคิด เพราะก่อนที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมอะไรนั้น จะต้องมึสิ่งเร้ามากระทบความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเสียก่อน แล้วจึงจะตัดสินใจว่าจะตอบโต้สิ่งเร้านั้นอย่างไร

2. การเรียนรู้ (Learning) พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่เป็นผลของการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จำเป็นต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างจะถาวร มิใช่เปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวชั่วครู่ และถ้ายังมีประสบการณ์หรือมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ กัน ก็ย่อมเป็นการปลูกฝังการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เรียกว่าเป็นการเน้นย้ำการเรียนรู้

3. ทักษะคิด อารมณ์ และความต้องการ ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด และเชื่อว่า ความรู้สึกนี้จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ทักษะคิดประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

3.1 องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ ได้แก่ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจของบุคคลที่ต่อสิ่งต่างๆ

3.2 องค์ประกอบด้านความคิดและความเชื่อ ทักษะคิดของบุคคลที่แสดงออกมาจะทำให้ผู้อื่นได้ทราบว่าบุคคลนั้นมีความเชื่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางใด ความเชื่อนี้จะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคล

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ในเมื่อทักษะคิดเป็นส่วนหนึ่งของระบบความเชื่อ ความคิด และการตัดสินใจของบุคคล ทักษะคิดจึงเป็นตัวจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทางเดียวกับทักษะคิดของตน ดังนั้น พฤติกรรมจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนทักษะคิด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทักษะคิดกับพฤติกรรม จะมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แต่พฤติกรรมที่แสดงออกไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับทักษะคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของคนเรานั้น มิได้ถูก

กำหนดโดยทัศนคติเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นตัวแปรของพฤติกรรมรวมอยู่ด้วย เช่น สถานภาพ สถานการณ์ และเหตุการณ์แวดล้อมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

ขั้นตอนการตัดสินใจ

1. การพิจารณาตัวปัญหา สิ่งแรกที่ต้องรู้คือ ปัญหาที่แท้จริงที่เราจะต้องตัดสินใจในขณะนั้นคืออะไร กระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง การที่จะรู้ว่าเป็นอะไรคือปัญหาที่แท้จริงหรือไม่ จำเป็นต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูล และรายละเอียดของสถานการณ์ต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งบางปัญหาก็ปรากฏชัด แต่บางปัญหาก็คลุมเครือ ดังนั้นจึงต้องดูบริบทและองค์ประกอบรอบด้านเพื่อใช้ในการระบุปัญหา

2. การพิจารณาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ เมื่อรู้ว่าอะไรคือปัญหา และทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวปัญหามากพอแล้ว จะต้องพิจารณาถึงวิธีแก้ปัญหาลักษณะต่างๆ รายละเอียดเกี่ยวกับตัวปัญหา การพิจารณาถึงวิธีแก้ปัญหานั้น อาจจะมีหลายทางเลือก ควรพิจารณาทางเลือกหลายๆ ทางในการหาทางเลือกต่างๆ นี้ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ประกอบการพิจารณา

3. การประเมินทางเลือก ภายหลังจากที่พิจารณาหาทางเลือกต่างๆ สำหรับแก้ปัญหานั้นหลายๆ วิธีแล้ว จะต้องมีการประเมินผลวิธีเหล่านั้น เพื่อให้ได้ผลดีที่สุด โดยอาศัยดุลยพินิจอย่างรอบคอบในการประเมินผล ควรมีการเปรียบเทียบด้วยว่า แต่ละวิธีนั้นมีผลดีและผลเสียอย่างไรบ้าง

4. การตัดสินใจ เมื่อได้วิเคราะห์และประเมินทางเลือกที่เหมาะสมไว้หลายๆ ทาง และจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกไว้แล้ว ก็จะต้องทำการตัดสินใจขั้นสุดท้าย คือ พิจารณาเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพียงทางเลือกเดียวเท่านั้น

เกณฑ์ในการตัดสินใจ

1. เกณฑ์หาจุดสูงสุด ผู้ทำการตัดสินใจพยายามเลือกทางเลือกที่คิดว่าดีที่สุด เหมาะสม และสมบูรณ์ที่สุด แต่ในความเป็นจริงแล้ว ทางเลือกนั้นอาจยังไม่ใช่ว่าดีที่สุด เพราะข่าวสารข้อมูลที่ได้นั้นอาจจะยังไม่สมบูรณ์ไม่เต็มที่ ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งซึ่งมักเกิดขึ้นในการหาเกณฑ์จุดสูงสุดคือ เมื่อเราพิจารณาแก้ปัญหาคือใดก็ตาม มักจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์หนึ่งนั้น ซึ่งอาจจะมากกว่า 1 วัตถุประสงค์ ดังนั้น การพยายามหาจุดสูงสุดในการปฏิบัติเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์หนึ่งนั้น อาจจะขัดแย้งกับการประพฤติปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่นก็เป็นได้

2. เกณฑ์สร้างความเสียใจน้อยที่สุด ในบรรดาทางเลือกต่างๆ ที่ได้กำหนดออกมาแล้ว ผู้ทำการตัดสินใจอาจจะรู้สึกได้ว่า ไม่ว่าจะทางเลือกทางเลือกใดก็ดูจะไม่มีความสำเร็จมากเท่าที่ต้องการ อาจเป็นเพราะผลลัพธ์ที่ออกมาไม่สร้างความพึงพอใจเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้ทำการตัดสินใจจึงพยายามหาวิธีที่จะสร้างความเสียใจให้กับตนเองน้อยที่สุด โดยพยายามเลือกทางเลือกที่ตนเองคิดว่าสามารถป้องกันตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

3. เกณฑ์สร้างความพึงพอใจ โดยธรรมชาติของมนุษย์ต้องการที่จะทำบางสิ่งบางอย่างที่สอดคล้องกับความต้องการและความรู้สึกของตนเอง ดังนั้น การตัดสินใจจึงพยายามเลือกทางเลือกหรือวิธีปฏิบัติที่เป็นไปตามที่คิดในใจเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับตนเอง

สถานการณ์ในการตัดสินใจ

การเลือกทางเลือกในการตัดสินใจ จำเป็นจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องสถานการณ์ที่ทำการตัดสินใจ หากผู้ทำการตัดสินใจไม่เข้าใจในสถานการณ์อย่างถ่องแท้ จะส่งผลให้ผลลัพธ์ของการตัดสินใจได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น การศึกษาสถานการณ์ก่อนทำการตัดสินใจจึงเป็นเรื่องจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ทำการตัดสินใจ สถานการณ์ในการตัดสินใจที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ที่แน่นอน (Certain situation) หากผู้ทำการตัดสินใจพิจารณาว่าสถานการณ์ที่ตนทำการตัดสินใจนั้นเป็นสถานการณ์ที่แน่นอนแล้ว ก็หมายความว่า ผู้ทำการตัดสินใจสามารถกำหนดผลลัพธ์ในอนาคตได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์ที่แน่นอนมีอยู่น้อยมาก แต่ผู้ทำการตัดสินใจเข้าใจว่าแน่นอน ดังนั้น เกณฑ์และวิธีการตัดสินใจก็จะไม่เหมาะสมกับความเป็นจริง และคุณภาพของการตัดสินใจก็จะลดลงตามไปด้วยเช่นกัน

2. สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (Uncertain situation) อาจแยกได้เป็น 2 ดับ คือ ระดับที่มีความไม่แน่นอนอย่างแท้จริง หมายความว่า ผู้ทำการตัดสินใจไม่สามารถรู้ได้ว่า หากเลือกทางเลือกใดแล้ว ผลลัพธ์จะออกมาในรูปแบบใด ดังนั้น จึงต้องพยายามหาหลักเกณฑ์หรือกฎแห่งความเป็นไปได้มาใช้เป็นหลักในการพิจารณาเลือกทางเลือก

ในอีกประเด็นหนึ่งนั้น เป็นสถานการณ์ความไม่แน่นอน ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ผู้ทำการตัดสินใจจะต้องใช้เทคนิควิธีการกำหนดความน่าจะเป็นให้กับทางเลือกทุกทางเพื่อที่จะทำให้ทราบว่าทางเลือกใดเป็นทางเลือกที่จะให้ผลลัพธ์หรือผลตอบแทนออกมาในระดับที่น่าพอใจ หรือในระดับสูงที่สุด

เทคนิควิธีการตัดสินใจ

1. การใช้ประสบการณ์และดุลยพินิจ (Experience & Judgement) การตัดสินใจตามแนวทางที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว เป็นเรื่องที่สามารถกล่าวได้ว่า ถูกต้องและเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าการตัดสินใจเหล่านี้ ได้เคยปฏิบัติมาแล้ว เมื่อพบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก ก็อาจจะใช้วิธีการหรือแนวทางที่เคยปฏิบัติอย่างได้ผลมาแล้วมาประกอบใช้ในการตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ดี ความผิดพลาดอาจเกิดขึ้นได้เมื่อปัญหาที่เกิดขึ้น มีความคล้ายคลึงกับปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้ว แต่มีตัวแปรบางอย่างที่แตกต่างกัน ทำให้การตัดสินใจจำเป็นที่จะต้องใช้ดุลยพินิจมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจมากขึ้น

2. การรีรอ (Delay tactics) ผู้ทำการตัดสินใจยังไม่ทำการตัดสินใจต่อปัญหานั้น โดยเก็บเรื่องหรือรีรอเรื่องเอาไว้ก่อน เมื่อเวลาหรือสถานการณ์ได้แปรเปลี่ยนไปก็อาจทำให้ปัญหานั้น

บรรเทาเบาบางหรือหมดลงไป แต่เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นน้อยมาก และอาจจะเสี่ยงเกินไปที่จะต้องรื้อการตัดสินใจในทุกๆ เรื่อง

3. การใช้ตัวแบบเชิงประมาณ (Quantitative model) คือ การสร้างตัวแบบความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ต่างๆ โดยอาศัยความน่าจะเป็น เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าผลลัพธ์ที่ออกมาจากแต่ละตัวมีแบบมีความแตกต่างกันอย่างไร

4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) โดยอาศัยวิธีการระดมสมอง (Brain storming) โดยการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาประชุมร่วมกัน แต่ในลักษณะของการแก้ปัญหาที่มีได้เริ่มต้นที่ตัวปัญหาหรือการเสาะแสวงหาเลือกที่จะแก้ปัญหาโดยตรง แต่เป็นการประชุมร่วมกันเพื่อให้แต่ละคนได้แสดงความคิดและช่วยกันวิเคราะห์ความคิด แต่ละความคิดว่าความคิดนี้จะเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด โดยพยายามรวบรวมแนวความคิดที่ครอบคลุมมากที่สุดไปพิจารณาแก้ปัญหาต่อไป

ค่ายพักแรม

ความหมายของค่ายพักแรม

ค่ายพักแรม ตามคำจำกัดความของสมาคมค่ายพักแรมแห่งสหรัฐอเมริกา (เกือ แก้วเกตุ. 2524 : ก ; อ้างอิงจาก American Camping Association. n.d.) กล่าวว่า “ค่ายพักแรม เป็นประสบการณ์ทางการศึกษาด้านสร้างสรรค์ที่เกิดจากการมีชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่มกลางแจ้งใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจของคน โดยการช่วยเหลือ แนะนำจากผู้นำที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อการนี้”

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2513 : 13) กล่าวว่า ค่ายพักแรมที่มีการจัดอย่างเป็นระเบียบ หมายถึงการผจญภัยเกี่ยวกับการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้เข้าร่วม (ชาวค่าย) ได้ทำงานได้พักผ่อนหย่อนใจทางนั้นหนทางการได้ดำเนินชีวิตทางสังคมเป็นหมู่คณะในสิ่งแวดล้อมนอกสถานที่

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2532) สรุปแนวคิดและความหมายของค่ายพักแรมไว้ว่า ค่ายพักแรมที่มีการจัดระเบียบเต็มรูปแบบนั้นมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การจัดประสบการณ์ในทางสร้างสรรค์และในทางการศึกษา
2. การใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะไม่ใช่คนเดียวหรือรายบุคคล
3. การใช้ชีวิตร่วมกันนอกสถานที่หรือนอกเมือง
4. การศึกษาหรือการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรอื่นๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย
5. การดำเนินการจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลช่วยเหลือของผู้นำที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ

ความมุ่งหมายของค่ายพักแรม

กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาเยาวชนในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยมีบรรยากาศและกิจกรรมที่เหมาะสมในช่วงเวลาอันสั้น กิจกรรมค่ายพักแรมได้รับการยอมรับว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาเด็กและเยาวชนหลายประการ เพราะค่ายพักแรมมีเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจกรรมในโรงเรียนหรือกิจกรรมเยาวชนอื่นๆ และค่ายพักแรมยังมีจุดเด่นหลายประการที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กและเยาวชนได้ โดยมีความมุ่งหมายของการอยู่ค่ายพักแรม ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการอยู่ค่ายพักแรมด้านการพัฒนาบุคคลและสังคม

ดิม็อค (Dimock. 1952 : 33 - 36) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของค่ายพักแรมไว้ ดังนี้

1. พัฒนาความรู้สึกที่ใกล้ชิดสัมพันธ์กับธรรมชาติและศิลปะการใช้ชีวิตกลางแจ้ง
2. ศึกษาและเรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างถูกสุขลักษณะและปลอดภัย
3. เรียนรู้การสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ในเวลาว่าง
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ เรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและส่งเสริม

วิถีทางการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย

5. พัฒนาด้านคุณธรรมของจิตใจ

ไวโอลา ; และครอฟอร์ด (Viola and Crawford. 1961 : 29 - 33) ได้ให้ความมุ่งหมายของค่ายพักแรมไว้ดังนี้

1. ค่ายพักแรมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในอุดมคติ เป็นเหมือนห้องทดลองการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย เพราะเด็กเป็นผู้กำหนดวิถีทางของเขาร่วมกันเป็นการปลูกฝังการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2. ค่ายพักแรมให้ความสนุกสนาน จากการเข้าร่วมกิจกรรมการผจญภัยเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ การพบเพื่อนใหม่

3. ค่ายพักแรมช่วยให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4. ค่ายพักแรมช่วยการปรับตัวทางสังคม

5. ค่ายพักแรมช่วยพัฒนานิสัยและบุคลิกภาพที่ดี

6. ค่ายพักแรมช่วยให้รู้จักการรักษาสุขภาพและการรักษาความปลอดภัย

7. ค่ายพักแรมช่วยพัฒนาความรักและความสนใจการใช้ชีวิตนอกเมือง

8. ค่ายพักแรมช่วยสร้างให้เกิดความมีน้ำใจ

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2532 : 19 - 20) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของค่ายพักแรมไว้ ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

2. เพื่อช่วยให้ปรับปรุงพัฒนาบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยใจคอ

3. เพื่อช่วยฝึกการเป็นผู้นำให้แก่สมาชิกชาวค่าย

4. เพื่อช่วยให้ได้รับมิตรภาพใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
5. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักความรับผิดชอบ
6. เพื่อให้มีโอกาสดำเนินการรู้จัก เข้าใจ ซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมและความงดงามของธรรมชาติ

7. เพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน
8. เพื่อฝึกความอดทน ความอดกลั้นและการมีน้ำใจ
9. เพื่อช่วยเพิ่มพูนและเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของการอยู่ค่ายพักแรม
10. เพื่อช่วยพัฒนาจิตใจของคนเรา ให้เป็นไปในทางส่งเสริมมิให้ทำลาย
11. เพื่อช่วยให้คนเราได้มีโอกาสเรียนรู้ฝึกความชำนาญใหม่ๆ
12. เพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์แข็งแรง
13. เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้มา
14. เพื่อมุ่งส่งเสริมการใช้ชีวิตในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ชาวค่าย

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2513 : 55 - 60) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของค่ายพักแรมไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ชาวค่ายมีสุขภาพแข็งแรงในการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ความมุ่งหมายที่สำคัญอันหนึ่ง คือ จะต้องมีการส่งเสริมให้ชาวค่ายได้มีกิจกรรมต่างๆ ในการออกกำลังกาย เช่น การเล่นกีฬา การว่ายน้ำ เดินทางไกล และกิจกรรมอื่นๆ ที่จะส่งเสริมให้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายได้มีการเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้ชาวค่ายมีสุขภาพอนามัยแข็งแรง

2. เพื่อให้ชาวค่ายมีอารมณ์แจ่มใสเบิกบาน การที่ชาวค่ายได้เข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ทนทานการต่างๆ ย่อมทำให้ชาวค่ายเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ประกอบกับธรรมชาติอันสวยงามย่อมส่งเสริมให้จิตใจเบิกบานอารมณ์แจ่มใส ทำให้ชาวค่ายมีสุขภาพจิตดี จิตใจร่าเริง

3. เพื่อให้ชาวค่ายได้มิตรภาพใหม่ๆ การอยู่ค่ายพักแรมเปิดโอกาสให้สมาชิกชาวค่ายที่มาจากในที่ต่างๆ ได้พบปะสังสรรค์ ได้รู้จักเพื่อนใหม่ เพราะการอยู่ค่ายพักแรมจะมีกิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องมีการทำงานร่วมกัน กินนอนด้วยกัน จึงทำให้มีความสนิทสนมมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้มิตรภาพมีความแน่นแฟ้นเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคมอย่างแท้จริง

4. เพื่อให้ชาวค่ายรู้จักปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่น การอยู่ค่ายพักแรมโดยทั่วไปแล้วจะต้องมีการจัดเป็นระบบหมู่หรือเป็นรูปแบบคณะกรรมการสำหรับการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในการใช้ชีวิตร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ชาวค่ายเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และที่สำคัญช่วยให้ชาวค่ายทุกคนรู้จักการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

5. เพื่อให้ชาวค่ายรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ ในการอยู่ค่ายพักแรม สมาชิกชาวค่ายทุกคนจะได้รับมอบหมายหน้าที่ตามความถนัด ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกชาวค่ายจะต้องมีความรับผิดชอบจึงจะทำให้งานได้รับความสำเร็จ เช่น คนหาฟืนก็ต้องมีหน้าที่ไปเก็บฟืนมาใช้ในการหุงหาอาหาร คนครัวมีหน้าที่ทำอาหาร กิจกรรมเหล่านี้ชาวค่ายทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบ และทุกคนมีอิสระในการประกอบกิจกรรมในหน้าที่นั้นๆ ซึ่งเป็นการฝึกความรับผิดชอบของชาวค่ายแต่ละบุคคล

6. เพื่อให้ชาวล่ายได้พัฒนาบุคลิกภาพ การอยู่ค่ายพักแรมสมาชิกชาวล่ายทุกคน จะได้รับการฝึกหัดให้มีการแสดงออกทางร่างกายและทางด้านความคิด ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีจิตใจมั่นคงไม่ตื่นเต้นประหม่า ซึ่งลักษณะต่างๆ เหล่านี้จะช่วยพัฒนาให้ชาวล่าย มีบุคลิกภาพที่ดีกล้าแสดงออก

7. เพื่อฝึกหัดให้ชาวล่ายมีลักษณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ในการอยู่ค่ายพักแรมจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน จะต้องมีการให้ความช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบเป็นหมู่คณะเพื่อให้งานของกลุ่มหรือสำเร็จไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเห็นหรือผู้นำควมรับผิดชอบให้งานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จไปด้วยดี ซึ่งเป็นการฝึกลักษณะของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

8. เพื่อให้ชาวล่ายรู้จัก เข้าใจ ซาบซึ้งและรักในความงามของธรรมชาติ ในการอยู่ค่ายพักแรมชาวล่ายทุกคนจะใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติป่าเขาลำเนาไพร และกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักแรมจะประกอบด้วยการศึกษาธรรมชาติ การเดินทางไกล ว่ายน้ำ แล่นเรือ ซึ่งล้วนแต่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งแปลกใหม่ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เป็นการส่งเสริมให้เกิดความรักในความงามของธรรมชาติให้รู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

9. เพื่อมุ่งสร้างความอดทนและพัฒนาจิตใจ การอยู่ค่ายพักแรมชาวล่ายแต่ละบุคคลจะได้รับการฝึกให้เรียนรู้ถึงการรักษาศีลธรรมสมบัติของส่วนรวม เรียนรู้พฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในขอบเขตและการมีระเบียบวินัยที่ดี ได้รับการฝึกให้มีความอดทนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ชาวล่ายจะต้องช่วยกันทำงาน การใช้เวลาว่างมีน้อย เพราะกิจกรรมบางอย่างต้องใช้เวลาและพลังกำลังของร่างกาย เช่น การเดินทางไกล ปีนเขา พายเรือ รู้จักเสียสละความสุขความสบายส่วนตน และก่อให้เกิดความอดทนในการมาอยู่ค่ายพักแรม

10. เพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้แก่ชาวล่าย การอยู่ค่ายพักแรมร่วมกัน แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมภายในค่าย จะใช้ระบอบประชาธิปไตยทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชาวล่ายได้มีการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง เช่น การจัดให้มีผู้นำ ผู้ตาม การจัดแบ่งกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การให้คำแนะนำและการให้คำปรึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์

จากความมุ่งหมายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะบังเกิดผลดีก็ต่อเมื่อได้มีการจัดการที่ดีสำหรับชาวล่าย มีการจัดผู้นำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์

2. ความมุ่งหมายของการอยู่ค่ายพักแรมทางด้านพัฒนาการศึกษา

กระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สมาชิกชาวล่ายเกิดการเรียนรู้ และได้รับความรู้ในด้านต่างๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในค่ายนั้น พันธ์ หันนาคินทร์ (2521 : 7 - 9) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของค่ายพักแรมทางด้านการศึกษาที่จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

2.1 ด้านสัจการแห่งตน (Self - realization) คือ การที่ชาวค่ายได้รับการเรียนรู้ในสิ่งแปลกใหม่และนำมาปรับปรุงตนเอง รักษาสุขภาพของตนเองให้มีความแข็งแรง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม สิ่งเหล่านี้เมื่อชาวค่ายได้ร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในค่ายพักแรมชาวค่ายจะได้รับอย่างมากมายและจริงจัง สัจการแห่งตนนั้นประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

- 2.1.1 ให้รักการศึกษาเล่าเรียน มีนิสัยชอบค้นคว้าหาความรู้เป็นนิจ
 - 2.1.2 ให้สามารถใช้ภาษาได้ดีทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน
 - 2.1.3 ให้มีความรู้ทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สามารถใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตประจำวัน
 - 2.1.4 ให้มีทักษะให้การฟัง การสังเกต และรู้จักให้ดุลยพินิจเกี่ยวกับการงาน
 - 2.1.5 ให้มีนิสัยในทางริเริ่มสร้างสรรค์
 - 2.1.6 ให้มีความรู้เบื้องต้นจำเป็นเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
 - 2.1.7 ให้สามารถช่วยตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่
 - 2.1.8 ให้รู้จักดูแลและนียมการเล่นกีฬาและการละเล่นพื้นเมือง
 - 2.1.9 ให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - 2.1.10 ให้รู้จักคุณค่าของความงดงามของศิลปะ
 - 2.1.11 ให้ยึดมั่นในศาสนาและมีศีลธรรมประจำใจ รู้จักรักษาเกียรติและ
- คุณความดี

- 2.1.12 ให้เข้าใจคุณค่าและรู้จักรักษาวินัย
- 2.1.13 ให้มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์และเพื่อนมนุษย์

2.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relationship) คือ การที่ชาวค่ายได้ศึกษาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต เพื่อการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สังคมในปัจจุบันมีความต้องการกระบวนการกลุ่ม การอยู่ค่ายพักแรมสามารถให้โอกาสแก่ชาวค่ายได้มีกิจกรรมพัฒนาการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม เพราะชาวค่ายกินอยู่ร่วมกันทำงานด้วยกันทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ได้แก่

- 2.2.1 ให้ตระหนักในความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์และรู้จักเคารพผู้อื่น
- 2.2.2 ให้มีสัมมาคารวะและมารยาทอันดีงามตามประเพณีนิยม
- 2.2.3 ให้รู้จักเล่นและทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ด้วยดีและให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
- 2.2.4 ให้รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ตาม
- 2.2.5 ให้เห็นความสำคัญของบ้านในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม
- 2.2.6 ให้ยึดถืออุดมคติของครอบครัว
- 2.2.7 ให้มีความสามารถในการจัดบ้านเรือนให้น่าอยู่และถูกสุขลักษณะ
- 2.2.8 ให้รู้จักดำเนินชีวิตและรักษาสัมพันธ์ภาพแบบประชาธิปไตยในครอบครัว

2.3 ด้านประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (Economic efficiency) คือ การที่ชาวค่ายสามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สามารถทำงานหาเลี้ยงชีพได้และสามารถจัดการดำเนินชีวิตตนเอง

ได้เป็นอย่างดี การอยู่ค่ายพักแรมสามารถช่วยให้ชาวค่าย มีการทำงานเป็นโครงการ มีการจัดรายการกิจกรรม มีการจัดอาหารและการจัดการในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ ภายในค่ายอย่างเหมาะสมได้แก่

- 2.3.1 ให้รู้จักความพึงพอใจในคุณค่าของงานฝีมือ
- 2.3.2 ให้รู้จักและเข้าใจถึงลักษณะของงานอาชีพต่างๆ
- 2.3.3 ให้รู้จักเลือกงานอาชีพที่ดีและมีความเหมาะสมกับตนเอง
- 2.3.4 ให้รู้จักปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น
- 2.3.5 ให้รู้จักคุณค่าของงานที่ตนเองกระทำขึ้นที่มีต่อสังคม
- 2.3.6 ให้รู้จักวางแผนเศรษฐกิจสำหรับชีวิตของตนเอง
- 2.3.7 ให้รู้จักใช้จ่ายใช้สอยในสิ่งที่เป็นประโยชน์และประหยัด
- 2.3.8 ให้รู้จักรักษาผลประโยชน์ของตนเอง โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับ

ผู้อื่น

2.4 ด้านหน้าที่พลเมืองดี (Civic responsibility) หมายถึง การที่ชาวค่ายมีหน้าที่รับผิดชอบในการเป็นพลเมืองดี รู้จักการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยที่ดี ซึ่งกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมสามารถให้สิ่งเหล่านี้แก่ชาวค่ายได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการอยู่ค่ายพักแรมนี้ มีการฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม มีคณะกรรมการค่าย มีการทำความสะอาดค่าย การสอนให้รู้จักรักษาและสงวนทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเท่ากับเป็นการสอนให้มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดี ได้แก่

- 2.4.1 ให้รู้จักและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2.4.2 ให้รู้จักปรับปรุงตนเองเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 2.4.3 ให้รู้จักโครงสร้างของสังคมและขบวนการของสังคม
- 2.4.4 ให้รู้จักการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
- 2.4.5 ให้รู้จักและเข้าใจสภาวะการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ
- 2.4.6 ให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ตนเองที่มีต่อประเทศชาติ
- 2.4.7 ให้รู้จักมีความจงรักภักดีต่ออุดมคติของประชาธิปไตย

ความมุ่งหมายของค่ายพักแรมทางการศึกษา ได้สนองตอบให้เกิดผลในทางปฏิบัติทำให้นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงของสหรัฐอเมริกา คือ อธิการบดีชาลส์ อีเลียต (Charles W. Eliot) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ได้กล่าวสุนทรพจน์ถึงคุณค่าของค่ายพักแรมไว้ว่า “การจัดค่ายพักแรมฤดูร้อนขึ้นนั้น นับเป็นก้าวที่สำคัญที่สุดในทางการศึกษาที่อเมริกาได้ให้กับชาวโลก” ซึ่งได้กล่าวไว้เมื่อ ค.ศ. 1916 (พนัส หันนาคินทร์. 2521 : 7 - 9)

จากความมุ่งหมายของค่ายพักแรมตามที่นักการศึกษา และนักวิชาการได้กล่าวไว้สามารถสรุปสภาพประกอบต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการอยู่ค่ายพักแรม

ด้านการพัฒนาบุคคลและสังคม (Develop yourself and social)

- มีสุขภาพอนามัย
- มีอารมณ์แจ่มใส
- สร้างมิตรภาพ
- ปรับปรุงตนเอง
- มีความรับผิดชอบ
- พัฒนาบุคลิกภาพ
- มีความเป็นผู้นำ - ผู้ตามที่ดี
- อนุรักษ์ธรรมชาติ
- สร้างความอดทน
- มีระเบียบวินัย
- เสริมสร้างประชาธิปไตย

ด้านการพัฒนาการศึกษา (Education Development)

- สัจการแห่งตน
- มนุษยสัมพันธ์
- ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ
- หน้าที่พลเมืองดี

ภาพประกอบ 2 แสดงความมุ่งหมายของการอยู่ค่ายพักแรม

ประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรม

การอยู่ค่ายพักแรม มีส่วนช่วยในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในยุคปัจจุบันได้หลายแง่หลายมุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น มีการทำงานแข่งขันกับเวลาการหาเวลาว่างสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจมีน้อย หรือไม่มีเลย การอยู่ค่ายพักแรมจึงมีส่วนช่วยให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น วรชาติ ชลาศัย (2533 : 20 - 24) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของค่ายพักแรมไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ของค่ายพักแรมด้านการพัฒนาอารมณ์ การอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดการผ่อนคลายและพัฒนาอารมณ์ด้วยสาระสำคัญดังนี้

1.1 เพื่อการพักผ่อนและการผ่อนคลายความเครียด ด้วยความเป็นอยู่ของคนในเมืองมีแต่ความสับสนวุ่นวาย ต้องทำงานแข่งขันกับเวลา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพักผ่อนหย่อนใจแต่สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สนามกีฬาหรือสวนสาธารณะมีไม่เพียงพอกับจำนวนของประชากรภายในเมือง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้คนในเมือง ต้องออกไปภายนอกเมือง ไปแสวงหาอากาศอันบริสุทธิ์ หรือเลือกทำกิจกรรมเพื่อเป็นการพักผ่อน คลายความตึงเครียดก่อให้เกิดความสนุกสนานและความเพลิดเพลิน ค่ายพักแรมจะตอบสนองความต้องการในสิ่งดังกล่าวได้อย่างดียิ่ง

1.2 เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การดำเนินชีวิตของเยาวชนในปัจจุบันไม่สามารถใช้เวลาว่างของตนเองได้อย่างชาญฉลาด กิจกรรมค่ายพักแรมจะช่วยให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่าและมีความหมายต่อชีวิต เพราะค่ายพักแรมสามารถฝึกนิสัย ความรับผิดชอบ ตลอดจนให้ความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่เยาวชนได้อย่างดียิ่ง

1.3 เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ตรง การให้การศึกษาแก่เยาวชนนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี มิใช่เพียงแต่เฉพาะการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น เป็นที่ยอมรับในกลุ่มของนักศึกษาว่าการเรียนเฉพาะในห้องเรียนนั้น ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงเท่าที่ควร นักการอยู่ค่ายพักแรมเป็นวิธีการให้การศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติ ธรณีวิทยา ภูมิวิทยา เคหศาสตร์ ศิลปหัตถกรรม เป็นต้น การอยู่ค่ายพักแรมจะทำให้เยาวชนได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและมีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างแท้จริง

1.4 เพื่อการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอย่างมากมายแม้ว่าจะมีกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิด แต่ก็ยังมีผู้ลักลอบกระทำความผิด ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านี้ขาดความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าของป่าไม้ ดังนั้นการอยู่ค่ายพักแรมจะสอนให้เยาวชนได้มีความรักและรู้คุณค่าของธรรมชาติ รู้จักการรักษาบำรุงพันธุ์ไม้ต่างๆ ตลอดจนมีกฎเกณฑ์ในการอยู่ค่ายพักแรม ห้ามมิให้เยาวชนชาวค่ายทำลายพันธุ์ไม้ ชาวค่ายจะไม่สามารถให้ทำการล่าสัตว์ นอกเสียจากสัตว์บางประเภทที่กฎหมายได้อนุญาต แต่โดยทั่วไปแล้วการอยู่ค่ายพักแรมของเยาวชนจะมีข้อห้าม แต่จะได้รับการสอนให้เรียนรู้ถึงการดำรงชีวิตของสัตว์เหล่านั้น จะเห็นได้ว่าการอยู่ค่ายพักแรมนั้นจะสอนให้เยาวชนมีความเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของป่าไม้หรือสัตว์ป่า ซึ่งเป็นทรัพยากรของประเทศ และจะได้ช่วยกันรักษาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

1.5 เพื่อความสัมพันธ์ของหมู่คณะและครอบครัว การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะมีการทำงานร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกันในค่ายพักแรมจะทำให้เกิดมิตรภาพและความสัมพันธ์อย่างซาบซึ้งในหมู่คณะและสมาชิกภายในครอบครัวการร่วมกิจกรรมในแต่ละประเภทที่ได้กำหนดไว้ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนั้นค่ายพักแรมจะส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในหมู่คณะทั้งสิ้น

2. ประโยชน์ของค่ายพักแรมด้านพัฒนาบุคคลและสังคม บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมจะต้องมีการใช้ชีวิตร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกันในค่ายพักแรมจะทำให้เกิดมิตรภาพและความสัมพันธ์อย่างซาบซึ้งในหมู่คณะและสมาชิกภายในครอบครัว การร่วมกิจกรรมในแต่ละประเภทที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนั้น ค่ายพักแรมจะส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในหมู่คณะทั้งสิ้น

2.1 ช่วยให้ผู้เยาวชนได้รับการฝึกฝนและการเรียนรู้ถึงสิ่งใหม่ๆ ตลอดจนมีการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม

2.2 ช่วยให้ผู้เยาวชนเกิดการเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน

2.3 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนชาวค่ายมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

2.4 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนรักธรรมชาติ และรู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.5 ช่วยให้ผู้เยาวชนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.6 ช่วยให้ผู้เยาวชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ในการอยู่ค่ายพักแรม

2.7 ช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เยาวชน

2.8 ช่วยให้ผู้เยาวชนได้รู้จักและสามารถประดิษฐ์การฝีมือจากวัสดุเหลือใช้ หรือใช้วัสดุจากธรรมชาติ

2.9 ช่วยส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพใหม่แก่ชาวค่าย

2.10 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนรักการเล่นกีฬา

2.11 ช่วยให้ผู้เยาวชนพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อผ่อนคลายจากความตึงเครียด ในการทำงาน และกิจวัตรประจำวัน

2.12 ช่วยให้ผู้เยาวชนรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

2.13 ช่วยสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เยาวชนเพราะได้รับการฝึกหัดความมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบ

2.14 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนมีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2.15 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนมีความคิดสร้างสรรค์

2.16 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนมีความรู้ในเรื่องประชาธิปไตย เพราะเป็นการฝึกให้มีการปฏิบัติอย่างแท้จริง

สมาคมวายเอ็มซีเอ (2524 : 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของค่ายพักแรมไว้ว่า การอยู่ค่ายพักแรมซึ่งบุคคลหรือผู้เยาวชนได้ออกไปใช้ชีวิตนอกเมืองเป็นหมู่คณะนั้น จะได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรม ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เยาวชนได้ฝึกหัด และเรียนรู้ถึงการเล่นและการดำเนินชีวิต การทำงานเป็นหมู่คณะ (Group system) และทำให้รู้จักกระบวนการทำงานแบบกลุ่ม (Group Process)

2. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนชาวค่ายมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์

3. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย (Democratic ways of life)

4. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนซาบซึ้งในความงดงามของธรรมชาติ รักธรรมชาติ ซึ่งเป็นการนำไปสู่การรู้จักอนุรักษ์และสงวนทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

5. ช่วยฝึกหัดให้เยาวชนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

6. ช่วยให้เยาวชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม โดยใช้กิจกรรมค่ายพักแรม

7. ช่วยฝึกหัดเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดีให้ความช่วยเหลือร่วมมือแก่หมู่คณะ

8. ช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพของเยาวชน

9. ช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างมิตรภาพใหม่ๆ แก่ชาวค่าย

10. ช่วยส่งเสริมให้ชาวค่ายรักการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย

11. ช่วยให้ผู้รู้จักการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในการทำงานและกิจวัตรประจำวัน

12. ช่วยให้เยาวชนรู้จักและสามารถประดิษฐ์และทำการฝีมือจากวัสดุเหลือใช้หรือวัสดุจากธรรมชาติ

13. ช่วยให้ชาวค่ายรู้จักการปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางด้านสังคมในทางปฏิบัติของเยาวชนนั่นเอง

14. ช่วยสร้างบอกลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่เยาวชน เพราะได้รับการฝึกหัดความมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบ

15. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีความอดทนไม่อ่อนแอ ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหาต่างๆ เพราะการอยู่ค่ายพักแรมสามารถฝึกลักษณะนี้ได้เป็นอย่างดี

16. ช่วยสอนเยาวชนให้รู้จักระบบครอบครัว (Family units) ที่ดีมีความเคารพนับถือหัวหน้าผู้นำและที่ปรึกษาของค่ายพักแรม

17. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนให้มีความคิดสร้างสรรค์

18. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้และเกิดประสบการณ์ในกิจกรรมแขนงต่างๆ ด้วยวิธีการปฏิบัติจริง

19. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยอย่างแท้เพราะเป็นการปฏิบัติจริงๆ

20. ช่วยพัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ การใช้ชีวิตในค่ายพักแรมกับธรรมชาติจะช่วยให้จิตใจมั่นคง เยือกเย็น และสงบไม่ฟุ้งซ่าน

3. ประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม

มีผลงานวิจัยที่แสดงให้เห็นประโยชน์ของค่ายพักแรมดังนี้ จากการศึกษาวิจัยบทบาทของค่ายพักแรมอาสาสมัครทางการศึกษาและชาวค่ายอาสาสมัคร ผลการศึกษาพบว่าค่ายอาสาสมัครให้ประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรมด้านต่างๆ ดังนี้ (สุรพล มั่นนักร. 2527 : 50)

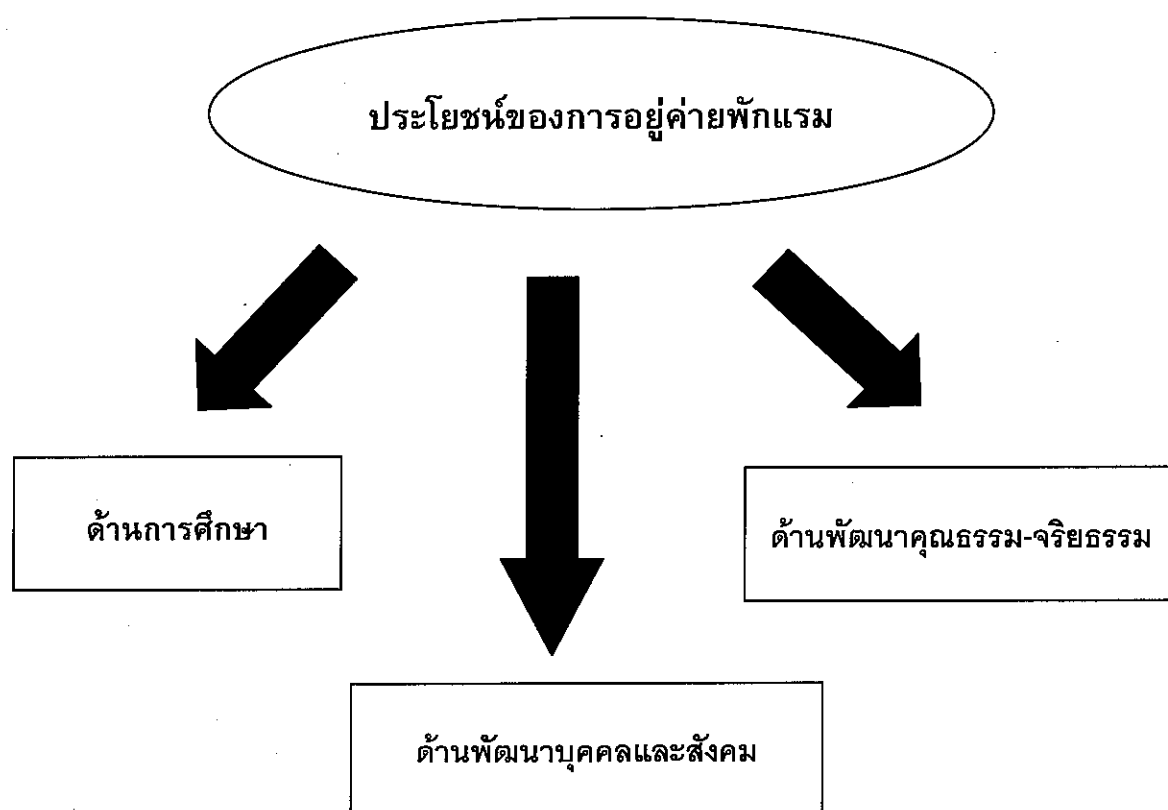
3.1 ด้านจริยศึกษา ได้แก่ ระเบียบวินัย ศีลธรรม วัฒนธรรม น้ำใจและคุณธรรม

3.2 ด้านพุทธิศึกษา ได้แก่ การเรียนรู้วิธีการจัด และดำเนินงานค่ายพักแรมเรียนรู้สภาพวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น คุณค่าของการทำงาน การใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะมีการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ฝึกความรับผิดชอบการเป็นผู้นำและผู้ตาม ตลอดจนได้รับความรู้จากการสัมมนา

3.3 ด้านพลศึกษา ได้แก่ การออกกำลังกาย สุขภาพอนามัย การบันเทิง การกีฬา ทั้งในร่มและกลางแจ้ง

3.4 ด้านหัตถศึกษา ได้แก่ การฝึกปฏิบัติงานต่างๆ ตามกิจกรรมในโครงการของการอยู่ค่ายพักแรม

จะเห็นว่า ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน ได้แก่ ทางการศึกษา ทางการพัฒนาบุคคลและสังคม ทางด้านพัฒนาคุณธรรม - จริยธรรม โดยจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรม

คุณค่าของค่ายพักแรม

การจัดค่ายพักแรมมีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามสภาพลักษณะกลุ่มเป้าหมาย และสภาพแวดล้อม แต่ทั้งนี้ประโยชน์และคุณค่าของการจัดค่ายพักแรมเป็นสิ่งที่มีความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดค่ายพักแรมแบบใด เช่น คุณค่าในด้านการพัฒนามโนภาพที่ดีเกี่ยวกับตนเอง คุณค่า

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ คุณค่าในด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ตลอดจนคุณค่าในด้านการพัฒนาสุขภาพอนามัย เป็นต้น

สมบัติ กาญจนกิจ. (2544 : 49) ได้กล่าวถึงคุณค่าของค่ายพักแรมไว้ ดังนี้

1. พัฒนาคุณค่าทางร่างกาย (Physical values) มีการออกกำลังกาย ร่างกายมีการพัฒนาระบบการหายใจแบบอโรบิก , กล้ามเนื้อหัวใจ , ปอด และระบบทางเดินหายใจ
2. พัฒนาคุณค่าทางจิตใจ (Mental values) ทำให้มีความมั่นใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจธรรมชาติ

3. พัฒนาคุณค่าทางอารมณ์ (Emotion values) มีการพัฒนาคุณค่าทางอารมณ์ หรือทัศนคติเกี่ยวกับตนเองผู้อื่น และสังคม โดยมีการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้

- 3.1 ตระหนักถึงความรับผิดชอบ การสงวนรักษาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด

- 3.2 พัฒนาจิตสำนึกและเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

- 3.3 พัฒนาความเข้าใจและความซาบซึ้งในความสามารถของบรรพบุรุษที่เกี่ยวข้องเรื่องทักษะการดำรงชีพเพื่อการอยู่รอด

- 3.4 ส่งเสริมสุขภาพและสุขภาพจิตให้มีสุขภาพแข็งแรงอารมณ์แจ่มใส

- 3.5 พัฒนาความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาจิตสำนึกที่ดีในด้านการรักษาสีงแวดล้อม

- 3.6 พัฒนาแหล่งทรัพยากรและการปรับตัวของเอกกัตตบุคคล

เกื้อ แก้วเกตุ. (2531 : 348) กล่าวถึง คุณค่าของค่ายพักแรมซึ่งรวบรวมจากการศึกษาวิจัยเรื่องผลของการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมที่ปรากฏต่อบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่ายพักแรมทำให้ผู้เข้าร่วมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีงานวิจัยด้านนี้หลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของครูเกอร์ (Kruker) รายงานว่าโครงการค่ายพักแรมที่มีรายการกิจกรรมเสริมเกี่ยวกับทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาสามารถช่วยให้นักเรียนระดับ 5 และ 6 มีความรู้ความเข้าใจความหมายของคำได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม ทั้งนี้โดยอาศัยการเข้าค่ายเพียง 4 สัปดาห์ และคาเตอร์ (Carter) พบว่าโครงการเอกเคิร์ต วิลเดอร์เนส แคมป์ (Eckerd wilderness camping) ในรัฐฟลอริดา ช่วยให้เด็กชายที่เป็นกลุ่มอาชญากรมีผลการเรียนดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่าย

2. ด้านการปรับตัวและความสามารถทางสังคม ค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายปรับตัวและมีความสามารถทางสังคมดีขึ้น มีตัวอย่างงานวิจัย เช่น โครน (Coren) ได้ศึกษาโครงการค่ายกลางวันในรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่ายกลุ่มที่เข้าค่ายมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมดีขึ้น เช่นเนอร์ (Chenery) พบว่า ค่ายพักแรมฤดูร้อนในรัฐเพนซิลวาเนียใช้เวลา 10 วัน ทำให้เด็กหญิงอายุ 8 - 12 ปี มีความสามารถทางสังคมสูงขึ้น นอกจากนี้ เกลิก (Glick) ได้ศึกษาค่ายพักแรมแบบถาวร 4 สัปดาห์ ในรัฐเพนซิลวาเนีย พบว่า ค่ายพักแรมช่วยลดความขัดแย้งระหว่างบุคคล

3. ด้านสุขภาพร่างกาย ค่ายพักแรมช่วยพัฒนาสุขภาพร่างกายอย่างได้ผล มีงานวิจัยของเลฟเบรฟ (Lefeburve) แสดงให้เห็นว่าค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายซึ่งเป็นเด็กพิเศษ มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงขึ้น โครน (Coren) ได้ทำการวิจัยพบว่า ค่ายพักแรมในรัฐเพนซิลวาเนีย ช่วยทำให้เด็กชายและเด็กหญิงสมบูรณ์แข็งแรงขึ้น ส่วนโรบาทเซอร์ (Rohrbacher) พบว่า ค่ายพักแรมมีกิจกรรมที่มีแนวโน้มช่วยให้เด็กที่มีน้ำหนักมากลดน้ำหนักลงได้

4. ด้านการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายเปลี่ยนแปลงเจตคติดีขึ้น คูนส์ (Coons) ได้ทำการศึกษาพบว่าค่ายพักแรมช่วยให้เด็กชายและเด็กหญิงที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยให้ความร่วมมือร่วมใจ มีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้น บราวน์ (Brown) ได้ศึกษาผู้นำเยาวชนที่ปฏิบัติงานในค่ายพักแรมพบว่าผู้นำดังกล่าวมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่นในทางบวก ครูเกอร์ และมาร์คัส (Marcus) พบว่าค่ายพักแรมสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงให้ชาวค่ายมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนได้

5. ด้านคุณลักษณะการพึ่งตนเอง การเชื่ออำนาจในตน ความภาคภูมิใจในตน ค่ายพักแรมสามารถทำให้ชาวค่ายสามารถพึ่งตนเองได้ เชื่อในอำนาจตนเองและมีความภาคภูมิใจในตนเอง ฮาดะ (Hada) ศึกษาพบว่าเพียงระยะเวลา 5 วัน ปรากฏว่าเด็กอนุบาลญี่ปุ่นวัย 5 ปี 6 เดือน ถึง 6 ปี 3 เดือน แสดงลักษณะของการพึ่งตนเองมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม และโอคเลย์ (Oakley) พบว่า ค่ายสำหรับเด็กปัญญาอ่อนทำให้เด็กที่เข้าค่ายช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่าย

6. ด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน ค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายมีมโนภาพเกี่ยวกับตนดีขึ้น แทคเกอร์ (Thacker) ได้ศึกษาถึงผลของประสบการณ์ค่ายพักแรม 2 สัปดาห์ ที่มีต่อเด็กพิการทางกายในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง พบว่ากิจกรรมค่ายพักแรมมีผลในทางบวกต่อชาวค่ายในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง และผลคงจะอยู่นานถึง 3 เดือน และให้ข้อคิดว่ากิจกรรมค่ายพักแรมที่ได้รับการจัดการอย่างดีจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน แม้ว่ารายการกิจกรรมจะมีได้เน้นเฉพาะด้านดังกล่าวก็ตาม เช่นเดียวกับเชนเนอร์ (Chenery) ที่ศึกษาพบว่ากิจกรรมค่ายพักแรม ช่วยให้เด็กหญิงเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนอย่างมีนัยสำคัญ

เกือ แก้วเกตุ (2531 : 349 - 352) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมน่าจะเป็นการปลูกฝังค่านิยมและสร้างคุณค่าชีวิตให้กับชาวค่าย ดังนี้

1. ความนับถือตนเอง ค่ายพักแรมเป็นการเปิดโอกาสให้ชาวค่ายได้รู้จักตนเองยิ่งขึ้น เพราะนอกจากจะเป็นสถานที่น่าอยู่และน่าสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของชาวค่ายทั้งหลายแล้วยังมีบรรยากาศความรักของเด็กแต่ละคน ความรักซึ่งจะทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นอย่างมั่นคง ค่ายพักแรมสร้างสรรค์บรรยากาศที่จะทำให้เด็กกล้าเสี่ยงแม้ว่าจะพบกับความล้มเหลว เพราะชาวค่ายแต่ละคนทราบดีว่าจะได้รับการยอมรับ ถ้าสิ่งใดผิดพลาดในสถานการณ์ดังกล่าวจะทำให้เด็กเกิดความกล้าที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกระทั่งเขาสามารถทำให้สำเร็จได้ และการที่สถานที่ตั้งขอค่ายพักแรมแยกออกจากสังคมเมืองที่สับสน โดยได้รับคำปรึกษาจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่

เข้าใจเด็กและคอยชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสียของเขาจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นผลในการพัฒนาความเชื่อมั่นและความมั่นคงในจิตใจ

2. การยอมรับในการอยู่ตามลำพัง สิ่งที่น่ากลัวมากที่สุดในการมีชีวิตอยู่ในสังคมเมืองสำหรับเด็กๆ คือ การถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว คนที่ค้นพบตัวเองว่ามีความสามารถ จะรู้สึกว่าตนเองสามารถอยู่โดดเดี่ยวได้โดยไม่รู้สึกทอดทิ้ง เพราะชาวค่ายจะได้เรียนรู้ในระหว่างช่วงว่างของกิจกรรม ว่ายังมีหลายอย่างอยู่รอบตัวเขาที่กำลังดำเนินไปโดยไม่รีบร้อนเหล่านี้จะทำให้ชาวค่ายค่อยๆ พัฒนาความเชื่อมั่นและความมั่นคงในจิตใจ

3. การเป็นตัวของตัวเองและมีอิสระ สภาพค่ายพักแรมจะช่วยพัฒนาในด้านการเป็นตัวของตัวเอง ลดการพึ่งพาอาศัยคนอื่นและพยายามช่วยตนเองให้มากขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานของการมีชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย เมื่อเราได้เปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบและรู้จักตนเองก็เท่ากับว่าเราได้ทำให้เขาได้เป็นตัวของตัวเองดีขึ้น และมีโอกาสเสนอความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งดูเหมือนว่าสิ่งที่ทำลายเด็กมากที่สุดก็คือ โอกาสที่ได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวต่อคนอื่น โดยเฉพาะคนที่ไม่ค่อยได้มีโอกาสจะกระทำเช่นนั้นในขณะที่อยู่บ้านหรือโรงเรียน

4. ความซื่อสัตย์ ค่ายพักแรมจะต้องพยายามสร้างความซื่อสัตย์ให้เกิดขึ้นกับชาวค่ายทุกคน ฉะนั้น ตั้งแต่ผู้อำนวยการค่ายถึงผู้นำเยาวชนจะต้องยึดถือสิ่งเหล่านี้และช่วยสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ถ้าเด็กได้เรียนรู้ว่าความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเขาเองตลอดไป

5. ความเป็นเพื่อน ค่ายพักแรมจะมีส่วนเสริมสร้างความเป็นเพื่อน เพราะค่ายพักแรมจะเต็มไปด้วยบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมด้วยกัน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ ซึ่งมีผลทำให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความไว้วางใจเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันในอนาคต

6. การค้นพบคุณค่าของการใช้เวลาว่าง ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของค่ายพักแรม คือ การชี้ทางเยาวชนให้รู้ความหมายแท้จริงของคำว่าเวลาว่าง ในช่วงเวลา 30 ปี ที่ผ่านมามีสถาบันการศึกษาต่างๆ พยายามที่จะเน้นความต้องการใช้เวลาว่าง แต่ก็แปลกที่ดูเหมือนว่าไม่เคยประสบความสำเร็จกับความพยายามดังกล่าว เพราะชีวิตในเมืองบังคับให้เด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไปกับ การดูรายการโทรทัศน์ และตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของรายการที่ไม่ก่อให้เกิดความสร้างสรรค์ ค่ายพักแรมจะสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดนี้ได้ เพราะกิจกรรมของค่ายส่วนใหญ่เสริมสร้างความไม่รีบร้อน การมีเวลาว่างความสนุกสนานอย่างอิสระ ค่ายพักแรมจะสร้างเสริมทักษะทางด้านสันติภาพต่างๆ ซึ่งจะติดตัวไปใช้เมื่อชาวค่ายเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในอนาคต

7. ความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน สิ่งที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต คือ ความพึงพอใจในการทำงานที่ใช้แรงงาน ในบรรยากาศของชีวิตในเมืองมักจะทำให้เยาวชนมีชีวิตอยู่โดยอาศัยเครื่องทุ่นแรงและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรอความช่วยเหลือจากคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ คนรับใช้ หรือเพื่อน ชีวิตที่ค่ายพักแรมภายใต้บรรยากาศของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในกิจกรรมประจำวัน จะสร้างเยาวชนให้มีเจตคติที่ดีต่องานดังกล่าว บางครั้งเยาวชน

เหล่านี้จะมีโอกาสในการพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อการเป็นคนทำความสะอาด คนครัว ผู้รักษาความปลอดภัย และช่างไม้ เป็นต้น

ในบางกรณีค่ายพักแรม จะพยายามกระตุ้นให้ชาวค่ายได้ทำงานร่วมกันเพื่อคิดค้นโครงการบางอย่างที่เป็นไปในทางริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น ชาวค่ายร่วมกันสร้างบ้านในป่า สร้างบ้านบนต้นไม้ โดยไม่ต้องทำลายธรรมชาติ สร้างสะพาน จัดสถานที่สำหรับออกกำลังกายหรือเล่นรอบกองไฟ ซึ่งแต่โครงการอาจจะต้องใช้คนจำนวนมากมายต่าง ๆ กัน ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่ชาวค่ายจะได้ร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มน้อยและใหญ่ และได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองร่วมมือกันและรับผิดชอบงานร่วมกัน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงจำกัดอยู่แต่ในค่ายพักแรมเท่านั้น ชาวค่ายยังอาจร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียงในการทำงานตามโครงการต่าง ๆ ได้อีกด้วย

8. การสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกิจกรรมค่ายพักแรมที่ช่วยให้การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นไปได้ดีขึ้น เช่น โครงการกิจกรรมธรรมชาติ ศิลปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ นอกจากนี้ก็ยังมี การแสดงละคร ดนตรี หรือกิจกรรมตามโปรแกรมที่กำหนด ถ้ากิจกรรมได้กระทำขึ้นอย่างง่าย ๆ ในบรรยากาศธรรมชาติ โดยการร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มก็จะเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานได้

9. ความประทับใจในสุนทรียภาพ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเยาวชนมักจะสนใจในเรื่องสุนทรียภาพเป็นพิเศษ ดังนั้นกิจกรรมค่ายพักแรมจะสามารถช่วยให้พัฒนาความสนใจในด้านนี้ได้ชัดเจนขึ้น เช่น การแต่งกลอน การวาดภาพ การแต่งเพลง โดยทุกค่ายมักจะเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างความประทับใจในความสวยงามของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

10. การเคารพนับถือ ในการอยู่ค่ายพักแรมการให้เกียรติกันและกันและการเคารพนับถือเป็นไปโดยธรรมชาติไม่ใช่เกิดขึ้นเพราะการบังคับและความกลัวที่อยู่ค่ายพักแรม สิ่งที่ชาวค่ายยอมรับเป็นสิ่งแรก คือ การยอมรับในการมีชีวิตอยู่แบบชาวค่าย ยอมรับในตนเองและบุคคลอื่นในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล อายุ ศาสนา และสิ่งอื่นๆ ตามความเป็นจริง

11. ความรับผิดชอบ ความรู้สึกรับผิดชอบเกิดขึ้น โดยการควบคุมตนเองและการมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบนี้สามารถสร้างให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังได้ในสังคมค่ายพักแรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของชุมชนเป็นหลัก เช่น การเดินทางไกลที่ต้องการความร่วมมือของทุกคนจะทำให้แต่ละบุคคลระมัดระวังและเพิ่มความรับผิดชอบในส่วนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น มีการช่วยป้องกันอันตรายให้กันและกัน ช่วยกันสร้างสิ่งที่จำเป็น และยอมรับในกลุ่มอื่นๆ ไปด้วยกัน

12. การปรับตัวได้ในกลุ่มที่แตกต่างกัน ค่ายพักแรมทำให้การอยู่ร่วมกันในกลุ่มและอายุที่แตกต่างกันเป็นไปโดยธรรมชาติมากกว่าที่โรงเรียนหรือที่บ้าน จึงทำให้สามารถปรับตัวได้ดีในกลุ่มที่มีอายุแตกต่างกัน ในโรงเรียนหรือที่บ้านเยาวชนจะมีกิจกรรมอยู่ในส่วนของตนเองเท่านั้น แต่ที่ค่ายพักแรมเยาวชนจะสามารถเข้าร่วมในกลุ่มบุคคลอื่นๆ ได้อย่างไม่มีปัญหา และด้วยความเสมอภาคกัน

13. การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ชีวิต ในขณะที่อยู่โรงเรียน เด็กจะเกี่ยวข้องกับกลุ่มที่คล้ายคลึงกันเป็นเวลานานโดยการเรียนชั้นเดียวกันกลุ่มเดิม เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

ผู้ที่มีความเชื่อแบบเดียวกับตนเองเล่นกับกลุ่มเพื่อนบ้านเดิม คู่แข่งกับผู้ใหญ่ เช่น ตำรวจ บุรุษไปรษณีย์ พระ คนขายของ และพ่อแม่ แต่ที่ค่ายพักแรมบางค่ายเด็กจะได้เพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตโดยมีกิจกรรมแปลกใหม่ เช่น เล่น ทำงาน กิน นอนและวางแผนกิจกรรมร่วมกับคนอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ทั้งเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภูมิหลัง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งอื่นๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

14. การพัฒนาทางร่างกาย เด็กจะต้องมีการพัฒนาสุขภาพความแข็งแรง บุคลิกภาพ และความสวยงามของร่างกาย สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นโดยการออกกำลังกายในทำกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และเป็นธรรมชาติ แต่ในสภาพสังคมเมืองปัจจุบันได้ปิดกั้นโอกาสเหล่านี้ เพราะเด็กต้องอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานาน เมื่ออยู่บ้านก็ใช้เวลาหลายชั่วโมงในการดูรายการโทรทัศน์ตลอดจนสถานที่คับแคบ ทำให้เด็กไม่สามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนสถานที่กว้างขวางของค่ายพักแรม ดังนั้นในค่ายพักแรมเด็กจะมีโอกาสพัฒนาความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายได้สูงสุดตามที่วัยของเขาควรจะเป็น โดยการเข้าร่วมในกิจกรรมพลศึกษา กิจกรรมที่ต้องใช้ความอดทนตื่นเต้น ทำหยาความสามารถ นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีคุณค่าเป็นเวลา การพักผ่อนที่พอเพียง การปฏิบัติสุขนิสัยประจำวัน และการแต่งกายที่ง่ายและเหมาะสมอีกด้วย

15. การพัฒนาทางสติปัญญา การที่เด็กได้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มในบรรยากาศของค่ายพักแรมนั้นจะทำให้เด็กรู้จักคิดรู้จักใช้เหตุผล และมีการตัดสินใจที่ต้องขึ้นอยู่กับการยอมรับของทุกฝ่าย ดังนั้น ความรับผิดชอบในหน้าที่ และการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดของผู้ใหญ่ที่เข้าใจและทราบความต้องการ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอิทธิพลของบ้านและชุมชนเมืองจะทำให้เด็กค่อยๆ พัฒนาความคิดและสติปัญญาของตนเองได้อิสระมีเหตุผลมากขึ้น

16. การพัฒนาทางสังคม ค่ายพักแรมสามารถทำให้การพัฒนาทางสังคมของเด็กเป็นไปโดยธรรมชาติและด้วยความสมัครใจ ในขณะที่กิจกรรมการอยู่ร่วมกันในกลุ่มดำเนินไปนั้น เด็กจะยอมรับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ และแยกกลุ่มออกมาจากกลุ่มอื่น กิจกรรมค่ายพักแรมส่วนใหญ่จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาทางสังคมของเด็ก เพราะที่ค่ายพักแรมเน้นการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และยังช่วยพัฒนาพฤติกรรมการแสดงออกของชาวค่าย ให้เด็กได้มีโอกาสปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคมรวม

17. การพัฒนาทางอารมณ์ ค่ายพักแรมช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็ก ว่าจะเป็นเรื่องของความรักการสนองตอบต่อความต้องการของคนอื่น การรู้จักผ่อนคลายอารมณ์ และการมีความมั่นใจสูง ทั้งนี้โดยความร่วมมือของคนอื่นๆ ในกลุ่มและผู้นำที่มีความรัก และหวังดีต่อเด็กจะทำให้เด็กได้รับความปลอดภัย เป็นอิสระจากความกลัว รู้จักกาลเทศะและมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จตามระดับความสามารถของตนเอง

18. การพัฒนาทางจิตใจ ค่ายพักแรมโดยทั่วไปมักเน้นการพัฒนาทางจิตของชาวค่าย สภาพของการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเป็นเพื่อนกัน การให้และการรับรู้อย่างสม่ำเสมอในขณะที่ค่ายพักแรมดำเนินไป ประกอบกับความคิดของเด็กที่เกิดจากการได้คิดได้ฟังเรื่องที่มีเหตุผล ในบรรยากาศธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กต่างศาสนา ข้อคิดและการกระทำ

ที่ดีจากผู้ใหญ่ในค่ายพักแรมมีวิวัฒนาการมายาวนาน กิจกรรมในการอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในด้านการพัฒนาอารมณ์ตนเองก่อให้เกิดผลดีมี การดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังก่อให้เกิดการพัฒนา รูปแบบทางการศึกษาสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและยังเป็นการส่งเสริมวิถีทางการ ดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตย

จะเห็นว่าคุณค่าของการอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกค่ายอย่างแท้จริง ช่วยให้ค่ายเกิดการพัฒนาดตนเอง มีการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น มีการพัฒนาความรู้ความคิดใช้ ชีวิตในรูปแบบประชาธิปไตย รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักวางแผนการทำงานมีการพัฒนา สุขภาพร่างกายด้วยกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองเห็นคุณค่าใน การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก็เป็นที่น่ายินดีที่สมาชิกที่ผ่านการอยู่ค่ายพักแรมจะมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ประเภทของค่ายพักแรม

นักวิชาการ ได้แบ่งค่ายพักแรมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว. 2549 : 26)

1. ค่ายพักแรมแบ่งตามผู้จัด

เป็นการแบ่งประเภทของค่ายพักรมตามองค์กรหรือหน่วยงานที่ดำเนินการจัดหรือเป็น ผู้ให้การสนับสนุนการจัดค่ายพักแรม โดยค่ายพักแรมแบ่งตามผู้จัดมี 3 ประเภท

1.1 ค่ายพักแรมองค์กรหรือสมาคม (Organization camps) ค่ายพักแรมที่จัดขึ้น โดยองค์กรหรือสมาคมต่างๆ

1.2 ค่ายพักแรมเอกชน (Private camps) เป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้นเพื่อการค้าและ มุ่งแสวงหาผลกำไร ค่ายพักแรมประเภทนี้จัดโดยกลุ่มบุคคลหรือบริษัทที่รับดำเนินการจัด ค่ายพักแรม

1.3 ค่ายพักแรมสาธารณะ (Public camps) ค่ายพักแรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยภาครัฐ ไม่มุ่งแสวงหาผลกำไรจากการจัดค่ายพักแรม แต่มุ่งที่ประโยชน์และการพัฒนาผู้ที่เข้าร่วมเป็นหลัก

2. ค่ายพักแรมแบ่งตามวิธีการและวัตถุประสงค์

เป็นการแบ่งประเภทค่ายพักรมตามลักษณะวิธีการและวัตถุประสงค์ของการจัด ค่ายพักแรม โดยแบ่งค่ายพักแรมออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

2.1 ค่ายพักแรมกลางวัน (Day camp)

ส่วนใหญ่จัดให้แก่เด็กในระดับปฐมวัย (อนุบาล) จนถึงเด็กในระดับช่วงชั้นที่ 1 (ประถมต้น) ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากนัก ไม่สามารถอยู่ค่ายพักแรมได้เป็นระยะ เวลานาน และต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นพิเศษ ค่ายพักแรมกลางวัน จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับทักษะพื้นฐานที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาดตนเองในด้านต่างๆ เช่น การฝึก ทักษะด้านความคิดการฝึกใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

และการอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมเบื้องต้นให้แก่เด็ก เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป ค่ายพักแรมกลางวันจะดำเนินกิจกรรมในช่วงกลางวันเท่านั้น ส่วนในช่วงเย็นปล่อยให้ผู้ปกครอง

2.1 ค่ายพักแรมวิชาการ (Academic camp)

ค่ายพักแรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้พัฒนาทักษะพื้นฐานทางวิชาการ เสริมแนวคิดใหม่ๆ และพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในวิชาการต่างๆ ตัวอย่างเช่น ค่ายพักแรมคณิตศาสตร์, ค่ายพักแรมเพื่อการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น หน่วยงานที่จัดค่ายพักแรมทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษา

2.2 ค่ายสัมมนาและอบรม (Seminar & Training camp)

ค่ายพักแรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตขององค์กร

ในอดีตการสัมมนาหรืออบรมเป็นเพียงรูปแบบของชั้นเรียนเท่านั้น แต่ในปัจจุบันได้มีการนำการสัมมนาและอบรมไปจัดในรูปแบบของค่ายพักแรม

2.3 ค่ายอบรมคุณธรรมและจริยธรรม (Virtue camp or Moral camp)

ค่ายอบรมคุณธรรมและจริยธรรมเป็นค่ายพักแรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เข้าร่วมได้ตระหนักถึงคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมได้นำคุณธรรมและจริยธรรมที่ได้เรียนรู้จากค่ายพักแรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นคนดีของสังคม และจริยธรรมจัดขึ้นโดยองค์กรและหน่วยงานทางศาสนาหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น ค่ายยุวชนคริสเตียน ค่ายอนุชนคริสเตียน ค่ายพุทธธรรม เป็นต้น

2.4 ค่ายพักแรมเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (Conservative camps)

ค่ายพักแรมเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมมีเจตคติที่ดี และตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งอบรมสร้างนิสัยและฝึกฝนการเป็นนักอนุรักษ์ โดยผู้เข้าร่วมจะใช้ชีวิตและเรียนรู้ร่วมกันท่ามกลางธรรมชาติ เช่น ชายทะเล ภูเขา อุทยาน วนอุทยาน ป่าชายเลน เป็นต้น

2.5 ค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี และนักศึกษาวิชาทหาร (Boy scout , Military training camp)

ค่ายพักแรมประเภทนี้บรรจุอยู่ในหลักสูตรลูกเสือ เนตรนารี และนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อฝึกให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้จักการใช้ชีวิตร่วมกันท่ามกลางธรรมชาติ และเรียนรู้ยุทธวิธีต่างๆ ตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนด เช่น ลูกเสือ เนตรนารี จะเรียนรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การช่วยชีวิต การเดินทางไกล การใช้เข็มทิศ การประกอบอาหาร เป็นต้น ส่วนนักศึกษาวิชาทหารจะเรียนรู้การใช้ชีวิตแบบทหารการดำรงชีพในป่า การฝึกยุทธวิธีจู่โจม - ตั้งรับ เป็นต้น

ค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี จัดขึ้นโดยกิจกรรมเหล่านี้ไว้ในหลักสูตร หรือขอความร่วมมือกับค่ายทหาร เพื่อนำเยาวชนเข้ารับการฝึก ส่วนค่ายพักแรมนักศึกษาวิชาทหารจัดขึ้นโดยหน่วยทหารที่รับผิดชอบนักศึกษาวิชาทหารในเขตนั้นๆ

2.6 ค่ายพักแรมอาสาสมัคร (Volunteer camp)

ค่ายพักแรมอาสาสมัครนี้เป็นค่ายพักแรมที่ได้รับความนิยมมากในกลุ่มนักศึกษาหรือบุคคลทั่วไปที่มีใจรักในการพัฒนาชุมชน การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ห่างไกลกิจกรรมในค่ายพักแรมอาสาสมัครนั้นได้แก่ การสร้างสนามเด็กเล่น การสร้างหอสมุด การสร้างสนามกีฬา การสร้างสะพาน การซ่อมแซมบ้านเรือนและโรงเรียน การพัฒนาสวนหย่อม เป็นต้น ค่ายพักแรมอาสาสมัครมีประโยชน์ช่วยพัฒนาผู้เข้าร่วมให้รู้จักการเสียสละและประเทศชาติที่เราได้อาศัยอยู่

ค่ายพักแรมอาสาสมัครส่วนใหญ่จัดขึ้นโดยชมรมอาสาพัฒนาที่อยู่ในสถาบันการศึกษา และองค์กรอาสาสมัครต่างๆ ที่ทำงานด้านการพัฒนาชุมชน

2.7 ค่ายพักแรมส่งเสริมสุขภาพ (Health camp)

ค่ายพักแรมส่งเสริมสุขภาพ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ค่ายพักแรมสุขภาพ” จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการดูแลสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน โดยกิจกรรมในค่ายพักแรมได้แก่ การอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การรักษาความสะอาดของร่างกาย ความรู้และปฏิบัติที่ถูกต้องทางด้านโภชนาการ กิจกรรมกีฬา กิจกรรมออกกำลังกาย เป็นต้น ค่ายพักแรมส่งเสริมสุขภาพส่วนใหญ่จัดขึ้นโดยสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่ดูแลด้านสาธารณสุขหรือพลานามัย

2.8 ค่ายพักแรมคนพิการ (Handicapped camp)

เป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้นสำหรับบุคคลที่มีความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีสภาพจิตใจที่เข้มแข็งเห็นคุณค่าของตัวเอง มีกำลังใจในการดำเนินชีวิตอยู่ต่อไปในสังคม พร้อมทั้งแนะนำวิธีการดำเนินชีวิตในสังคม นอกจากนี้ยังช่วยปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้ที่มีความผิดปกติได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.9 ค่ายพักแรมครอบครัว (Family camp)

เป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ครอบครัวได้มีโอกาสพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกันนอกสถานที่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว กิจกรรมที่จัดในค่ายพักแรมครอบครัว เช่น คาร์แรลลี่ครอบครัว (Family car rally) วอล์คแรลลี่ ครอบครัว (Family walk rally) กลุ่มสัมพันธ์ครอบครัว การแสดงของครอบครัว เป็นต้น

2.10 ค่ายพักแรมธรรมชาติ (Nature camp)

เป็นค่ายพักแรมที่ได้รับความนิยมในหมู่ผู้ที่ชื่นชอบการใช้ชีวิตท่ามกลางธรรมชาติและการผจญภัยตามป่าเขาลำเนาไพร โดยตั้งค่ายพักแรมในบริเวณอุทยานหรือวนอุทยานที่มีการจัดพื้นที่สำหรับการตั้งค่ายพักแรม ผู้ที่ออกค่ายจะต้องเตรียมอุปกรณ์เพื่อ

การดำรงชีพไปด้วย เช่น เติบโตนอน ถูนอน หม้อสนาม อาหารแห้ง เป็นต้น กิจกรรมในค่ายพักแรมประเภทนี้จะเป็นการท่องเที่ยว พักผ่อน ถ่ายภาพ และชื่นชมความงามของธรรมชาติ

2.11 ค่ายพักแรมถาวร (Residential camp)

เป็นค่ายพักแรมที่จัดตั้งขึ้นเป็นการถาวร มีการบริหารและดำเนินการจัดค่ายพักแรมตลอดทั้งปี ค่ายพักแรมถาวรแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

2.11.1 ค่ายพักแรมระยะสั้น (Short - term residential camp) ค่ายพักแรม ที่มีการจัดภายในระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 1 – 2 สัปดาห์ มีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง

2.11.2 ค่ายพักแรมระยะยาว (Long - term Residential Camp) เป็นค่ายพักแรมที่มีระยะเวลาจัดตั้งแต่ 2 อาทิตย์ ถึง 1 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเปลี่ยนแปลงผู้เข้าร่วมในหลายๆ ด้าน โดยกระบวนการพัฒนานั้นจะต้องใช้ระยะเวลามากๆ

กิจกรรมค่ายพักแรม

กิจกรรมค่ายพักแรมนั้น เป็นการนำเอากิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมนันทนาการมาประยุกต์ใช้หรือจัดขึ้นในค่ายพักแรม และรวมถึงกิจกรรมทางด้านความรู้และทักษะอื่นๆ ตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมและสถานที่ในการจัดค่ายพักแรมนั้นๆ แต่การจัดกิจกรรมก็จะยึดแนวคิดและปรัชญาของค่ายพักแรมเดียวกัน คือ การจัดกิจกรรมของกลุ่มขนาดเล็ก ประมาณ 8 - 10 คน กิจกรรมสำหรับกลุ่มขนาดกลาง (รวมกลุ่มเล็กประมาณ 3 - 4 กลุ่ม) และการจัดกิจกรรมขนาดใหญ่ (ทั้งค่าย) ในแต่ละกลุ่มเล็กๆ จะมีผู้นำกลุ่ม 1 - 2 คน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากลุ่มให้คำแนะนำให้การดูแลเอาใจใส่กระตุ้นและแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกกลุ่มตลอดระยะเวลาของการร่วมกิจกรรมและการอยู่ร่วมกันในค่ายพักแรม

ในปัจจุบันนี้ กิจกรรมค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้น ทั้งในโรงเรียนและในหน่วยงานต่างๆ มีการจัดหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมค่ายคอมพิวเตอร์ ค่ายถ่ายภาพ และอนุรักษ์ธรรมชาติ ค่ายครอบครัว ค่ายภาษาอังกฤษ ค่ายวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

กิจกรรมนันทนาการต่างๆ ในค่ายพักแรมนั้น ดิมอค (Dimock. 1952 : 67 - 72) ได้วิเคราะห์ถึงประสบการณ์ที่ชาวค่ายจะได้รับไว้ 3 ด้าน คือ

1. การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเรียนรู้ทักษะต่างๆ ของกิจกรรมนั้นๆ เช่น ทักษะทางด้านการใช้ภาษา เป็นต้น
2. การเรียนรู้เสริม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์จากการเรียนรู้ในข้อ 1 เช่น การเลือกใช้อุปกรณ์ การดูแลรักษาและซ่อมแซม กฎของความปลอดภัย การรักษาพยาบาลเมื่อเกิดการบาดเจ็บและอื่นๆ
3. การเรียนรู้การอยู่ในกลุ่ม เป็นประสบการณ์ที่จะได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น
 - 3.1 เรียนรู้เรื่องการเห็นแก่ตัว หรือไม่เห็นแก่ตัว
 - 3.2 การร่วมมือหรือไม่ร่วมมือในกลุ่ม
 - 3.3 การชนะหรือการพ่ายแพ้

- 3.4 การรับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกของคนอื่นหรือสมาชิกในกลุ่ม
- 3.5 การตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล
- 3.6 ความซื่อสัตย์หรือไม่ซื่อสัตย์
- 3.7 ความเชื่อมั่นในตัวเองหรือไม่เชื่อมั่นในตัวเอง
- 3.8 การควบคุมตัวเอง ความรับผิดชอบ
- 3.9 ความเป็นผู้นำหรือผู้ตาม
- 3.10 การกล้าที่จะแสดงออก
- 3.11 เรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

ลักษณะกิจกรรมพื้นฐานของการจัดค่ายพักแรม (กุสิทธิ์ ประยูรอนุเทพ. 2540 : 38-41)

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ของกลุ่ม เนื่องจากชาวค่ายแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ สังคม วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น ในช่วงแรกของการจัดค่าย ผู้นำกลุ่ม จะใช้กิจกรรมทางด้านกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการ “ละลายพฤติกรรม” เพื่อลดความเครียดของผู้เข้าค่าย เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างความสนิทสนมกันระหว่างสมาชิกชาวค่าย ได้แก่ กิจกรรมประเภทเพลงหรือเกม หรือเป็นกิจกรรมที่ต้องลงมือทำร่วมกัน ในขณะเดียวกันผู้นำกลุ่มก็จะ ได้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของสมาชิกชาวค่ายแต่ละคนอีกด้วย

กิจกรรมการแสดง

ในช่วงเวลาของการอยู่ค่ายพักแรมของเยาวชนนั้น จะมีการแสดงของสมาชิกชาวค่าย แต่ละกลุ่ม เป็นการแสดงโดยไม่เน้นอุปกรณ์หรือเครื่องแต่งกายมากนัก แต่จะเน้นที่การได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกของสมาชิกแต่ละคนมากกว่า การแสดงเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ แสดงความคิดเห็น และได้แสดงความสามารถของตนเองได้เต็มที่ มีการปรึกษาหารือ มีการ แบ่งงานกันทำ มีการเตรียมการ สิ่งที่สำคัญ คือ สมาชิกชาวค่ายทุกคนได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมใน การแสดงออก ภายใต้แรงกระตุ้นและผลักดันของเพื่อนๆ ในกลุ่ม

กิจกรรมธรรมชาติศึกษา

เป็นกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างความรู้ความตระหนักในสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เกิดจาก ประสบการณ์ตรงที่ชาวค่ายได้เล่นเกม ทดลองและการปฏิบัติจริง

กิจกรรมนันทนาการ

ในค่ายพักแรมนั้นมีกิจกรรมนันทนาการต่างๆ มากมาย เช่น การว่ายน้ำ ฟุตบอล ปิงปอง เทนนิส เพลง เกม การเดินทางไกล การแข่งขันต่างๆ โดยกิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นวัตถุประสงค์ แตกต่างกันไป

กิจกรรมประจำวันต่างๆ

เนื่องจากการจัดค่ายพักแรมนั้น ชาวค่ายต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นเวลาหลายวัน จึงมีกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรอยู่มาก ซึ่งสมาชิกชาวค่ายต้องมีส่วนร่วมและมีหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการปรึกษาหารือ การแบ่งงานกันทำ รับผิดชอบร่วมกัน อาทิเช่น

- เวรออกกำลังกาย ชาวค่ายแต่ละกลุ่มต้องเป็นผู้นำการออกกำลังกายในตอนเช้าของทุกวัน โดยที่สมาชิกภายในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมทุกคน
- เวรกลอนก่อนรับประทานอาหาร จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้ชาวค่ายได้ตระหนักถึงคุณค่าของอาหารที่เรารับประทาน และให้ทานให้หมด
- เวรข้อคิดประจำวัน ชาวค่ายจะมอบข้อคิดดีๆ ให้กับเพื่อนๆ ในตอนเช้าๆ โดยสมาชิกในกลุ่มบางคน หรือหลายๆ คนก็ได้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันคумอง

ประวัติโดยย่อของสถาบันคумอง

ระบบการเรียนแบบคумอง ถูกคิดค้นขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. 1954 โดย โทรุ คุมอง ซึ่งในขณะนั้นเป็นครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนแห่งหนึ่ง โทรุ คุมอง ต้องการช่วยบุตรชายที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 และมีปัญหาการเรียนคณิตศาสตร์ เขาจึงได้คิดออกแบบแบบฝึกหัดขึ้นมาเป็นพิเศษ และให้บุตรชายทำทุกวันอย่างต่อเนื่อง ผลที่ได้รับคือบุตรชายของเขา สามารถทำโจทย์คณิตศาสตร์ เช่น สมการอินดิเกรต สมการอนุพันธ์ และแคลคูลัส ซึ่งเป็นเนื้อหาในระดับมัธยมปลายได้อย่างคล่องแคล่ว ในขณะที่เขาเรียนอยู่เพียงแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น

ชื่อเสียงของ ระบบการเรียนแบบคумองได้รับการกล่าวถึง และแพร่หลายไปทั่วญี่ปุ่น และทั่วโลกอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นสถาบันการศึกษาที่มีเครือข่ายมากเป็นอันดับ 1 ของโลก แพร่หลายไปในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ออสเตรเลีย และประเทศอื่นๆ รวม 45 ประเทศทั่วโลก ในปัจจุบันมีศูนย์อยู่ทั้งหมดกว่า 28,000 แห่งทั่วโลก มีนักเรียนที่กำลังเรียนมากกว่า 4 ล้านคน เป็นระบบการเรียนรู้ ที่ได้รับการยกย่องว่ามีประสิทธิภาพสูงสุด และกำลังมาเป็นรูปแบบของการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21

ค.ศ. 1954 Toru Kumon ได้คิดค้นระบบ การเรียน คณิตศาสตร์ ขึ้นมาเป็นพิเศษ สำหรับบุตรชายคนโต

ค.ศ. 1956 Mrs.Kumon เปิดศูนย์คุมองแห่งแรกที่บ้านตนเอง

ค.ศ. 1958 ตั้ง Kumon Institute of Education (KIE) ที่เมืองโอซากา

ค.ศ. 1963 ก่อตั้งสำนักงานขึ้นในกรุงโตเกียว

ค.ศ. 1974 เปิดสาขา ต่างประเทศ แห่งแรกที่นครนิวยอร์ก

ค.ศ. 1975 - 1981 ก่อตั้งสำนักงานในไต้หวัน บราซิล และเยอรมัน

ค.ศ. 1983 - 1994 ก่อตั้งสำนักงาน หลายแห่ง ในทวีปอเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ออสเตรเลีย อังกฤษ ฮังการี แอฟริกาใต้ และเกาหลีใต้

ค.ศ. 1995 มีจำนวนนักเรียนทั่วโลก 2.4 ล้านคน ก่อตั้งสำนักงาน ภาคพื้นเอเชีย ออสเตรเลีย ประเทศสิงคโปร์

ค.ศ. 1998 ก่อตั้ง บริษัท คุมอง (ไทยแลนด์) จำกัด

ค.ศ. 2005 มีนักเรียนกว่า 3.8 ล้านคน ใน 44 ประเทศทั่วโลก ก่อตั้งสำนักงานบางนาในประเทศไทย

ค.ศ. 2006 มีนักเรียนกว่า 50,000 คน ก่อตั้งสำนักงาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระบบการเรียนรู้แบบคุมอง

คุมองเป็นระบบการเรียนรู้ที่ถูกคิดขึ้นมา เพื่อช่วยให้เด็กสามารถเรียนในระบบโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ เนื่องจากในระบบโรงเรียนนักเรียนจะต้องเรียนด้วยระบบที่ได้รับการสอนโดยครูไปพร้อมๆ กันในเนื้อหาเดียวกันทั้งๆ ที่พื้นฐานความรู้สติปัญญาความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน จึงทำให้เด็กส่วนใหญ่ตามเพื่อน และเนื้อหาที่ครูสอนไม่ทัน ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่นักเรียนส่วนใหญ่อ่อนคณิตศาสตร์และเกิดความท้อถอยจนไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์ และวิชาอื่นๆ ด้วยระบบคุมอง ผู้เรียนแต่ละคนจะถูกพัฒนาให้มีพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่แข็งแกร่งจนสามารถทำเลขในระดับมัธยมปลายได้อย่างเชี่ยวชาญด้วยระดับเนื้อหาที่เหมาะสมกับความสามารถของตัวเองด้วยการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนสามารถทำเลขในระดับมัธยมปลาย ซึ่งเป็นระดับที่ยากที่สุดในชีวิตในชีวิตการเรียนที่โรงเรียนได้อย่างสบาย นั่นก็หมายถึงนักเรียนจะสามารถเรียนเลขในโรงเรียนในทุกระดับชั้นได้อย่างสบาย และพร้อมเสมอสำหรับการเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย

ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ฝึกฝนมาจนสามารถประสบความสำเร็จในวิชาคณิตศาสตร์นี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่นๆ ให้ประสบความสำเร็จได้อีกด้วย ยกกระดับสมาธิให้สูงขึ้น นักเรียนคุมองจะได้รับการฝึกฝนให้ทำแบบฝึกหัดทุกวัน วันละ 10 - 30 นาที โดยแบบฝึกหัดนั้นจะถูกจัดด้วยความระมัดระวัง เพื่อให้มีเนื้อหาที่ง่ายที่พอเหมาะกับความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะด้วยการทำแบบฝึกหัดที่ผู้เรียนรู้สึกว่าง่ายและสามารถทำได้อย่างสบายๆ ในช่วงเวลาสั้นๆ ทุกวันจะช่วยฝึกฝนให้นักเรียนมีสมาธิมากขึ้นทีละเล็กละน้อย

ความสามารถการเรียนรู้ด้วยตนเองในแบบฝึกหัดของคุมองถูกออกแบบมาอย่างเป็นระบบเพื่อให้นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องสอน ด้วยการศึกษาจากตัวอย่างและคำแนะนำในแบบฝึกหัด เพื่อคิดหาวิธีการทำและคำตอบด้วยตัวเอง การฝึกฝนทำแบบฝึกหัดคุมองวันละ 10 - 30 นาที ทุกวันโดยเริ่มจากเนื้อหาที่ง่าย ๆ จนสามารถทำเลขในระดับที่สูงกว่าชั้นเรียนที่โรงเรียนยังไม่ได้สอนจนกระทั่งทำเลขในระดับมัธยมปลายได้นั้น จะทำให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ถึงวิธีการที่จะทำให้เขาประสบความสำเร็จทั้งในเรื่องการเรียนและทุกๆ เรื่องในการทำงานในอนาคต นั่นก็คือ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและกำลังในการพึ่งพาตัวเอง ซึ่งได้แก่วินัย ความอดทน ความมั่นใจ

ในความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกฝน และเขาได้เห็นความสำเร็จจากความพยายามของเขาเองมาแล้วครั้งแล้วครั้งเล่า

จุดเด่นของการเรียนแบบคุ่มอง

จุดมุ่งหมายของระบบการเรียนแบบคุ่มอง ก็คือ การพัฒนาให้เด็กมีพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่แข็งแกร่งจนสามารถ ทำโจทย์คณิตศาสตร์ในระดับมัธยมปลายได้อย่างเชี่ยวชาญ ด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อต้องการที่จะให้นักเรียนได้นำเอาประสบการณ์จากระบบการเรียนแบบคุ่มองที่แต่ละคนได้เรียนรู้และฝึกฝนมาจนเป็นนิสัย และทำให้เขาประสบความสำเร็จครั้งแล้วครั้งเล่านี้ไปใช้เป็นแบบอย่างของการเรียนในวิชาอื่น ๆ และการเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะระดับมหาวิทยาลัย จนกระทั่งเป็นแบบอย่างของวิธีการทำงานในสังคม เพื่อทำสิ่งที่ตนเองฝันหรือมุ่งหวังให้สำเร็จลุล่วง และเพื่อการเติบโตอย่างพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของคุ่มอง ระบบการเรียนเฉพาะตัวของคุ่มองนี้ได้สร้างเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และประสบความสำเร็จมาแล้วทั่วโลก

ระดับชั้นการศึกษาของสถาบันคุ่มอง

ระดับชั้นการศึกษาของสถาบันคุ่มอง แบ่งเป็นตั้งแต่ระดับ A - Q โดยให้ความหมายไว้ดังนี้

ระดับ A	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 1
ระดับ B	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 2
ระดับ C	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 3
ระดับ D	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4
ระดับ E	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 5
ระดับ F	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6
ระดับ G , H	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1
ระดับ I , J	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 2
ระดับ K	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3
ระดับ L	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 4
ระดับ M , N	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5
ระดับ O , P	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6
ระดับ Q	คือ	เทียบเท่ากับระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 1 ขึ้นไป

ค่ายพักแรมของสถาบันคุ่มอง

ค่ายพักแรมของสถาบันคุ่มอง คือ กิจกรรมค่ายพักแรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนสถาบันคุ่มอง อย่างต่อเนื่องจนจบระดับสูงสุด

วัตถุประสงค์กิจกรรมค่ายพักแรมของสถาบันคุมมอง ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนคุมมองให้จบระดับสูงสุด เพราะนักเรียนจะได้สะสมกำลังในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษาที่แข็งแกร่งขึ้น
2. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะในการดำเนินชีวิต เช่น การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ความสามัคคี การเผชิญปัญหาเฉพาะหน้า การแก้ไขปัญหาต่างๆ การเรียนรู้ด้วยตนเองและความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนแบบฝึกหัดระดับสูงกับเพื่อนคุมมอง ทำให้ทราบว่า มีเพื่อน ๆ ที่มีจุดมุ่งหมาย และกำลังพยายามทำในสิ่งเดียวกันกับเราอยู่อีกจำนวนมาก

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าร่วมค่ายพักแรม มีรายละเอียดดังนี้

1. นักเรียนที่มีสิทธิ์สมัครเข้าร่วมค่ายพักแรมต้องกำลังเรียนคณิตศาสตร์ตั้งแต่ระดับ L ขึ้นไป ณ วันที่ปิดรับสมัคร
2. สถาบันคุมมองขอสงวนสิทธิ์สำหรับนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในทุกครั้งที่ผ่านมา

จำนวนนักเรียนที่รับสมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในแต่ละครั้ง จำกัดจำนวน 80 คน ในกรณีที่จำนวนผู้สมัครเกินกว่า 80 คน บริษัทฯ จะยึดถือหลักเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. ใช้เดือน และปีที่เริ่มเข้าเรียนในระบบคุมมอง (เข้าเรียนก่อนได้รับสิทธิ์ก่อน) ในกรณีที่เข้าเรียนในเดือน และปีเดียวกัน จะใช้ระดับแบบฝึกหัดที่เรียนอยู่ในปัจจุบันเป็นเกณฑ์ (เรียนในระดับสูงกว่าได้รับสิทธิ์ก่อน)
2. สำหรับศูนย์บริการที่ไม่เคยมีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม หากในการสมัครครั้งนี้ ไม่มีนักเรียนคนใดในศูนย์ได้รับคัดเลือกตามเกณฑ์เข้าเรียนก่อนได้รับสิทธิ์ก่อนจากจำนวนผู้สมัครทั้งหมด สถาบันคุมมองจะให้โควตานักเรียนที่สมัครเข้าเรียนคุมมองก่อนคนอื่นในจำนวนผู้สมัครจากศูนย์ของท่าน ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

กำหนดการค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมอง

วันแรก

07.30	ลงทะเบียนและรับเสื้อยืดคุมมอง ณ บริษัทคุมมอง
08.00	ออกเดินทางโดยรถบัสปรับอากาศไปยัง จ.นครนายก
11.00	ถึงที่พัก “ทำความรู้จักกันก่อนนะ” (ห้องประชุม)
12.00	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00	เตรียมทีมของเราให้พร้อมปฏิบัติการ
14.00	“ฐานสัมพันธ์” (กลางแจ้ง)
16.30	อาบน้ำ พักผ่อนตามอัธยาศัย

18.00	รับประทานอาหารเย็น
19.00	“เกมมหาสนุก” (ห้องประชุม)
21.30	ข้าวต้มรอบดึก อาหารว่าง
22.00	เข้านอน
วันที่สอง	
06.30	ตื่นนอน
07.00	ออกกำลังกายตอนเช้า เพื่อความสดชื่น แจ่มใส
07.50	อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า
09.00	“บอกเล่าความฝัน แบ่งปันความคิด”
12.00	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00	เรื่องเล่าจาก “Completers’ club”
14.00	“Sport day” (แบบสนุกสนาน)
16.30	พักผ่อนตามอัธยาศัย
18.00	รับประทานอาหารเย็น
19.00	“Show Time”
20.00	“กิจกรรมพิเศษสุด ๆ”
22.00	ข้าวต้มรอบดึก อาหารว่าง
22.30	เข้านอน
วันที่สาม	
06.30	ตื่นนอน (ล้างหน้า แปรงฟัน ยังไม่ต้องอาบน้ำ)
07.00	ออกกำลังกายตอนเช้า เพื่อความสดชื่น แจ่มใส
07.50	อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า
09.00	กิจกรรมในห้องประชุม
10.00	มอบรางวัลต่างๆ
10.30	“แบ่งปันความรู้สึกให้แก่นัก”
12.00	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00	อำลา...อาลัย
13.30	เดินทางกลับ บริษัทคุมอง
16.00	ถึงบริษัทคุมอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ครูเกอร์ (Kruger. 1971 : 1751 - A - 1752 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการค่ายพักแรมที่มีโปรแกรมเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านผลการวิจัย พบว่า โครงการดังกล่าวสามารถช่วยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา 5 และ 6 มีทั้งชายและหญิงรวม 48 คนจากเมืองเบคฟอร์ด มีความรู้ความเข้าใจในความหมายของคำได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมใจในความหมายของคำได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมค่ายพักแรมอย่างมีนัยสำคัญ

คุนส์ (Coons. 1973 : 2809 - A) ได้ทำการศึกษาพบว่าค่ายพักแรมถาวรในเมืองนิวเม็กซิโกที่จัดขึ้นมีระยะเวลา 12 วัน สามารถช่วยให้เด็กชายหญิงที่ด้อยทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปสู่การให้ความร่วมมือร่วมใจ มีส่วนร่วมในกลุ่มเพิ่มขึ้น และกลุ่มทดลองมีทัศนคติในเชิงบวกดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ชิตวูด (Chitwood. 1977 : 2083 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากชาวค่ายชายหญิงที่ร่วมเข้าค่ายพักแรมของ YCC (Youth Conservation Campus) ปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของชาวค่ายในระยะเวลาช่วงก่อนและหลังเข้าร่วมค่ายพักแรมแล้ว ปรากฏว่าชาวค่ายมีความรู้และทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

มาร์คัส (Marcus. 1978 : 3773 - A) ได้ทำการศึกษาโครงการค่ายพักแรมที่มีโปรแกรมเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่าน สำหรับเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านที่เมืองนิวยอร์ก พบว่าในระยะเวลาเพียง 2 สัปดาห์ เด็กนักเรียนระดับ 6 ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่สังคมที่ด้อยกว่าเด็กทั่วไป ได้เข้าโครงการค่ายพักแรมที่เน้นการอ่าน ก็สามารถช่วยพวกเขาให้รู้และเข้าใจในการอ่านคำดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม

มาร์ลัท (Marlatt. 1981 : 4001 - A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติทางด้านสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมค่ายกลางวัน ที่รัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา พบว่า กิจกรรมค่ายช่วยให้เด็กอายุ 8 ขวบ มีความรู้ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

บารอน (Barron. 1993 : 4393 B) ได้ทำการศึกษาความร่วมมือในการแก้ปัญหาระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการทำงานเป็นทีมกับการทำงานคนเดียว โดยการทดลองในการทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพของบุคคลกับกลุ่มในระยะเวลาอันสั้น ในมหาวิทยาลัยเดอร์บิวท์ ผลการศึกษาพบว่า การทำงานเป็นทีมจะทำให้การดำเนินงานสำเร็จเป็นที่เชื่อถือได้แตกต่างกับการทำงานคนเดียว การทำงานเป็นทีมจะมีประโยชน์ในด้านการวางแผน การแสดงความคิดเห็นร่วมกันและแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีมทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จสูงและการที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ได้แก่ความพยายามในการที่จะพิจารณาในการแก้ไขปัญหาโดยการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง การสื่อสาร ความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วิลสัน (Wilson. 1994 : 1154 A) ได้ศึกษาการให้คำแนะนำการถ่ายทอดอารมณ์ที่มีต่อความพร้อมในการแสดงละคร ในมหาวิทยาลัยรัฐฟลอริดา ผลการศึกษาพบว่า การได้รับคำแนะนำในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกก่อนการซ้อมละครจะเกิดผลดีและมีประโยชน์มาก นับว่าเป็นกระบวนการในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน เพราะความพยายามที่จะแสดงละครให้ได้ดีขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งประสานสอดคล้องและสัมพันธ์ คือ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การถ่ายทอดความรู้สึกและความพอใจในการทำงานทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

งานวิจัยในประเทศ

ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2526 : 32 - 34) ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของบุคคลพบว่า แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของบุคคลในแต่ละระดับจะมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ วิทยฐานะ และโอกาสของบุคคลนั้นๆ

อัญชลี แจ่มเจริญ (2530 : 11) ได้ทำการศึกษาว่าการเกิดแรงจูงใจมีลำดับขั้นตอนที่เริ่มต้นมาจากมีสิ่งเร้าร่างกาย ร่างกายเกิดความต้องการ ร่างกายเกิดแรงขับ และร่างกายต้องพยายามทำพฤติกรรมที่ต้องการ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ร่างกายก็จะกลับเข้าสู่สภาพความชุ่มชื้นและค่อยๆ เข้าสู่ภาวะปกติ การจูงใจประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องล่อ ซึ่งต้องจัดให้เหมาะสมกับบุคคล

อัจฉนา สุรพล (2534 : 64 - 65) ได้ทำการศึกษาผลของกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบริหารธุรกิจบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่าในระหว่างการศึกษาฝึกกลุ่มสัมพันธ์ นักศึกษาได้มีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มได้อย่างเต็มที่ นักศึกษามีประสบการณ์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นได้ปฏิบัติงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้สามารถพัฒนาบุคลิกภาพให้เกิดความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่นสามารถแก้ไขข้อบกพร่องซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสัมพันธ์ในการทำงาน การเรียน และอยู่ร่วมกันทำให้บุคคลสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2535 : 100) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กิจกรรมกลุ่มผลการวิจัยพบว่า การที่นักศึกษาพยาบาลได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และความสามารถของตนประสานความคิดของตนเองและของกลุ่มทำให้นักศึกษากล้าคิด กล้าทำมากขึ้น เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความมั่นใจตนเอง รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าและเกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

สุภารัฐ ผ่องพันธุ์งาม (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติและเพื่อพัฒนาแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติโดยใช้เทคนิควิจัยแบบ EDFR ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกับข้อความ 155 ข้อความ จากจำนวนทั้งสิ้น 168 ข้อความ รูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นได้รับการรับรองจากผู้ทรง

คุณวุฒิ 4 คน จาก 4 สาขาวิชา คือ การจัดค่ายพักแรม การฝึกอบรม นันทนาการและค่ายพักแรม การออกแบบระบบและสิ่งแวดล้อม ผลการตรวจสอบและรับรองอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

สัมฤทธิ์ ใจดี (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2543 จำนวน 625 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีเจตคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับดี

2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีเจตคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมวิชาการ ด้านกิจกรรมกีฬาและนันทนาการด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีเจตคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมวิชาการ ด้านกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาอยู่ชั้นปีต่างกัน มีเจตคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมวิชาการ ด้านกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักศึกษาอยู่คณะต่างกัน มีเจตคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้านกิจกรรมวิชาการ ด้านกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ด้านกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุริศา สุขุมวรรณ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัย โดยเปรียบเทียบการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทเกม ของนักเรียนสรรพากรบำรุง จำนวน 26 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมมีการพัฒนาลักษณะนิสัยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมในทุกด้าน

เบญจ เอกวิริยะเสถียร (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยปทุมธานี จำนวน 350 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการได้รับความสนุกสนานจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ และมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผู้นำกิจกรรมนันทนาการ สถานที่จัดกิจกรรม และอาจารย์ฝ่ายกิจกรรมมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา

2. นักศึกษาที่เพศต่างกัน มีปัจจัยภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาที่พื้นฐานการศึกษาเดิมต่างกัน มีปัจจัยโดยรวมและปัจจัยภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกัน มีปัจจัยโดยรวมและปัจจัยภายนอก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักศึกษาที่เรียนคณะต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนทางการไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า กิจกรรมค่ายพักแรมเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กันและกัน ระหว่างบุคคลที่มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดภายในกลุ่ม ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น กล้าคิด กล้าทำ และกล้าที่จะแสดงออก สามารถพัฒนาบุคลิกภาพเป็นคนที่กล้าที่จะแสดงออกได้อย่างเหมาะสมมีความมั่นใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความเชื่อมั่น มีการแก้ไขปัญหาร่วมกันและนำมาซึ่งความสำเร็จ สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างกำลังใจให้กับตนเองมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบัน
คุมอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนสถาบันคุมองที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่าย
พักแรมรุ่นที่ 8 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน โดยจำแนกดังนี้

นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ L	จำนวน	52 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ M	จำนวน	18 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ N	จำนวน	6 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ O	จำนวน	2 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ P	จำนวน	1 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับ Q	จำนวน	1 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีต่อ
การเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมอง แบบสอบถามมี 2 ด้าน คือ ด้าน
แรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจภายนอก ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ
และภูมิภาคที่ศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนัก
เรียนสถาบันคุมอง ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจภายนอก แบบสอบถาม
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง
น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นใน 2 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจภายนอก

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมาย

แบบสอบถามแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบัน
คุมอง ผู้วิจัยได้กำหนดการให้คะแนนจากแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 20) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การแปลความหมาย
4.50 - 5.00	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา วารสาร สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการร่วมกิจกรรม เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมอง
3. นำเครื่องมือจากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมอง แบบสอบถามมี 2 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธาน และกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในด้านภาษาและเนื้อหา
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity)

6. นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนสถาบันคุมมุงที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย

7. ทำการหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) นำแบบทดสอบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง ที่แก้ไข ปรับปรุงแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความเป็นไปได้ของคำตอบ

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่เคยได้เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 126) ผลของการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึง บริษัท คุมมุง (ไทยแลนด์) จำกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนสถาบันคุมมุง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ติดต่อประสานงานกับฝ่ายโฆษณาประชาสัมพันธ์และกิจกรรมนักเรียน และแจกแบบสอบถามกับนักเรียน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551 แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แบบสอบถามที่ส่งออกไปได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจัดกระทำ ดังนี้

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบ จำนวน ความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของการตอบแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของ นักเรียนสถาบันคุ้มครอง ด้านแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของ นักเรียนสถาบันคุ้มครอง โดยทดสอบค่าที (t - test) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.4 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านต่างๆ มาสรุปในรูปความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ของนักเรียนสถาบันคฤมอong ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนต่างๆ 3 ขั้นตอน และเพื่อให้เกิดความหมายที่ตรงกันผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนประชากร
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงความถี่แบบที (t - distribution)
p	แทน	ความน่าจะเป็นหรือโอกาส (Probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนสถาบันคฤมอong ได้แก่ เพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอong ด้านแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอong โดยทดสอบค่าที (t - test) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 แต่ละด้านมาสรุปแล้วนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนสถาบันคฤมอong ได้แก่ เพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา โดยนำเสนอในรูปความถี่ และค่าร้อยละ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง ได้แก่ เพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา

ตัวแปร		จำนวน (N)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	29	36.25
	หญิง	51	63.75
	รวม	80	100.00
อายุ	10 – 15 ปี	54	67.50
	มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	26	32.50
	รวม	80	100.00
ภูมิภาคที่ศึกษา	ศูนย์คุ้มครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	54	67.50
	ศูนย์คุ้มครองในเขตต่างจังหวัด	26	32.50
	รวม	80	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า นักเรียนของสถาบันคุ้มครอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 80 คน จำแนกตามตัวแปร ได้ดังนี้

1. เพศ พบว่า นักเรียนของสถาบันคุ้มครอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 51 คน คิดเป็นร้อยละ 63.75 และเป็นเพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25
2. อายุ พบว่า นักเรียนของสถาบันคุ้มครอง ส่วนใหญ่มีอายุ 10 - 15 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50
3. ภูมิภาคที่ศึกษา พบว่า นักเรียนของสถาบันคุ้มครอง ส่วนใหญ่ศึกษาที่ศูนย์คุ้มครองในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และศึกษาที่ศูนย์คุ้มครองในเขต ต่างจังหวัด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง ด้านแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง โดยทดสอบค่าที (t - test) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมาย ของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองเป็นรายด้านและรายข้อ (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ด้านแรงจูงใจภายใน			
1. มีความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรม	4.08	0.74	มาก
2. มีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	4.15	0.70	มาก
3. กิจกรรมสร้างความสนุกสนาน และความเพลิดเพลินให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.49	0.60	มาก
4. กิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งแปลกใหม่ ท้าทาย และน่าตื่นเต้น	4.30	0.66	มาก
5. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.16	0.79	มาก
6. กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.15	0.75	มาก
7. กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาด้านร่างกาย และจิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.09	0.78	มาก
8. กิจกรรมสร้างความเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลรอบข้าง	3.87	0.88	มาก
9. กิจกรรมสร้างทักษะพื้นฐานทางความคิดให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.11	0.75	มาก
10. กิจกรรมสร้างการเรียนรู้การดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม	4.49	0.62	มาก
11. กิจกรรมฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพึ่งพาตนเอง	4.29	0.72	มาก
12. กิจกรรมฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่	4.26	0.79	มาก
13. กิจกรรมฝึกการเป็นผู้นำที่ดี	4.24	0.68	มาก
14. กิจกรรมฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4.25	0.72	มาก
15. กิจกรรมช่วยให้ได้รับมิตรภาพใหม่ๆ จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ	4.69	0.49	มากที่สุด
16. กิจกรรมสร้างและเพิ่มความมั่นใจให้กับตนเอง	3.80	0.83	มาก
17. มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สึกของการเรียนในสถาบันคุ้มครอง	4.48	0.64	มาก
18. มีความต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.27	0.66	มาก
19. กิจกรรมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในการเรียนกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ	4.29	0.68	มาก
20. กิจกรรมสร้างโอกาสฝึกปฏิบัติจริงในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้มา	4.10	0.76	มาก
21. สามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.19	0.77	มาก
22. กิจกรรมเสริมสร้างกำลังใจให้กับตนเองเกิดความมุ่งมั่นที่จะเรียนในสถาบันคุ้มครองจนถึงระดับสุดท้ายตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	4.53	0.69	มากที่สุด
โดยรวมด้านแรงจูงใจภายใน	4.24	0.71	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมครอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ด้านแรงจูงใจภายนอก			
23. ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.44	0.95	มาก
24. การได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมกิจกรรม	3.45	1.09	ปานกลาง
25. การเดินทางระหว่างที่พักกับสถาบันคุมครองมีความสะดวก	3.70	0.95	มาก
26. ระบบการดูแลของเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	4.11	0.78	มาก
27. มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าที่ดีและทั่วถึง	4.11	0.87	มาก
28. วัน , เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.10	0.85	มาก
29. ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม (3 วัน)	3.70	1.17	มาก
30. สถาบันคุมครองมีชื่อเสียงในด้านการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม	3.70	0.77	มาก
31. ผู้นำกิจกรรมมีประสบการณ์และความสามารถ	4.29	0.68	มาก
32. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีความทันสมัยและท้าทาย	4.25	0.74	มาก
ความสามารถ			
33. การดูแลของรุ่นพี่ Staff คุมครองดีและมีความเป็นกันเอง	4.45	0.63	มาก
34. พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลในครอบครัวสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรม	4.45	0.76	มาก
35. สมัครเข้าร่วมกิจกรรมตามเพื่อนหรือคนที่รู้จัก	3.15	1.18	ปานกลาง
36. อาจารย์ , เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์คุมครองแนะนำ	4.00	1.11	มาก
37. มีรุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับสุดท้ายเป็นแบบอย่าง	4.09	1.07	มาก
โดยรวมด้านแรงจูงใจภายนอก	4.00	0.91	มาก
โดยรวม	4.12	0.81	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่าแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านแรงจูงใจภายในที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมุง โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อันดับแรก คือ กิจกรรมช่วยให้ได้รับมิตรภาพใหม่ๆ จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ กิจกรรมเสริมสร้างกำลังใจให้กับตนเองเกิดความมุ่งมั่นที่จะเรียนในสถาบันคฤมุงจนถึงระดับสุดท้ายตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.69) และกิจกรรมสร้างความสนุกสนานและความเพลิดเพลินให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม, กิจกรรมสร้างการเรียนรู้การดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.62, 0.60)

ด้านแรงจูงใจภายนอกที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมุง โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออันดับแรก คือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลในครอบครัวสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรม, การดูแลของรุ่นพี่ Staff คฤมุงดีและมีความเป็นกันเอง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.76, 0.63) รองลงมา คือ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.95) และผู้นำกิจกรรมมีประสบการณ์และความสามารถ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.68)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง โดยรวมและรายด้าน (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านแรงจูงใจภายใน	4.24	0.71	มาก
2. ด้านแรงจูงใจภายนอก	4.00	0.91	มาก
โดยรวม	4.12	0.81	มาก

จากตาราง 3 แสดงแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านแรงจูงใจภายในที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.71) และด้านแรงจูงใจภายนอกที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.91)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง จำแนกตามเพศ (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง	เพศชาย (n = 29)			เพศหญิง (n = 51)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย
ด้านแรงจูงใจภายใน	4.33	0.64	มาก	4.19	0.74	มาก
ด้านแรงจูงใจภายนอก	4.07	0.86	มาก	3.96	0.92	มาก
รวม	4.20	0.75	มาก	4.08	0.83	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า โดยรวม แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองเพศชายและเพศหญิงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75) , ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.83) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านแรงจูงใจภายในที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.64) , ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.74) และด้านแรงจูงใจภายนอกที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.86) , ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.92)

ตาราง 5 วิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียน
สถาบันคุมมุง จำแนกตามเพศ (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง	เพศชาย (n = 29)		เพศหญิง (n = 51)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านแรงจูงใจภายใน	4.33	0.64	4.19	0.74	1.464	0.465
ด้านแรงจูงใจภายนอก	4.07	0.86	3.96	0.92	2.603	0.349
รวม	4.20	0.75	4.08	0.83	2.034	0.407

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนสถาบันคุมมุงที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง จำแนกตามอายุ (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง	อายุ 10 – 15 ปี (n = 54)			อายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป (n = 26)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย
ด้านแรงจูงใจภายใน	4.32	0.67	มาก	4.06	0.76	มาก
ด้านแรงจูงใจภายนอก	4.02	0.94	มาก	3.96	0.84	มาก
รวม	4.17	0.81	มาก	4.01	0.80	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า โดยรวม แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองอายุ 10 - 15 ปีและอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.81) , ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านแรงจูงใจภายในที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองอายุ 10 - 15 ปีและอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.67) , ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.76) และด้านแรงจูงใจภายนอกที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองอายุ 10 - 15 ปีและอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.94) , ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.84)

ตาราง 7 วิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียน
สถาบันคุมมุง จำแนกตามอายุ (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง	อายุ 10 - 15 ปี (n = 54)		อายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป (n = 26)		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านแรงจูงใจภายใน	4.32	0.67	4.06	0.76	1.053	0.461
ด้านแรงจูงใจภายนอก	4.02	0.94	3.96	0.84	1.346	0.455
รวม	4.17	0.81	4.01	0.80	1.200	0.458

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนสถาบันคุมมุงที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองจำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง	เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (n = 54)			เขตต่างจังหวัด (n = 26)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย
ด้านแรงจูงใจภายใน	4.22	0.75	มาก	4.27	0.69	มาก
ด้านแรงจูงใจภายนอก	4.00	0.93	มาก	4.00	0.86	มาก
รวม	4.11	0.84	มาก	4.14	0.78	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนสถาบันคุ้มครองที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยรวม แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองที่ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร , ปริมณฑลและเขตต่างจังหวัดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.84) , ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.78) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านแรงจูงใจภายในที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองที่ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร , ปริมณฑลและเขตต่างจังหวัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.75) , ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.69) และด้านแรงจูงใจภายนอกที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครองที่ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและเขตต่างจังหวัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.93) , ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.86)

ตาราง 9 วิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียน
สถาบันคุมมุง จำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา (N = 80)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง	เขต		เขตต่างจังหวัด		t	p
	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล					
	(n = 54)		(n = 26)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านแรงจูงใจภายใน	4.22	0.73	4.27	0.69	0.716	0.557
ด้านแรงจูงใจภายนอก	4.00	0.93	4.00	0.86	1.024	0.534
รวม	4.11	0.83	4.14	0.78	0.870	0.546

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนสถาบันคุมมุงที่ศึกษาภูมิภาคต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการ
เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้าน
ทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุ้มครอง ผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมสร้างความสามัคคี
 2. ต้องการพักผ่อน และคลายสมองจากการเรียน
 3. ต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันจัดขึ้น
 4. ควรมีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการพูดและการแสดงออก
 5. ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมประเภทค่ายพักแรม
 6. กิจกรรมสร้างให้มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น
 7. ต้องการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนในสถาบันคุ้มครอง
 8. กิจกรรมของสถาบันเสริมสร้างโอกาสที่ดีๆ
 9. ต้องการเพิ่มระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากกว่านี้เพราะกิจกรรมมีประโยชน์
- มาก
10. ต้องการพบกับบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน
 11. ทุกๆ กิจกรรมแฝงแนวคิด และสาระที่ดี เข้าใจง่าย
 12. มีความประทับใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่สถาบันจัดขึ้น
 13. ฝึกให้มีความตรงต่อเวลา และการอยู่ร่วมกันภายใต้กฎระเบียบ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบัน
คุมอง
2. เปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบัน
คุมอง จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึง แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของ
นักเรียนสถาบันคุมอง จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายฝึกอบรม และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผน
แก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมค่ายพักแรมให้สนองตอบความ
ต้องการของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม และกระตุ้นแรงจูงใจของนักเรียนให้มีความมุ่งมั่นไปสู่ความ
สำเร็จ นอกจากนี้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางแก่ผู้สนใจการศึกษาในการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนสถาบันคุมองที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่าย
พักแรมรุ่นที่ 8 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน โดยจำแนกดังนี้

นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ L	จำนวน 52 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ M	จำนวน 18 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ N	จำนวน 6 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ O	จำนวน 2 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ P	จำนวน 1 คน
นักเรียนที่กำลังศึกษาคณิตศาสตร์ระดับ Q	จำนวน 1 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีต่อ
การเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมอง แบบสอบถามมี 2 ด้าน คือ ด้าน
แรงจูงใจภายในและด้านแรงจูงใจภายนอก ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจภายนอก แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นใน 2 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจภายนอก

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมาย

แบบสอบถามแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง ผู้วิจัยได้กำหนดการให้คะแนนจากแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 20) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การแปลความหมาย
4.50 - 5.00	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	ผู้ตอบมีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึง บริษัท คุมมุง (ไทยแลนด์) จำกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนสถาบันคุมมุง
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ติดต่อประสานงานกับฝ่ายโฆษณาประชาสัมพันธ์และกิจกรรมนักเรียน และแจกแบบสอบถามกับนักเรียน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551 แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แบบสอบถามที่ส่งออกไปได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจัดกระทำ ดังนี้

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบ จำนวน ความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของการตอบแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมาง ด้านแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมาง โดยทดสอบค่าที (t - test) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.4 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านต่างๆ มาสรุปในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมาง สรุปผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนของสถาบันคฤมางที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 80 คน จำแนกตามตัวแปรได้ ดังนี้

1.1 เพศ พบว่า นักเรียนของสถาบันคฤมาง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 51 คน คิดเป็นร้อยละ 63.75 และเป็นเพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25

1.2 อายุ พบว่า นักเรียนของสถาบันคฤมาง ส่วนใหญ่มีอายุ 10 - 15 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

1.3 ภูมิภาคที่ศึกษา พบว่า นักเรียนของสถาบันคумอง ส่วนใหญ่ศึกษาที่ศูนย์คумอง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และศึกษาที่ศูนย์คумอง ในเขตต่างจังหวัด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50

2. ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียน สถาบันคумอง พบว่า นักเรียนของสถาบันคумองมีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียน สถาบันคумอง จำแนกตามเพศ อายุ และภูมิภาคที่ศึกษา พบว่า

3.1 นักเรียนสถาบันคумองที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคумอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 นักเรียนสถาบันคумองที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคумอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 นักเรียนสถาบันคумองที่ศึกษาภูมิภาคต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคумอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ

- 4.1 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมสร้างความสามัคคี
- 4.2 ต้องการพักผ่อนและคลายสมองจากการเรียน
- 4.3 ต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันจัดขึ้น
- 4.4 ควรมีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการพูดและการแสดงออก
- 4.5 ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมประเภทค่ายพักแรม
- 4.6 กิจกรรมสร้างให้มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น
- 4.7 ต้องการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนในสถาบันคумอง
- 4.8 กิจกรรมของสถาบันเสริมสร้างโอกาสที่ดีๆ
- 4.9 ต้องการเพิ่มระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากกว่านี้เพราะกิจกรรมมีประโยชน์

มาก

- 4.10 ต้องการพบกับบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน
- 4.11 ทุกๆ กิจกรรมแฝงแนวคิดและสาระที่ดี เข้าใจง่าย
- 4.12 มีความประทับใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่สถาบันจัดขึ้น
- 4.13 ฝึกให้มีความตรงต่อเวลาและการอยู่ร่วมกันภายใต้กฎระเบียบ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุงข้างต้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผล สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมมุง โดยรวมและเป็นรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจภายนอก พบว่า นักเรียนสถาบันคุมมุงมีแรงจูงใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เนื่องจากนักเรียนหลายๆ คน ยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม และมีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งแปลกใหม่ ทำหาย นวัตกรรม และสร้างความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดังที่ กนกวุฒิ พึ่งโพธิ์ทอง (2541 : 36) กล่าวว่า กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมที่บุคคลได้เลือกกระทำแล้ว และผลที่เขาได้รับคือความพอใจไม่เป็นภัยต่อสังคม กิจกรรมนันทนาการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน กิจกรรมเดียวกันอาจเป็นกิจกรรมนันทนาการสำหรับบุคคลหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นนันทนาการสำหรับอีกบุคคลหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ความพึงพอใจ ความสนใจ ความชอบ และความต้องการของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ อุปกรณ์ ผู้วางโปรแกรม ผู้นำในทางนันทนาการ และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นนั้น ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันเป็นแรงจูงใจให้บุคคลตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมใดที่ควรเลือก เพื่อความสุข ความพอใจ และสุขภาพพลานามัยของตนเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1. ด้านแรงจูงใจภายใน

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนสถาบันคุมมุงมีแรงจูงใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ด้านแรงจูงใจภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความต้องการได้รับมิตรภาพใหม่ๆ จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ และคาดหวังว่ากิจกรรมจะเสริมสร้างกำลังใจให้กับตนเองเกิดความมุ่งมั่นที่จะเรียนในสถาบันคุมมุงจนถึงระดับสุดท้ายตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ธรเสนา (2535 : 100) เรื่องการพัฒนาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกันโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ พบว่าการที่นักศึกษาพยาบาลได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและความสามารถของตน ประสานความคิดของตนเองและของกลุ่มทำให้นักศึกษา กล้าคิด กล้าทำมากขึ้น เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความมั่นใจตนเอง รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าและเกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

1.2. ด้านแรงจูงใจภายนอก

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนสถาบันคุมมุงมีแรงจูงใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ด้านแรงจูงใจภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลในครอบครัวสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรม และการดูแลของรุ่นพี่ Staff คุมมุงดี และมีความเป็นกันเอง รวมถึงผู้นำกิจกรรมมีประสบการณ์และความสามารถ จึงทำให้นักเรียนตัดสินใจที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจ เอกวิริยะเสถียร

(2549 : บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี พบว่าปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผู้นำกิจกรรมนันทนาการ สถานที่จัดกิจกรรมและอาจารย์ฝ่ายกิจกรรมมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ พบว่า

2.1 นักเรียนสถาบันคฤมอที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังที่จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนสถาบันคฤมออย่างต่อเนื่องจนจบระดับสูงสุด ดังที่ เคอเคนดอล (ณัฐดี วัชรธรรม. 2539 : 26 ; อ้างอิงจาก Kirkendall. 1960) ได้อธิบายความหมายและขอบเขตในเรื่องเพศไว้ว่า เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนเรามีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ สามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามที่ตั้งใจเอาไว้ และเรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือไปจากความสามารถที่เพียงแต่จะแบ่งมนุษย์ออกเป็นเพศชายและเพศหญิงให้แตกต่างกันเท่านั้น แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า เพศใดจะยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

2.2 นักเรียนสถาบันคฤมอที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าค่ายพักแรมมีวิธีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจกรรมในโรงเรียนหรือกิจกรรมเยาวชนอื่นๆ และค่ายพักแรมของสถาบันคฤมอมีจุดเด่นหลายประการ เช่น มีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในรูปแบบสร้างกำลังใจให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนจนจบระดับสุดท้าย เพื่อให้ นักเรียนได้สะสมกำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนนักเรียนจะได้เรียนรู้ทักษะในการดำเนินชีวิตและนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนคฤมอกับเพื่อนๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมการแสดง การออกกำลังกายและกิจกรรมเข้าฐานเรียนรู้ทักษะชีวิต ดังนั้น นักเรียนสถาบันคฤมอที่มีอายุต่างกัน จึงมีความสนใจและให้ความสำคัญในกิจกรรมค่ายพักแรมของสถาบันคฤมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี ยิ้มรักษา (2550 : 51) เรื่องผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรมเยาวชนที่มีต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชนที่เข้าค่ายพักแรม พบว่ากิจกรรมนันทนาการพื้นฐานสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม คือ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งช่วยให้เยาวชนที่มาเข้าค่ายได้รู้จักตัวเอง รู้จักผู้อื่น เข้ากับผู้อื่นได้และช่วยพัฒนาทางด้านจิตใจได้เป็นอย่างดี

2.3 นักเรียนสถาบันคฤมอที่ศึกษาภูมิภาคต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมอ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะว่าค่ายพักแรมของสถาบันคุมม็องมีระบบการจัดการและดำเนินการกิจกรรมค่ายพักแรมที่ดี เช่น ฝ่ายกิจกรรมมีการประชุมวางแผนล่วงหน้า เพื่อให้กิจกรรมมีความเหมาะสม และสร้างความสนุกสนานให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม , ฝ่ายสถานที่และอุปกรณ์ก็มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ปลอดภัย สร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม , ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสถาบันคุมม็อง มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร สร้างเจตคติที่ดีและสนใจให้กลุ่มเป้าหมายมาร่วมค่ายพักแรม โดยการประชาสัมพันธ์ดังกล่าว มีความชัดเจน ครอบคลุมกับทุกภูมิภาคของสถาบันคุมม็อง การดำเนินการประชาสัมพันธ์มีความต่อเนื่อง จึงทำให้นักเรียนที่ศึกษาภูมิภาคที่ต่างกันมีแรงจูงใจไม่ต่างกัน ดังที่วิพงษ์ชัย ร้องชันแก้ว (2549 : 81) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานจัดค่ายพักแรม เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบข้อมูลข่าวสารการจัดค่ายพักแรม และโน้มน้าว จูงใจให้กลุ่มเป้าหมายเกิดเจตคติที่ดีและสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมม็องข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า

1. การจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของสถาบันคุมม็องนั้น ควรจัดในรูปแบบที่ช่วยเสริมสร้างความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ควบคู่ไปกับความสนุกสนานและผ่อนคลาย โดยควรจัดตารางกิจกรรมไม่ให้แน่นจนเกินไปจนทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกเหนื่อยล้า
2. กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมควรมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างทั่วถึงกับนักเรียนในสถาบันคุมม็องทุกระดับชั้น โดยมีแรงกระตุ้นจากอาจารย์ รุ่นพี่ และฝ่ายโฆษณาประชาสัมพันธ์และกิจกรรมนักเรียน
3. กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมควรสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนได้แสดงความคิดเห็น แนวความคิด ความรู้สึกที่มีต่อค่ายพักแรม และสิ่งที่ได้รับจากค่ายพักแรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคุมม็องก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ควรศึกษาแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนสถาบันคุมม็อง
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนสถาบันคุมม็องเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง. (2540). *สันตนาการเมืองต้น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสันตนาการ
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). *จิตวิทยาการศึกษาฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คลังนานาวิทยา.
- เกื้อ แก้วเกตุ. (2524 ก , ตุลาคม). *เขาบริหารค่ายพักแรมกันอย่างไร. ค่ายพักแรม. 1 : 7 - 8*
_____. (2531). *กิจกรรมเยาวชนด้านทัศนศึกษาและค่ายพักแรม*. เอกสารการสอนชุดวิชากิจ
กรรมและประสบการณ์เยาวชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชนิษฐา วิเศษสาธ ; และ มุกดา ศรียงค์. (2537). *จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ*. กรุงเทพฯ :
โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- คณะกรรมการส่งเสริมและการประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2532). *รายงานการวิจัยการศึกษา
รูปแบบการจัดค่ายพักแรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- คุมอง. (2549). *กำลังการดำรงชีวิต*. กรุงเทพฯ : บริษัท คุมอง (ไทยแลนด์) จำกัด.
- จันทร์ ชุ่มเมืองปัก. (2546). *แรงจูงใจและการจูงใจสร้างปฎิหาริย์*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2513). *การจัดค่ายพักแรม*. กรุงเทพมหานคร : บางกระแสการพิมพ์.
- ชาติรี ยัมรักษา. (2550). *ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรมเยาวชนที่มีต่อการพัฒนา
ลักษณะนิสัยของเยาวชนที่เข้าค่ายพักแรม*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม.(การจัดการนันทนาการ).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการ
ศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2534). *จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐวดี วรธรรม. (2539). *ทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนวัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2536). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวิล ธาราโภชน และศรัณย์ ดำริสุข. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2540). *จิตวิทยาทั่วไป*. (ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
ฝ่ายเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา. (2526, ตุลาคม - ธันวาคม). เรียนเพื่ออะไร. วิทยาจารย์.

81 (4) : 15.

บัวขาว กมลศิลป์. (2540). ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาสายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกลของ นักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เบญจ เอกวิริยะเสถียร. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี. ปริญญาโท วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พีระพริษา.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2523). ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะรัตน์ ดีกลาง. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนธนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปริญญา ปราชาบุตร. (2551). เทคนิคเรียนเก่ง. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

พนัส หันนาคินทร์. (2521). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์.

พระบรมราชาบาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. (2522). หนังสือวันเด็ก. กรุงเทพฯ : คมทอง.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2530). พฤติกรรมองค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ภูสิทธิ์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2540). การศึกษาการจัดค่ายพักแรมในสถาบันผลิตครูพลศึกษาใน ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

มาลี จุฑา. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.

ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติทางการวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผล และการวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรชาติ ชลาศัย. (2533). การอยู่ค่ายพักแรม. ปทุมธานี : วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ.

วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว. (2549). การจัดการค่ายพักแรม. กรุงเทพฯ : จินดาสาส์นการพิมพ์.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ

- วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา. (2547). *ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วายุ. เอ็ม. ซี. เอ. สมาคม. (2524). *จุดสาค่ายพักแรม*. กรุงเทพฯ : สมาคม วายุ. เอ็ม. ซี. เอ.
- ฤทัยรัตน์ ธรเสนา. (2535). *การพัฒนาอัตรากำลังคนหลายมิติของนักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกันโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมยศ นาวิการ. (2544). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จำกัด.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. (2526). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สามารถ เลิศโอภาส. (2539). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ แรงจูงใจ กิจนิสัยในการเรียนพฤติกรรมกล้าแสดงออก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทรเฒ. (2536). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภวัฏ ผ่องพันธ์งาม. (2539). *การพัฒนารูปแบบการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ชีรดากร. (2525). *ประสบการณ์กับความหวัง*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- สุรพล มั่นนั. (2527). *ความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดค่ายพักแรมในสถาบันผลิตครูพลศึกษาเกี่ยวกับการจัดดำเนินการค่ายพักแรม*. ปรินิพนธ์ คณะครุศาสตร์ ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริศา สุขุมวรรณ. (2548). *ผลของกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะนิสัยของเด็กปฐมวัย*. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). *หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2530). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร.

- สัมฤทธิ์ ใจดี. (2544). การศึกษาเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- อโณทัย พึ่งทองหล่อ. (2543). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิตสาขานิติศาสตรพัฒนการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนการ) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อจนา สุรพล. (2534). ผลของการฝึกวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบัณฑิต. ปรินญาณินพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี แจ่มเจริญ. (2530). จิตวิทยาธุรกิจ. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- อัญชลี ภูพานิช. (2539). แรงจูงใจในการเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์ณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ไยใหม่.
- Ausubel, D.P. (1968). *Educational Psychology : A Cognitive View*. New York : Holt, Rinehart & Winston.
- Baron, Brigid iessica Sara. (1993). "Collaborative Problem Solving : is team Performance Greater than what is expected from the most compectent member". Dissertation Abstracts International. P. 4389 - B.
- Brown, H. Douglas. (1980). *Principle of Language Learning and Teaching*. New Jersey : Prentice - Hall.
- Brown, Sally Steve , Armstrong and Gail and Thomson. Edition..(1998). *Motivating Students*. England : Clays Ltd, St. SEDA.
- Burden, Paul R. and David, M. Byrd. (1994). *Methods for Effective Teaching*. Boston : Allyn and Bacon.
- Chitwood, Juanita Carson. (1977 , October). The Relationship between Enviromental Attitudes , and Locus of Control in Selected Youth Conservation Camp Enrollees. Dissertation Abstracts International. P. 2023 - A.
- Clay, R. (1988). *Chamber English Dictionary*. Great Britain : Bunary Suffolk.
- Coons, Ernest M. (1973 , December). A Two - Week Resident Camp Offering the Primary Objective of Predetermindend Attitude Change for Early Adolescents. Dissertation Abstracts International. P. 3014 - A

- Cronbach, Lee. Joseph. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3 rd.ed. New York : Harper.
- Dimock, Hedley S. ed. (1952). *Administration of the Modern Camp*. New York : Association Press.
- Henson Kenneth T. and Ben, F. Eller. (1999). *Educational Psychology for Effective Teaching*. Belmont : Wadsworth Publishing Company.
- Hilgard, E.R. (1983). *Introduction to Psychology*. New York : Harcourt Brace and World, Inc.
- Kruger, Cynthia Bertrude. (1971 , October). *A Study of the Effects of the New Bedford Camps ECHO Project Upon the Reading Achievement , School Behavior and Attitude toward School of Selected Fifth - and Sixth - Grade*. Dissertation Abstracts International. 32 : 1751 - A.
- Marcus, Joyce Bukaresly. (1978 , January). *The Effect of Camp Program on the Reading Abilities and Attitudes of Educationally and Socioeconomic ally Disadvantaged Children*. Dissertation Abstracts International. 38 : 3773 - A.
- Marlatt, Sandra Erling. (1981 , March). *The Design and Testing of a Survey Instrument for Nature Center Day Camp Programs*. Dissertation Abstracts International.41 : 4001-A
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. New York : Harper & Brothers.
- Sons, W.C. (1998). *Essential English Dictionary*. Great Britain : Glasgow.
- Viola, Mitchell A. and Crawford Ida B. (1961). *Camp Counseling*. Philadelphia and London W.B. Saunders Company.
- Willson Brown Gwynne. (1994). *The Assertive Teacher*. Aldershot Hants , England : Brookfield, vt : arenashate Pub. Co.
- Woolfolk, A.E. (1993). *Educational Psychology*. Boston : Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่องแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม
การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายฝึกอบรมและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมค่ายพักแรมให้สนองตอบความต้องการของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม และกระตุ้นแรงจูงใจของนักเรียนให้มีความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางแก่ผู้สนใจการศึกษาในการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา ด้านแรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจภายนอก

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขอขอบคุณนักเรียนสถาบันคฤมาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นายเสรี เจียมสฤตย์
 นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
 ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ 10 – 15 ปี
☐ มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

3. ภูมิภาคที่ศึกษา

- ☐ ศูนย์คุ้มครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
☐ ศูนย์คุ้มครองในเขตต่างจังหวัด

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด
(ระดับแรงจูงใจ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด)

แรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา	ระดับแรงจูงใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านแรงจูงใจภายใน					
1. มีความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรม					
2. มีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม					
3. กิจกรรมสร้างความสนุกสนาน และความเพลิดเพลินให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม					
4. กิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งแปลกใหม่ ท้าทายและน่าตื่นเต้น					
5. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
6. กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม					
7. กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม					
8. กิจกรรมสร้างความเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลรอบข้าง					
9. กิจกรรมสร้างทักษะพื้นฐานทางความคิดให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม					
10. กิจกรรมสร้างการเรียนรู้การดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม					
11. กิจกรรมฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพึ่งพาตนเอง					
12. กิจกรรมฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่					
13. กิจกรรมฝึกการเป็นผู้นำที่ดี					
14. กิจกรรมฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า					
15. กิจกรรมช่วยให้ได้รับมิตรภาพใหม่ๆ จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ					
16. กิจกรรมสร้างและเพิ่มความมั่นใจให้กับตนเอง					
17. มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ของการเรียนในสถาบันคฤมา					
18. มีความต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรม					
19. กิจกรรมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ในการเรียนกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนอื่นๆ					
20. กิจกรรมสร้างโอกาสฝึกปฏิบัติจริงในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้มา					
21. สามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนของผู้เข้าร่วมกิจกรรม					
22. กิจกรรมเสริมสร้างกำลังใจให้กับตนเองเกิดความมุ่งมั่นที่จะเรียนในสถาบันคฤมาจนถึงระดับสุดท้ายตามเป้าหมายที่ตั้งไว้					

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม การอยู่ค่ายพักแรมของนักเรียนสถาบันคฤมา	ระดับแรงจูงใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านแรงจูงใจภายนอก					
23. ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม					
24. การได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมกิจกรรม					
25. การเดินทางระหว่างที่พักกับสถาบันคฤมามีความสะดวก					
26. ระบบการดูแลของเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ					
27. มีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าที่ดีและทั่วถึง					
28. วัน , เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม					
29. ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม (3 วัน)					
30. สถาบันคฤมามีชื่อเสียงในด้านการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม					
31. ผู้นำกิจกรรมมีประสบการณ์และความสามารถ					
32. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีความทันสมัยและทำหายความสามารถ					
33. การดูแลของรุ่นพี่ Staff คฤมาดีและมีความเป็นกันเอง					
34. พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลในครอบครัวสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรม					
35. สมัครเข้าร่วมกิจกรรมตามเพื่อนหรือคนที่รู้จัก					
36. อาจารย์ , เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์คฤมาแนะนำ					
37. มีรุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาในระดับสุดท้ายเป็นแบบอย่าง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

[illegible]

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ ดร.พาสณา จุลรัตน์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ สมควร โพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ชื่อ ว่าที่ร้อยตรีจักรพงษ์ ธรรมพงษ์บวร
ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. ชื่อ ศิริวรรณ โกบุตร
ตำแหน่ง SUB LEADER VISION COMMUNICATION TEAM
สถานที่ทำงาน บริษัท คุ่มอง (ไทยแลนด์) จำกัด

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายเสรี เจียมสถิตย์
วันเดือนปีเกิด	2 พฤษภาคม 2528
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพญาไท 1 กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 215 ถนนสุวรรณศร อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว 27000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษา ปีที่ 6 จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชานันทนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2552	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ